

İş dünyamıza yeni bir səs, yeni bir nəfəs

Əziz Dostlar!

İdarəetmə elminin klassik tədris metodlarından biri də Maslovun «Ehtiyacların İerarxiyası» sistemidir. Yemə, içmə kimi fiziki ehtiyaclarını və etibarlı mühitdə yaşama ehtiyacını qarşılayan üzvlər daha sonrakı mərhələdə bir-birliyə, bir qrupa aid olmaq istəyir; eyni ümidləri, eyni hədəfləri və eyni qayğıları paylaşdıqları insanlar ilə bir arada olmağa çalışır. Fərqli inanc, fərqli mədəniyyət və fərqli təməllərdən gəlsələr də onları bir araya gətirən ümumi ehtiyaclar və ümumi faydalardır.

Dərnəklər, birliklər, icmalar məhz bu amal ətrafında qurulur. Fəaliyyətlərində quruluş məqsədinə uyğun hərəkət edən, qərar vermə prosesində üzvlərinin fikirlərini nəzərə alan və ətraf mühit şərtlərinə uyğun strategiyalar formalaşdıraraq davamlı olaraq həm üzvlərinin ehtiyaclarını qarşılayan, həm də bir parçası olduğu cəmiyyətdən qopmadan, kütlə ilə birlikdə irəliləməyə gedə bilən qurumlar uzun ömürlü olur. Həmçinin, bu sadalananları bacara bilən qurumların cəmiyyətdəki ağırlığı da hər zaman hiss olunur.

Birliklərdə üzvlərin ortaq ehtiyaclarının və hədəflərinin müəyyən olunması, ehtiyacların qarşılanması və hədəflərə nail olunmasına yönəlmiş fəaliyyətlərin həyata keçirilməsi ilə bağlı tədbirlərdə və qərar vermə prosesində iştirak nə qədər yüksək səviyyədə olarsa, Birliyin uğurları və profili də bir o qədər yüksək olar.

Məhz bu prosesdə Birliyin əsasını təşkil edən üzvlər arasındakı şifahi və yazılı ünsiyyətin ən yüksək səviyyədə olması çox əhəmiyyətlidir. **Türkiyə və Azərbaycan İş Adamları və Sənayeçilər İctimai Birliyi (TÜİB)** bu məqsədlə yığıncaqlar və sosial şəbəkələr vasitəsilə məlumatlanma, habelə

internet səhifəsi və jurnallar vasitəsilə də üzvləri üçün effektiv bir ünsiyyət platformasını yaratmağı hədəfləyir. Əlinizdə olan «**İş Dünyamız**» jurnalı məhz bu məqsədlə nəşr olunmaqdadır.

Üç ayda bir nəşr olunacaq «İş Dünyamız» hər tirajda bir-birindən maraqlı yazılar, müsahibələr, xəbərlər və uğur hekayələri ilə bir sonrakı tirajı maraqla gözləyəcəyiniz bir jurnal olacaq.

«İş Dünyamız» jurnalının dərc olunan birinci nəşrinin - «Türkiyə Böyük Millət Məclisi»nin qurulmasının xatirəsinə həsr edilən və Qazi Mustafa Kamal Atatürkün «Suverenlik qeydsiz və şərtsiz millətindir» deyərək uşaqlara hədiyyə etdiyi 23 aprel tarixi ilə üst-üstə düşməsi, çağdaş Azərbaycanın qurucusu, Türk Dünyasının böyük övladı, görkəmli dövlət xadimi Heydər Əliyevin doğum günü, eyni zamanda Atatürkün «Qurtuluş Savaşı»ni başlatmaq üçün Samsuna gəldiyi 19 May və tarixdəki ilk demokratik və dünyəvi Türk Respublikası olan Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin qurulması tarixinə təsadüf etməsi bizlər üçün çox anlamlı və mənəvi dəyəri yüksək olan bir hadisəyə çevrilmişdir.

«İş Dünyamız» dərgisinə yolu açıq və işıqlı olsun deyir, biznes mühitimizə yeni bir nəfəs gətirməsini arzu edir, sizlərə sağlam, hüzurlü və bərəkətli günlər diləyirəm.

Ali İhsan Genç

TÜİB İdarə heyətinin sədri

Səfir:
«Biznes
əlaqələrimiz
görünəndən
daha da
dərindir»

TÜİB XƏBƏRLƏRİ

TÜİB-in görüşləri və tədbirləri

Yeni yaradılmış Türkiyə və Azərbaycan İş Adamları və Sənayeçilər İctimai Birliyi (TÜİB) aktiv fəaliyyətə başlayıb. Qısa müddət ərzində təşkilat çoxsaylı görüşlər, müzakirələr və ziyarətlər həyata keçirib.

Səh. 30

«Yaranmış şəraitdən necə istifadə etməyi fikirləşirik»

Azərbaycanda biznesə yaradılan şərait, bu sahədə görülən işlər və mövcud olan imkanlar barədə «İş Dünyamız»-in suallarını Azərbaycanın tanınmış iş adamı, «Azersun Holding»-in rəhbəri Abdolbari Goozal cavablandırır.

REPORTAJ

«Yaxşı mütəxəssisiniz olmasa sərmayəniz batacaq»

Bəlkə də çoxları bilmir - Azərbaycanda ən böyük heyvandarlıq kompleksi Ağcabədinin Ağabəyli kəndində yerləşir. Burada inəklər elektron «çip»-lərlə idarə olunur, südün keyfiyyəti isə Avropadakından da yüksəkdir.

Səh. 44

BİZNES TARİXİ

Xeyriyyəçi, milyonçu, yoxsa biznesmen?

Milyonçu və xeyriyyəçi kimi tanıdığımız Hacı Zeynalabdin Tağıyev, həm də uğurlu biznesmen olub. Onun milyonlar qazanmasının səbəbi də mehız uğurlu biznes gedişləri idi.

Səh. 52

«Azərbaycanda həmişəlik qalmaq üçün gəlmişik»

Türkiyənin «Ziraat anka»-sının Azərbaycanla bağlı böyük planları var. «İş Dünyamız»-in suallarına «Ziraat Bank Azərbaycan» ASC-nin İdarə Heyətinin sədri Avni Demirci cavab verir.

MÜSAHİBƏ

«Aqrar sahədə sərfəli investisiya üçün böyük imkanlar var»

Azərbaycanın kənd təsərrüfatı sektorunda baş verən yeniliklər, bu sahənin inkişafı üçün görülən işlər və qarşıdakı hədəflərlə bağlı «İş Dünyamız»-in suallarını Azərbaycanın kənd təsərrüfatı naziri Heydər Əsədov cavablandırır.

16

«Türk özəl sektoru Azərbaycan kənd təsərrüfatına dəyər qatmağa hazırdır»

Azərbaycanla Türkiyə arasında aqrar sahədə əməkdaşlıq, bu istiqamətdəki imkanlar və planlar barədə «İş dünyamız»-in suallarına Türkiyənin Qida, Kənd Təsərrüfatı və Heyvandarlıq naziri Faruk Çelik cavab verir.

20

BİZNES MÜZAKİRƏLƏR

Aqrar sahədə əməkdaşlıq yeni müstəviyə keçir

Azərbaycan və Türkiyə kənd təsərrüfatı sahəsində əlaqələrini tamamilə yeni səviyyəyə çıxarmağa hazırlaşırlar. Söhbət ticarət dövriyyəsinin 10 dəfə artırmaqla yanaşı, birgə məhsul istehsalından gedir.

38

İŞ DÜNYAMIZ

Rüblük biznes jurnal

Təsisçi:

Türkiyə və Azərbaycan İş Adamları və Sənayeçilər İctimai Birliyi

Redaktor:
Əli Əhmədov

Müxbirlər:
İlhamə Abdullayeva
Naibə Qurbanova
Daşqın Güneyli
Sülhiyyə Qarabağlı
Rahim Tarıverdiyev

Korrektor:
Kəmalə Muradova

Ünvan:
Cəfər Cabbarlı
küçəsi 44,
Caspian Plaza/1205

Sizin rahatlığınız üçün çalışırıq

Türkiyə və Azərbaycan İş Adamları və Sənayeçilər İctimai Birliyi

«Türkiyə və Azərbaycan İş Adamları və Sənayeçilər İctimai Birliyi» (TÜİB), global iqtisadi əlaqələrin yenidən tənzimləndiyi bir mühitdə, çox önəmli bir missiyanı öz üzərinə götürüb.

Global iqtisadi, sosial və siyasi hadisələri yaxından izləsək də, bütün diqqətimiz və qəlbimiz ölkəmiz Azərbaycan və Türkiyədədir.

«Millətimiz və Dövlətlərimiz Varsa, Biz də Varıq!» şüarı ilə fəaliyyət göstərən iş adamları öz sahələrində əldə etdikləri uğurlarla yanaşı, xalqımızın rifah halının yaxşılaşdırılması və millətimizin sivilizasiyalara doğru inteqrasiyası üçün öz üzərinə düşən vəzifələri yerinə yetirməyi hədəfləyir.

TÜİB olaraq bu məqsədə yönəlmiş fəaliyyət proqramları hazırlayaraq həyata keçirmək əsas hədəfimizdir.

TÜİB rəhbərliyi olaraq fəaliyyətlərimiz çərçivəsində rəqabət gücünü artıracaq, struktur islahatlarla dəstəklənən davamlı böyümə və ictimai problemlərin daimi həllinin tapılmasını hədəfləyən işlərə üstünlük veririk.

Azərbaycan və Türkiyənin mövcud potensialın ən təsirli şəkildə qiymətləndirilməsi üçün

1. Hər iki ölkənin iş adamları arasında ortaq platformalar təsis etmək, onları birgə əməkdaşlıq etməyə və investisiya yatırımlarına təşviq etmək;
2. Real və məhsuldar məşğulluğu artırmaq, insanların rifahını yüksəldə biləcək fəaliyyət sahələrinə üstünlük vermək;
3. Üzvlərimizin əlavə dəyəri yüksək sahələrdə daha da fəal olmaları üçün təşviq etmək;
4. Mövcud qanunvericilikdə inkişaf etdirilməyə ehtiyac duyulan xüsuslar olduqda müvafiq qanunverici orqanlarla öz təcrübə və biliklərimizi paylaşmaq, təkliflər təqdim etmək və bütün tərəflərin məmnun qalmasını təmin etmək;

əsas hədəflər arasındadır.

Bu hədəflərə nail olmaq üçün gücümüzü işimizə verdiklərimiz əməkdən, işlərimizi qanunlara uyğun olaraq icra etməkdən, məlumat və təcrübəmizdən, ən başlıcası isə qardaşlıq münasibəti ilə bir-birinə möhkəm bağlanmış dövlətlərimizdən alırıq.

Yolumuz uzun və mürəkkəbdir. Ancaq ümidimiz həmişəkindən daha çoxdur..

Güclüyük, daha da güclü olacağıq. Öz gücümüzle ölkələrimizə güc qatacağımıza, Azərbaycan güclü olarsa Türkiyə, Türkiyə güclü olarsa Azərbaycanın güclü olacağına inanırıq.

Yolumuz açıq olsun...

Vizyonumuz:

«Güclü iqtisadiyyat - güclü dövlət» şüarı ilə Azərbaycan və Türkiyə iqtisadiyyatının inkişafına və güclənməsinə töhfə verərək Azərbaycan və Türkiyə arasındakı bölünməz qardaşlıq körpüsündə təməl daşlardan biri olmaq başlıca hədəfimiz və vizyonumuzdur.

Missiyamız:

Azərbaycan ilə Türkiyə arasındakı iqtisadi, sosial və mədəni əlaqələrin inkişaf etdirilməsinə kömək etmək. Üzvlərimiz arasında iqtisadi və sosial həmrəyliyi dəstəkləmək və inkişaf etdirmək. Azərbaycana sərmayə qoyan Türk iş adamları və şirkətlərini ölkənin iqtisadi və maliyyə qanunvericiliyinə dair əlavə və dəyişikliklərlə bağlı məlumatlandırmaq.

Türk iş adamları və şirkətlərini Azərbaycana sərmayə yatırımlarına təşviq etmək və bu işdə onlara yardım xarakterli məsləhətlər vermək.

Türk iş adamlarının sərmayə yatırımı və kommertiya fəaliyyətləri əsnasında problemlərini qiymətləndirmək, ümumi xarakterli problemləri həll olunması üçün

Azərbaycan və Türkiyənin müəssisə və təşkilatlarına çatdırmaq.

TÜİB Təşkilatı:

Ümumi Yığıncaq Birliyin ali orqanıdır və Birliyin bütün üzvləri Ümumi Yığıncağın bərabər hüquqa malik həqiqi üzvləridir.

İdarə heyəti Birliyin icra orqanıdır və Ümumi Yığıncaq tərəfindən seçki yolu ilə təyin olunan 5 (Beş) üzvdən təşkil olunur.

Nəzarət və Nizam-İntizam Komissiyası Ümumi yığıncaq tərəfindən təyin olunan 3 (Üç) üzvdən təşkil olunur və Birliyin fəaliyyətlərinə nəzarət funksiyasını yerinə yetirir.

Mövcud İdarəçilik:

İdarə heyəti

Ali İhsan Genç (Turquoise)	Sədr
Hüseyn Büyükfırat (Büyükfırat Grup)	Sədrin 1-ci müavini
Biröl Oğuz (Aselsan Bakı)	Sədrin köməkçisi
Savaş Uzan (Azersun Holding)	Üzv
Biröl Malkoç (Lider Lojistik)	Üzv

Nəzarət və Nizam-İntizam Komissiyası

Bülent Karaca (Tekfen)	Sədr
Necmeddin Taşbağ (Mr. Fix)	Sədrin köməkçisi
Osman Gezeker (Özkaya Grup)	Üzv

RƏSMİ XƏBƏRLƏR

Azərbaycan və Türkiyə prezidentləri İslamabadda görüşüblər | Prezident İlham Əliyev Türkiyənin kənd təsərrüfatı nazirini qəbul edib | Prezident İlham Əliyev Türkiyənin energetika naziri ilə görüşüb | Prezident İlham Əliyev ilə Baş nazir Binəli Yıldırım Münxendə görüşüb | Mehriban Əliyeva Azərbaycanın Birinci vitse-prezidentidir | Azərbaycanda nəqliyyat, rabitə və yüksək texnologiyalar nazirliyi yaradılıb | Minimum aylıq əməkhaqqı artırılıb | Əmək pensiyaları indeksləşdirilib

Azərbaycan və Türkiyə prezidentləri İslamabadda görüşüblər

Fevralın 28-də İslamabadda Azərbaycan prezidenti İlham Əliyevin Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan ilə görüşü olub. Görüşdə ölkələrimiz arasında dostluq və qardaşlıq əlaqələrinin dinamik inkişafından məmnunluq ifadə olunub, ikitərəfli münasibətlərin bir sıra sahələrdə, o cümlədən xarici ticarət sahəsində inkişaf etdiyi bildirilib. Enerji sahəsində həyata keçirilən layihələrdən danışılıb, onların uğurla davam etdirilməsinin əhəmiyyəti vurğulanıb. İş adamlarının və şirkətlərin iqtisadi əlaqələrin inkişafında daha fəal rolunun təmin edilməsinin, bank sahəsində əməkdaşlığın genişləndirilməsinin vacibliyi bildirilib. Söhbət zamanı qarşılıqlı maraq doğuran digər məsələlər də müzakirə edilib.

Prezident İlham Əliyev ilə Baş nazir Binəli Yıldırım Münxendə görüşüb

Fevralın 18-də Münxendə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev ilə Türkiyə Respublikasının Baş naziri Binəli Yıldırımın görüşü olub. Görüşdə ölkələrimiz arasında dostluq və tərəfdaşlıq münasibətlərinin inkişaf etdiyi və bunun məmnunluq doğurduğu bildirildi. Azərbaycan ilə Türkiyənin Bakı-Tbilisi-Qars, Cənub Qaz Dəhlizi, TANAP və digər böyük layihələri uğurla həyata keçirdikləri, bu sahədə əməkdaşlığın davam etdirildiyi qeyd olundu. Söhbət zamanı Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli ilə bağlı fikir mübadiləsi aparılıb.

Prezident İlham Əliyev Türkiyənin kənd təsərrüfatı nazirini qəbul edib

Prezident İlham Əliyev fevralın 23-də Türkiyənin qida, kənd təsərrüfatı və heyvandarlıq naziri Faruk Çelikin başçılıq etdiyi nümayəndə heyətini qəbul edib. Nazir Faruk Çelik prezident İlham Əliyevin tövsiyəsi ilə İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının Əmək Mərkəzinin Bakıda yaradılmasına və uğurla fəaliyyət göstərməsinə görə dövlətimizin başçısına minnətdarlığını bildirib. Türkiyəli nazir hazırda Türkiyənin Qida, Kənd Təsərrüfatı və Heyvandarlıq Nazirliyi ilə Azərbaycanın Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi arasında sıx əməkdaşlığın yaradıldığını da bildirib. Görüşdə ölkələrimizin kənd təsərrüfatı nazirlikləri arasında əlaqələrin yaxşı potensiala malik olduğu bildirilib, əməkdaşlığımızın perspektivləri ilə bağlı məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

Mehriban Əliyeva Azərbaycanın Birinci vitse-prezidentidir

Prezident İlham Əliyevin fevralın 21-də imzaladığı sərəncamla Mehriban Arif qızı Əliyeva Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti təyin edilib.

Bununla əlaqədar olaraq fevralın 21-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin sədrliyi ilə Təhlükəsizlik Şurasının iclası keçirilib. İclasda Prezident İlham Əliyev Mehriban xanım Əliyevanın ölkə qarşısındakı xidmətlərini və həyata keçirdiyi işləri qeyd edərək onun Birinci vitse-prezident təyin edildiyini bildirdi. İclasda çıxış edən M.Əliyeva ona göstərilən etimada görə dövlət başçısına təşəkkür edərək bu etimadı doğruldacağını, Azərbaycana layiqincə xidmət edəcəyini bildirdi. İclasda Təhlükəsizlik Şurasının üzvləri Azərbaycan Respublikası Prezidentinin qərarını dəstəkləyərək Mehriban Əliyevaya fəaliyyətində uğurlar arzulayıblar.

Prezident İlham Əliyev Türkiyənin energetika naziri ilə görüşüb

Fevralın 23-də Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev Türkiyənin energetika və təbii sərvətlər naziri Berat Albayrak ilə görüşüb. Berat Albayrak Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın və xanımı Əminə Ərdoğanın Mehriban Əliyevanın Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti təyin olunması münasibətilə Prezident İlham Əliyevə və xanımı Mehriban Əliyevaya təbriklərini və salamlarını çatdırıb. Dövlətimizin başçısı səmimi təbrikə və salama görə minnətdarlığını bildirdi, onun da salamlarını Türkiyə Prezidentinə və xanımına çatdırılmasını xahiş edib. Prezident İlham Əliyev Türkiyənin

Cənub Qaz Dəhlizi Məşvərət Şurası çərçivəsində nazirlərin üçüncü toplantısında yüksək səviyyədə iştirak etməsinin önəmini xüsusi vurğuladı. Dövlətimizin başçısı bu toplantının gələcək planların uğurla reallaşdırılmasına mühüm töhfə verəcəyinə əminliyini bildirdi. Dövlətimizin başçısı TANAP layihəsinin uğurla icrasına verdiyi dəstəyə görə Türkiyə hökumətinə minnətdarlığını ifadə etdi. Söhbət zamanı dünyada və Avropada baş verən siyasi, iqtisadi böhran fonunda Azərbaycan ilə Türkiyə arasındakı dostluq və qardaşlıq əlaqələrinin yüksək səviyyədə olması məmnunluqla qeyd edildi.

Azərbaycanda Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi yaradılıb

Azərbaycanda dövlət idarəetmə strukturunu təkmilləşdirmək, habelə nəqliyyat, rabitə və yüksək texnologiyalar sahələrində dövlət siyasətini və tənzimlənməsini müasir dövrün tələblərinə uyğunlaşdırmaq və səmərəliliyi artırmaq məqsədi ilə prezident İlham Əliyevin fevralın 13-də imzaladığı sərəncamla Nəqliyyat Nazirliyi və Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi birləşdirilərək, onların əsasında Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi yaradılıb. Prezidentin digər sərəncamı ilə Ramin Namiq oğlu Quluzadə Azərbaycan Respublikasının nəqliyyat, rabitə və yüksək texnologiyalar naziri təyin edilib.

Minimum aylıq əməkhaqqı artırılıb

Prezident İlham Əliyevin sərəncamı ilə Azərbaycanda minimum əmək haqqı artırılıb. Minimum aylıq əməkhaqqının məbləği 2017-ci il yanvarın 1-dən 116 manat müəyyən edilib.

Əmək pensiyaları indeksləşdirilib

Prezident İlham Əliyev Azərbaycanda Əmək pensiyalarının sığorta hissəsinin indeksləşdirilməsi haqqında sərəncam imzalayıb. Sərəncamla Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinə tapşırılab ki, 2016-cı il üzrə istehlak qiymətləri indeksinə uyğun olaraq 2017-ci ilin 1 yanvar tarixinə bütün növ əmək pensiyalarının sığorta hissəsinin artırılmasını təmin etsin. Bundan başqa, fərdi uçot sisteminə fərdi hesabların sığorta hissəsində toplanmış pensiya kapitalı məbləğlərinin indeksləşdirilməsini həyata keçirsin.

MÜSAHİBƏ Erkan Özoral

«Biznes əlaqələrimiz kənardan görünəndən daha da dərinləşir»

Azərbaycanla Türkiyə arasındakı iqtisadi və biznes əlaqələri, bu sahədəki imkanlar, gözlənilən yeniliklər və onların biznes əlaqələrinə təsiri barədə «İş dünyamız»ın suallarına **Türkiyənin Azərbaycandakı Fövqəladə və səlahiyyətli səfiri Erkan Özoral** cavab verir.

- Cənab səfir, 10 ildən artıqdır ki, fəaliyyətiniz Azərbaycanla bağlıdır. Hazırda isə səfir kimi, Azərbaycan-Türkiyə əlaqələri ilə birbaşa məşğulsunuz. Azərbaycanda fəaliyyətə başladığınız qısa bir müddət ərzində Azərbaycan-Türkiyə münasibətlərini indiki səviyyəsini necə qiymətləndirirsiniz?

- Türkiyə ilə Azərbaycan arasında münasibətlər həmişə yüksək səviyyədə olub, bu gündə eyni şəkildə davam edir. Ötən dövrlərdə bu əlaqələr daha da güclənib, dərinləşib, iki ölkə hazırda bir-biri ilə daha sıx tellərlə bağlıdır və bir-birinə daha çox dəstək verən hala gəlib.

Aramızdakı siyasi münasibətlər ümumiyyətlə mükəmməl səviyyədədir. Dünyada belə sıx əlaqələrə malik başqa iki ölkə tapmaq mümkün deyil. Hər halda «bir millət, iki dövlət» deyilən çox az dövlət var.

Və bütün bu əlaqələrin təməli millətdə və xalqın könlündədir. Həm Türkiyədə, həm də Azərbaycanda iki ölkənin xal-

qları arasında bir-birinə çox böyük sevgi mehəbbət var. Əlaqələrimizin qüvvəti də buradan gəlir.

- İqtisadi sahədə Azərbaycan Türkiyə əlaqələri indiyədək də sıx inkişaf edib. Bəs bundan sonrakı əməkdaşlıq üçün hansı potensialın olduğunu qeyd edə bilərsiniz?

- Əlbəttə ki, hər sahədə əlaqələrin istədiyimiz səviyyədə olmasını söyləyə bilmərik. Məsələn, iqtisadi sahədə mütləq bizim tapıb işə salmalı olduğumuz böyük potensial var. Əvvəlki dövrlərdə müqayisədə iki ölkə arasındakı ticarət dəfələrlə artıb. Doğrudur, son vaxtlar bu sahədə yenidən azalma müşahidə olunur, amma bunun səbəbləri də dünyadakı global iqtisadi proseslərlə bağlıdır. Ona görə də iqtisadi münasibətləri daha da inkişaf etdirmək üçün daha ciddi çalışmaq lazımdır.

Biz son illər Türkiyə ilə Azərbaycan arasında çox böyük layihələr tamamladıq. Artıq iki ölkəni bir-birinə tək xalqların sevgisi deyil, böyük kəmərlər də bağ-

«Dünyada belə sıx əlaqələrə malik başqa iki ölkə tapmaq mümkün deyil.»

«İqtisadi sahədə mütləq bizim tapıb işə salmalı olduğumuz böyük potensial var.»

layır. Bunlar Bakı-Tiflis-Ceyhan neft, Bakı-Tiflis-Ərzurum qaz kəmərləridir. Bu yazda isə üçüncü bir xətt - Bakı-Tiflis-Kars dəmiryolu işə düşəcək. Yaxın zamanda onun da istifadəyə verilməsinin şahidi olacağıq. Gələcək illərdə isə bura TANAP təbii qaz kəməri də əlavə olunacaq. Bütün bunların nəticəsi olaraq gələn il bu vaxt iki ölkə arasında münasibətlər bu gündəndən qat-qat inkişaf etmiş olacaq.

- Cənab səfir, Azərbaycan vətəndaşları Bakı-Qars dəmiryolunun işə düşməsinə böyük səbirsizliklə gözləyirlər. Bu işə düşəndən sonra həmin qatarla Türkiyəyə gedib-qayıtmayan yəqin bir azərbaycanlı da qalmayacaq. Bəs bu kəmərin işə düşməsi Azərbaycan-Türkiyə arasındakı iqtisadi münasibətlərə hansı formada təsir edəcək?

- Bakı-Tiflis-Qars dəmiryolu sadəcə Bakıdan Qarsa qədər uzanan xətt deyil, eyni zamanda çox böyük bir dəmiryol xəttinin bir parçasıdır. Bu xətt Çinin Şərqi - Şanxayı, Avropanın qərbinə - Londona bağlayacaq. Ona görə də bu xəttin yaradacağı iqtisadi faydaları tək Türkiyə ilə Azərbaycan deyil, həm də Avropa və Asiya da hiss edəcək. Faktiki olaraq, bu, qədim İpək yolunun dəmiryolu üzərində təkrar canlanması olacaq. Bildiyiniz kimi, bir qədər əvvəl Türkiyədə Avrasiya Tuneli işə düşüb. İstanbul boğazının altı ilə çəkilən bu dəmiryolu şəhərin Avropa və Asiya hissələrini birləşdirir. Hazırda bu xətt üzərində iki kəşik nöqtə var - biri Bakı-Qars hissəsi, digəri Xəzər dənizindəki hissədir. Bunu da qatar daşıyan gəmilərlə - bərələrlə gücləndirdikdən sonra yaranan xətt Avropa ilə Asiya arasındakı ticarəti qat-qat artıracaq. Hesablamalar göstərir ki, bu xətt ticarət əlaqələrini qat-qat yüksəldəcək və buradan böyük həcmdə yüklər daşınacaq.

- Dəmiryolunun işə düşməsi, necə işləyəcəyi ilə bağlı hazırlıqlar başlayıbmı?

- Bəli, hazırda Türkiyə, Gürcüstan və Azərbaycanın müvafiq orqanları arasında dəmiryolunun necə işləyəcəyi, daşımaların və ticarətin ən yaxşı hansı formada aparılması ilə bağlı müzakirələr davam edir. Onlar da artıq bitməkdədir, yaxın vaxtlarda dəmiryolundakı tariflər, gömrük keçidlərinin və dəmiryolu stansiyalarının tənzimlənməsi, nəzarət, təhlükəsizlik sisteminin qurulması mövzusunda üç ölkə arasında müzakirələr başa çatacaq. Beləliklə, dəmiryolu işə düşdükdə onunla bağlı bütün hüquqi baza tamamlanmış olacaq.

- Bakı-Tiflis-Qars dəmiryolu ilə ilk növbədə nə daşınacaq, yüklər, yoxsa sərnəşinlər?

- Eyni vaxtda həm sərnəşinlərin, həm də yüklərin daşınmasına başlanacaq. Amma əsas hədəf böyük yüklərin daşınması olacaq. Çünki hazırda Avropa ilə Asiya arasında yüklərin daşınması böyük müddət tələb edir. İndi bu yüklərin əksəriyyəti gəmilərlə, iki okeanı keçməklə həyata keçirilir. Bakı-Tiflis-Qars dəmiryolu işə düşdükdən sonra isə bu müddət 12-15 günə enmiş olacaq. Dəmiryolunun gətirəcəyi əsas fayda budur.

- Cənab səfir, hazırda Azərbaycanda ciddi iqtisadi islahatlar və biznes mühitinin sürətlə təkmilləşdirilməsi prosesi gedir. Sizcə türk iş adamları və türk şirkətləri bu prosesə necə tövəhə verə bilərlər?

- Türkiyə ilə Azərbaycan arasındakı iqtisadi münasibətlərə baxsaq, Azərbaycanın qeyri-neft sektoruna ən böyük sərmayələri Türkiyə şirkətləri qoyublar.

«...HAZIRDA TÜRKİYƏ, GÜRCÜSTAN VƏ AZƏRBAYCANIN MÜVAFIQ ORQANLARI ARASINDA DƏMİRYOLUNUN NECƏ İŞLƏYƏCƏYİ, DAŞIMALARIN VƏ TİCARƏTİN EN YAXŞI HANSI FORMADA APARILMASI İLƏ BAĞLI MÜZAKİRƏLƏR DAVAM EDİR.»

“Azərbaycanın qeyri-neft sektoruna ən böyük sərmayələri Türkiyə şirkətləri qoyublar.”

Türk şirkətləri ölkədə çoxsaylı iş yeri açıblar. Bizim bundan sonra edəcəyimiz töhfələr də bu sahələrdə olacaq. Azərbaycanda iqtisadiyyatın inkişafı üçün hökumətin müəyyən etdiyi istiqamətlər və 11 yol xəritəsi müəyyən edilib. Bunların arasında kənd təsərrüfatı, turizm, tikinti və digər sahələr var. Bizim iş adamlarımızın, türk firmalarının edəcəyi yatırımlar da bu sahələrə, yəni Azərbaycanın ehtiyac duyduğu sahələrə yönələcək. Bu sahələrdəki məhsullar qeyri-neft sektorunun inkişafına böyük təsir edəcək.

- Türk biznesinin Azərbaycanda daha da aktivləşməsi üçün hansı işlər görülür?

- Türkiyə ilə Azərbaycan arasındakı münasibətlər iş adamlarını bir-birinə çox yaxınlaşdırıb. İş adamlarının öz aralarındakı iş birlikləri kənardan görünəndən daha da dərinləşir. Amma yatırım etmək asanlıqla verilən qərar deyil. Sərmayənin təşviqi üçün müxtəlif amillər var. Azərbaycan hökumətinin son vaxtlar qəbul etdiyi qərarlar da iş adamlarını Azərbaycana yatırım etməkdə təşviq edəcək. Məsələn, texnoparklar-

da vergi güzəştləri olacaq, burada lazımı şəraitlər yaradılır, infrastruktur çəkilir və s. bütün bunlar iş adamlarının yatırım etməsini təşviq edir. Türk iş adamlarında bunları görərək istifadə edəcəklər.

- Əslində xarici investisiyaları bütün ölkələr, o cümlədən Türkiyənin özü də cəlb etmək istəyir. Hazırda bir sıra Azərbaycan şirkətləri də Türkiyədə ciddi biznes fəaliyyəti həyata keçirir, qardaş ölkəyə çoxmilyonluq yatırımlar edirlər. Bu prosesi daha da stimullaşdırmaq üçün hansı addımlar atılır?

«İŞ ADAMLARININ ÖZ ARALARINDAKI İŞ BİRLİKLƏRİ KƏNARDAN GÖRÜNƏNDƏN DAHA DA DƏRİNDİR.»

“Hazırda Azərbaycanın ən böyük yatırım etdiyi ölkə də elə Türkiyədir.”

- Bir az əvvəl də qeyd etdiyim kimi, ölkələrimiz arasındakı iqtisadi münasibətlər kənardan görünəndən daha böyükdür. Bunun da səbəbi Azərbaycanın müstəqillik qazandığı bu 25 il ərzində əldə etdiyi iqtisadi nailiyyətlərlə bağlıdır. Azərbaycan artıq özünə investisiya cəlb etməklə yanaşı, eyni zamanda xaricdə yatırım edən ölkəyə çevrilib. Hazırda Azərbaycanın ən böyük yatırım etdiyi ölkə də elə Türkiyədir. Qarşıdakı illərdə Star neft emalı zavodunun tikintisinin tamamlanması ilə Türkiyədəki Azərbaycan yatırımlarının məbləği 20 milyard dolları keçmiş olacaq. Və Azərbaycan Türkiyədə ən böyük xarici sərmayəçi olacaq.

Doğrudan da dünyadakı bütün ölkələr, o cümlədən Türkiyə də, xarici investisiyalar cəlb etməyə çalışır. Bunun üçün həm yerli həm də xarici yatırımcılara yönəlik bir sıra tədbirlər görülür. Türkiyədə cazibə mərkəzləri yaratmaq layihələri var, və bunlar da investorları cəlb edəcək.

- Son olaylardan sonra Türkiyədə turizm sektorunda müəyyən problemlər yarandı. Bu sahənin inkişafı, canlandırılması üçün hansı addımlar atılır və atılacaq?

- Bəli, təəssüf ki, son iki ildə yaşadığımız bəzi hadisələrə görə, Türkiyəyə gələn turistlərin sayı ciddi surətdə azalıb. Amma bu il, 2017-də bu proseslərin tərsinə inkişaf edəcəyini gözləyirik. Biz bu il Türkiyəyə turistlərin cəlb edilməsi üçün ciddi tanıtım kampaniyasına başlayırıq. Əslində turistlər çox həssasdırlar və onlar bir ölkəni tərk edərlərsə, onları geri qaytarmaq çətindir. Amma bizim bu sahədə mühüm bir üstünlüyümüz var: son iki ildə Türkiyəyə gəlməyib, başqa ölkələrə gedən dostlarımız bizə deyir ki, heç bir ölkədə xidmət səviyyəsi Türkiyədəki kimi deyil. «Türkiyədəki qiymətləri, keyfiyyət və dadı heç

bir ölkədə tapa bilmədik», deyirlər. Biz də aparacağımız kampaniyada bu üstünlükləri ölkəmizə gəlmək niyyəti olanlara xatırladacağıq. Təbii ki, Türkiyə olaraq bunun üçün bütün qurumlarımızla çalışırıq. Turizm Nazirliyimiz və Türk Hava Yolları da bununla əlaqədar çalışır. Mövsüm yeni başlayır və biz sərgilərə qatılıraq, Bakıda aprelin əvvəlində keçiriləcək turizm sərgisinə də qatılacağıq.

- Bir qədər əvvəl Azərbaycanda fəaliyyətə başlayan Türk sənayeçi və iş adamları yeni bir qurum - TÜİB təşkilatı ətrafında birləşib. Qurumun ilk görüşlərindən biri məhz böyük elçilikdə baş tutub. TÜİB-in fəaliyyətindən hansı gözləntiləriniz var?

- TÜİB-in fəaliyyətlərindən tək-cə mənim deyil, burada çalışan türk iş adamlarının, hətta türk vətəndaşlarının da gözləntiləri var. TÜİB-in etməyi lazım gələn əsas məqam türk iş adamlarının buradakı varlığını Azərbaycan cəmiyyətinə daha yaxşı göstərmək, türk iş adamlarına isə buradakı güclərini, imkanlarını göstərməkdir. Türk iş adamlarının ümumi problemləri olduğu zaman onlara sahib çıxaraq Azərbaycan dövləti ilə türk iş adamları arasında bir körpü vəzifəsini yerinə yetirmək, onları bir-birinə anlatmalarına yardımçı olmaqdır.

«TÜİB-in FƏALİYYƏTLƏRİNDƏN TƏKCƏ MƏNİM DEYİL, BURADA ÇALIŞAN TÜRK İŞ ADAMLARININ, HƏTTA TÜRK VƏTƏNDAŞLARININ DA GÖZLƏNTİLƏRİ VAR.»

TÜİB XƏBƏRLƏRİ

TÜİB-də Vergi Məcəlləsinə dəyişikliklər müzakirə olunub | DEİK rəhbəri TÜİB-i ziyarət edib | TÜİB-də Qaradəniz İxracatçıları ilə görüş keçirilib | TÜİB Azərbaycanca Özəlləşdirmə Forumuna qatılıb | TÜİB sədri Ali İhsan Genç ASK-nın prezidenti Məmməd Musayevlə görüşüb | ATİB üzvləri TÜİB ofisini ziyarət edib | TÜİB üzvləri Xocalı qurbanlarının xatirəsini yad ediblər | TÜİB nümayəndə heyəti Şəhidlər Xiyabanını ziyarət edib | TÜİB üzvləri Fəxri Xiyabanı ziyarət ediblər | «Çanaqqala Keçilməzdir...» | «Azərbaycanlıların Soyqırımı Günü»nü dərin hüznə anırıq!

TÜİB-də Vergi Məcəlləsinə dəyişikliklər müzakirə olunub

Azərbaycanın vergi qanunvericiliyinə edilən dəyişikliklər Türkiyə və Azərbaycan İş Adamları və Sənayeçilər İctimai Birliyinin (TÜİB) müzakirə edilib. Fevralın 21-də TÜİB-in ofisində Vergi Məcəlləsinə «01.01.2017-ci il tarixinə edilmiş son dəyişikliklər» başlığı altında dəyirmi masa toplantısı keçirilib. Tədbir zamanı iş adamlarını və şirkətləri maraqlandıran bir sıra dəyişikliklər haqqında geniş müzakirələr aparılıb. Görüş zamanı

Azersun Holding və Coca-Cola kimi böyük şirkətlərin nümayəndələri ilə yanaşı müstəqil ekspertlər və audit şirkətlərinin nümayəndələri də iştirak edib. Toplantının sonunda hər həftənin müəyyən gününün Vergi, Əmək Məcəlləsi, Miqrasiya və s. kimi mövzularda həsr olunması və müvafiq şirkətlərin bu sahədə çalışan nümayəndələrinin həmçinin də müstəqil ekspertlərin bu tədbirlərə cəlb olunması qərara alınıb.

DEİK rəhbəri TÜİB-i ziyarət edib

Fevralın 24-də DEİK təşkilatının rəhbəri Ömer Cihat Vardan və DEİK-in Azərbaycan İşçi Qrupunun Rəhbəri Selçuk Akat TÜİB-in ofisini ziyarət edib. Görüşdə TÜİB-i birliyin sədri Ali İhsan Genç, İdarə Heyətinin üzvləri Hüseyin Büyükfırat və Birol Oğuz təmsil ediblər. DEİK rəhbəri Ömer Cihat Vardan TÜİB İdarə Heyətini yeni yaranmaları münasi-

betilə təbrik edib, onlara gələcək fəaliyyətlərində uğurlar arzu edib. Nümayəndə heyəti eyni zamanda 23 Fevralda baş tutan Azərbaycan-Türkiyə Biznes formunda göstərdiyi fəallığa görə TÜİB üzvlərinə təşəkkür edib. TÜİB-in rəhbəri Ali İhsan Genç isə təşkilatın yaranma tarixi, hədəfləri və gələcək planları ilə bağlı məlumatlar verib.

TÜİB-də Qaradəniz İxracatçıları ilə görüş keçirilib

Martın 10-da «Doğu Karadeniz İhracatçıları Birliyi (DKİB)» nümayəndə heyəti «Türkiyə və Azərbaycan İş Adamları və Sənayeçilər İctimai Birliyi (TÜİB)»ni ziyarət edib. Görüş zamanı DKİB-i birliyin sədri Ahmet Hamdi Gürdoğan, baş katib İdris Çevik və Türkiyənin Azərbaycandakı Ticarət Müşaviri Ahmet Ataker təmsil ediblər. Görüşdə N-1' ayının əvvəllərində Bakıda keçirilməsi planlaşdırılan «Yapı Malzəmələri və Tüketim Ürünleri Sektörel Ticarət Heyəti» proqramına hazırlıq müzakirə edilib. TÜİB İdarə heyətinin sədri Ali İhsan Genç, İdarə Heyətinin Üzvləri Birol Oğuz, Birol Malkoç, Osman Gezeker və Necmeddin Taşbağ Azərbaycanda İnşaat və İnşaat materialları sektorunun mövcud durumu və perspektivləri ilə bağlı qonaqlarla ətraflı müzakirə aparıblar. TÜİB İdarə Heyəti N-1' ayında keçiriləcək tədbiri son dərəcə müsbət bir addım kimi qiymətləndirib. Görüş zamanı qeyd olunub ki, tədbirin baş tutması üçün TÜİB tərəfindən gərəli bütün təşkilati dəstəklər göstəriləcəkdir.

TÜİB Azərbaycanda Özəlləşdirmə Forumuna qatılıb

Azərbaycanda həyata keçirilən özəlləşdirmə iqtisadiyyatda özəl sektorun payının artmasına, ölkəyə xarici investisiyaların cəlb edilməsinə və ümumilikdə iqtisadi inkişafa müsbət təsir edə bilər. Bu barədə Azərbaycan İş Adamları və Sənayeçilər İctimai Birliyindən (TÜİB) bildirilib.

TÜİB üzvləri Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsinin (ƏMDK) fevralın 15-də təşkil etdiyi «Özəlləşdirmə sahəsinə investisiyalar: yeni imkanlar və çağırışlar» mövzusunda İlgüzar Forumda iştirak edib. TÜİB İdarə Heyətinin Sədri Ali İhsan Genç bildirib ki, vaxtında və bacarıqla həyata keçirilən özəlləşdirmə Azərbaycandakı iqtisadi inkişafa dəstək ola bilər: «Özəlləşdirmənin doğru zamanda və doğru məqsədlə həyata keçirilməsi, iqtisadi faydası azalmış olan müəssisələrin və daşınmaz əmlakların iqtisadiyyata qazandırılması bunun nəticəsi olaraq da, inkişafın mühüm bir aləti ola bilər».

TÜİB İdarə Heyətinin Sədrinin Müavini Birol Oğuz bildirib ki, Azərbaycan iqtisadiyyatında özəl sektorun çəkisinin artırılması müsbət haldır: «Bununla bağlı olaraq özəlləşdirmənin, xüsusilə də xarici investisiyaların ölkəyə gəlməsi üçün görülən tədbirləri yüksək qiymətləndiririk. TÜİB olaraq, Türkiyə iş adamlarının sənaye sahəsinə daha təsirli olması üçün səylər göstəririk».

TÜİB üzvləri Fəxri Xiyabanı ziyarət ediblər

Yanvarın 19-da Türkiyə və Azərbaycan İş Adamları və Sənayeçilər İctimai Birliyinin (TÜİB) İdarə Heyəti Fəxri Xiyabanı ziyarət edib. Təşkilat üzvləri Ulu Öndər Heydər Əliyevin və görkəmli oftalmoloq alim Zərifə Əliyevanın xatirəsini yad edib, məzarları önünə gül dəstələri qoyublar.

TÜİB idarə heyəti ASK-nı ziyarət etdi

Türkiyə-Azərbaycan İş adamları və Sənayeçilər İctimai Birliyinin (TÜİB) sədri Ali İhsan Genç və idarə heyətinin üzvləri yanvarın 11-də Azərbaycan Respublikası Sahibkarlar (İşəgötürənlər) Təşkilatları Milli Konfederasiyasının prezidenti Məmməd Musayevlə görüşüb.

Görüşdə tərəflər Azərbaycanda biznes, xarici və yerli iş adamları üçün yaradılan şərait, bu sahədə aparılan islahatlar və yaranmış potensial imkanlar barədə müzakirələr aparıblar. TÜİB və ASK rəhbərləri və nümayəndələri gələcək eməkdəlik imkanlarını da müzakirə ediblər.

ATİB idarə heyəti TÜİB-i ziyarət edib

Fevralın 14-də Azərbaycan Türk İş Adamları Birliyinin (ATİB) İdarə Heyəti qardaş qurum olan Türkiyə və Azərbaycan İş Adamları və Sənayeçilər İctimai Birliyinin (TÜİB) ofisini ziyarət edib. Görüşdə Azərbaycanda biznes sahəsində baş verən dəyişikliklər, iş adamları üçün yaradılan şərait müzakirə olunub. Müzakirələrdə vergi qanunvericiliyində baş verən dəyişikliklər, onun biznesə təsirləri və nəticələri də diqqət mərkəzində olub. Görüşdə hər iki təşkilata ATİB və TÜİB-ə üzv şirkətlərinin nümayəndələri də iştirak edərək müzakirələrə qatılıblar.

«Azərbaycanlıların Soyqırımı Günü»nü dərin hüznə anırıq!

1918-ci ilin 30 mart - 3 aprel tarixləri arasında Bakı şəhərində və Bakı quberniyasının müxtəlif bölgələrində, eləcə də Şamaxı, Quba, Xaçmaz, Lənkəran, Hacıqabul, Səyan, Zəngəzur, Qarabağ, Naxçıvan və digər ərazilərdə Bakı Soveti və Daşnakşütundan olan erməni silahlı dəstələri azərbaycanlılara qarşı kütləvi qırğınlar törədiblər. Rəsmi mənbələrə əsasən, faciə nəticəsində 12 minə yaxın azərbaycanlı qətlə yetirilib, on minlərlə insan itkin düşüb. Azərbaycanın Ümummilli lideri Heydər Əliyevin 26 mart 1998-ci il tarixli Sərəncamı ilə 31 mart «Azərbaycanlıların Soyqırımı Günü» kimi qeyd olunur!

TÜİB üzvləri Xocalı qurbanlarının xatirəsini yad ediblər

Türkiyə və Azərbaycan İş Adamları və Sənayeçilər İctimai Birliyinin (TÜİB) nümayəndə heyəti fevralın 26-da erməni cəlladları tərəfindən törədilən Xocalı Soyqırımı qurbanlarının abidəsini ziyarət edib. TÜİB üzvləri Xocalı qurbanlarının və şəhidlərin əziz xatirəsini yad edərək onların abidəsi önünə əklil qoyublar. Ziyarətə TÜİB-in idarə heyətinin sədri Ali İhsan Genç, idarə heyəti sədrinin müavirləri Hüseyn Bü-yükrat, Birol Oğuz və digər nümayəndələr qatılıblar. Xocalı Soyqırımı ermənilərin Azərbaycan və Türk dünyasına qarşı törətdiyi ən böyük vəhşiliklərdən biridir. 1992-ci il fevralın 25-dən 26-a keçən gecə baş verən qırğında aralarında uşaq, qadın və qocalar olan 613 azərbaycanlı xüsusi vəhşiliklə qətlə yetirilib.

TÜİB nümayəndə heyəti Şəhidlər Xiyabanını ziyarət edib

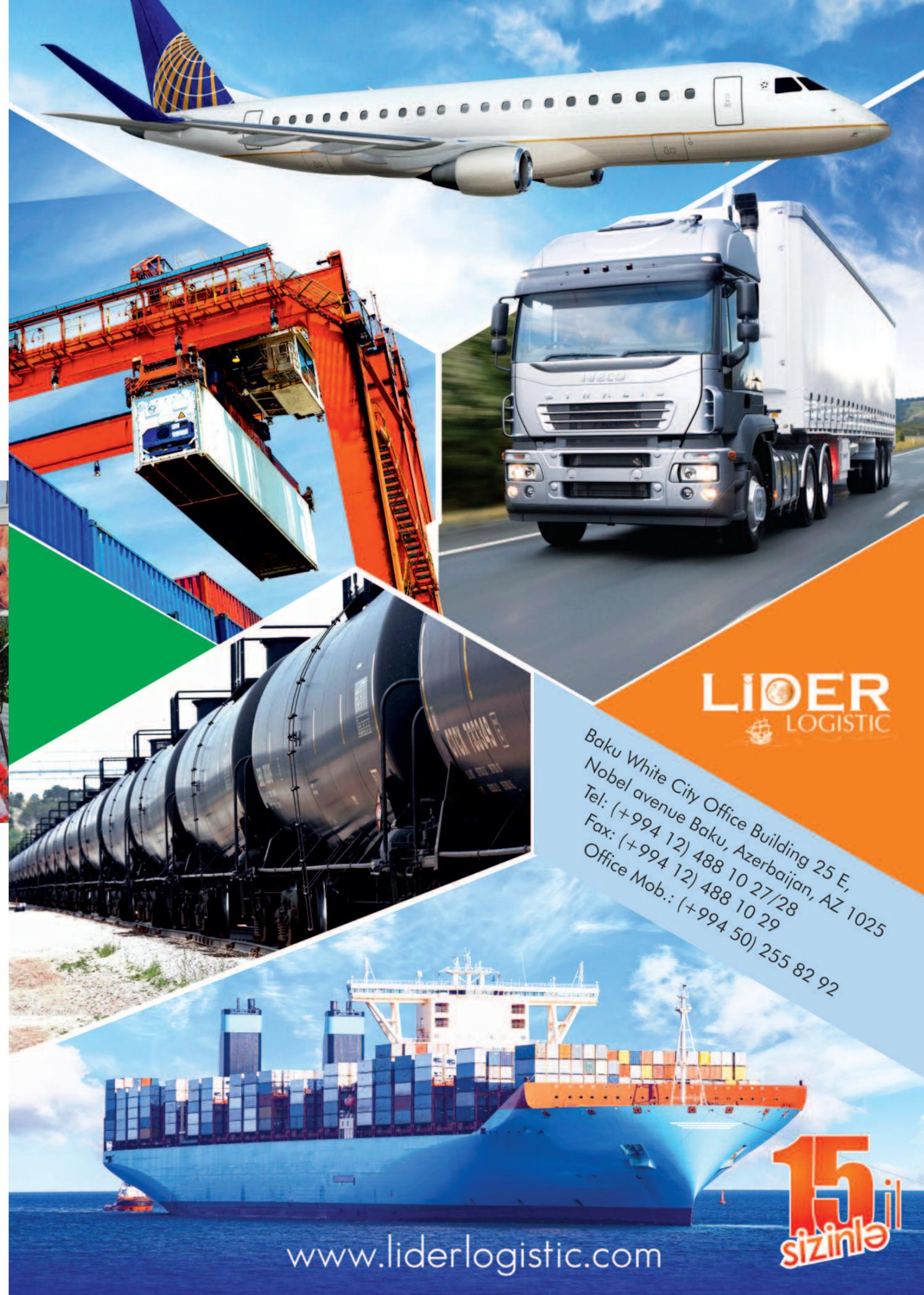
Yanvarın 19-da Türkiyə və Azərbaycan İş Adamları və Sənayeçilər İctimai Birliyinin (TÜİB) nümayəndə heyəti Şəhidlər Xiyabanını ziyarət edib. TÜİB sədri Ali İhsan Gençin rəhbərlik etdiyi, təşkilat üzvlərindən ibarət nümayəndə heyəti Azərbaycanın müstəqilliyi uğrunda mübarizəyə qalxmış və sovet qoşunları tərəfindən qətlə yetirilmiş şəhidlərin xatirəsini yad edib, onların məzarlarına gül dəstələri qoyublar. 1990-cı il yanvarın 19-dan 20-nə keçən gecə, baş verən «Qara Yanvar» qırğınında Bakı şəhərinə yeridilən keçmiş Sovet İttifaqının qoşunları dinc əhaliyə divan tutulub, yüzlərlə insan qətlə yetirilib, yaralanıb, itkin düşüb.

«Çanaqqala keçilməzdir...»

QEYD: Şəkil Türkiyənin Azərbaycandakı Səfirliyinin Facebook səhifəsindən alınmışdır.

Martın 18-də Bakıda Çanaqqala Zəfərinin 102-ci ili qeyd olunub. Anım tədbiri Türkiyənin Azərbaycandakı Səfiri Erkan Özoralın «Şəhidlər Xiyabanında» türk şəhidlərinin xatirəsinə ucaldılmış abidə önünə əklil qoyması ilə başlayıb. Daha sonra Çanaqqala şəhidləri bir dəqiqəlik sükutla yad edilib və hər iki ölkənin dövlət himnləri səsləndirilib. Tədbir iştirakçıları sonra Şəhidlər xiyabanında Azərbaycanın bütövlüyü uğrunda canlarından keçmiş qəhrəman Vətən övladlarının məzarlarını ziyarət edib, «Əbədi məşəl» kompleksi önünə əklil qoyublar.

LİDER
LOGISTIC

Baku White City Office Building 25 E,
Nobel avenue Baku, Azerbaijan, AZ 1025
Tel: (+994 12) 488 10 27/28
Fax: (+994 12) 488 10 29
Office Mob.: (+994 50) 255 82 92

www.liderlogistic.com

15 il
sizinlə

MÜSAHİBƏ

Heydər Əsədov

Aqrar sahədə sərfəli investisiya üçün böyük imkanlar var

Son illər kənd təsərrüfatı Azərbaycan iqtisadiyyatının aparıcı sektoruna, həm yeni iş yerlərinin yaradılması və ixracın artırılması, həm də yeni innovasiyaların tətbiq edildiyi sahəyə çevrilib. Azərbaycanın kənd təsərrüfatı sektorunda baş verən yeniliklər, aqrar sahənin inkişaf etdirilməsi üçün görülən işlər, qarşıdakı hədəflər və bu prosesdə türk biznesinin rolu ilə bağlı «İş Dünyamız»ın suallarını **Azərbaycan Respublikasının kənd təsərrüfatı naziri Heydər Əsədov** cavablandırır.

- Cənab nazir, Azərbaycan iqtisadiyyatının inkişafı və ərzaq təhlükəsizliyi baxımından aqrar sahənin inkişafını əsas prioritetlərdən biri elan edib. Hökumətin bu sahədəki əsas hədəfləri hansılardır?

Azərbaycanda aqrar islahatların müasir mərhələsi prezident İlham Əliyevin qəbul etdiyi siyasi qərarlara əsasən 2014-cü ildən başlanıb.

Dövlət başçısının fərmanı ilə təsdiqlənmiş Kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalına və emalına dair Strateji Yol Xəritəsində isə bu sahədəki hədəflərimiz dəqiqləşdirilib. Bizim 2020-ci ilədək strateji hədəfimiz ərzaq təhlükəsizliyini təmin edən, diversifikasiya olunmuş iqtisadiyyata əsaslanan rəqabətqabiliyyətli məhsul istehsalı və emalı sektorunun yaradılmasıdır.

Strateji Yol Xəritəsinin reallaşdırılması hesabına bu sahədə tənzimlənmə sistemi daha təkmil olmaqla, dövlət yardımlarının effektivliyi artacaq, bazarda rəqabət və biznes mühiti daha da yaxşılaşacaq. Paralel olaraq aqrar sektorun maliyyə resurslarına çıxışının asanlaşdırılması və informasiya-məsləhət xidmətlərinin inkişafı təmin ediləcək.

Ümumiyyətlə, Azərbaycanda aqrar islahatların birinci mərhələsinin başlamasından ötən 20 illik dövr ərzində kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalı bütövlükdə 2,4 dəfə, o cümlədən istehsalın həcmi bitkililik sahəsində 2,3 dəfə, heyvandarlıq sahəsində isə 2,5 dəfə artmışdır.

Yerli istehsal hesabına 2001-2015-ci illərdə ölkədən xaricə kənd təsərrüfatı və ərzaq məhsul-

larının ixracı 11,1 dəfə artmışdır. İxracda yüksək artım hazırda da müşahidə olunmaqdadır. Belə ki, 2016-cı ildə əsas kənd təsərrüfatı məhsullarının ixracı 20,7 faiz, 2017-ci ilin ilk iki ayı ərzində isə 69,7 faiz artıb.

Strateji Yol Xəritəsinə uyğun olaraq kənd təsərrüfatı sahəsində görüləcək işlər 2020-ci ildə real ÜDM-i birbaşa 575 milyon manat, dolay şəkildə isə 660 milyon manat olmaqla, ümumilikdə 1235 milyon manat artıracağı proqnozlaşdırılır.

- Azərbaycan kənd təsərrüfatının hansı sahələrini inkişaf etdirmək niyyətindədir?

- Qeyd etdiyimiz kimi, hazırda kənd təsərrüfatının inkişafı üçün kompleks tədbirlər görülür. Bununla yanaşı, daha sürətli inkişaf

imkanlarına malik olan prioritet sahələr də vardır. Bunlar idxalın əvəz edilməsinə yönələn və ölkədən ixracın artmasına dəstək olan sahələrdir.

Hazırda ölkəmizdə idxalın əvəz edilməsi üçün xüsusi əhəmiyyəti olan sahə, ilk növbədə, ərzaqlıq buğda istehsalıdır. Həmçinin qida sənayesinin yerli xammalla təmin olunması məqsədilə şəkər xammalı, yağlı bitkilər və süd məhsulları istehsalının da artırılmasına ehtiyac vardır.

Ərzaq buğdası və qarğıdalı istehsalının artırılması üçün dövlət dəstəyi ilə iri taxılçılıq təsərrüfatları yaradılır. Şəkər çuğunduru istehsalının artırılması üçün cari ildən bu sahəyə yeni subsidiya mexanizmi tətbiq olundu. Həmçinin cari ildən yeni zeytun bağlarının salınmasına başlanılıb, soya əkin sahələri əsaslı şəkildə genişləndirilir. Süd məhsulları istehsalının artırılması məqsədilə müasir heyvandarlıq komplekslərinin qurulmasına və bu komplekslərin yüksək məhsuldarlıqlı cins heyvanlarla təminatına geniş dövlət dəstəyi verilir, həmçinin bütün təsərrüfatlarda heyvanların cins tərkibinin yaxşılaşdırılması üçün süni mayalanmadan istifadə stimullaşdırılır.

İxracı önümlü sahələrdə də mövcud potensial ciddi surətdə gücləndirilir. Məlum olduğu kimi, ötən ildən etibarən Azərbaycanda mühüm ixrac əhəmiyyətinə malik olan kənd təsərrüfatının ənənəvi sahələrinin, inkişafında köklü dönüş mərhələsi oldu. Məsələn, bir il ərzində pambıq istehsalı 2,5 dəfə, barama istehsalı isə 300 dəfə artıb. İxracı önümlü məhsullar kimi xüsusilə fındıq, xurma və nar bağları dövlət dəstəyi tədbirləri və sahibkarların aktiv iştirakı ilə genişləndirilir. Şübhəsiz ki, bu məhsulların istehsalının artımı hesabına Azərbaycanın xarici ərzaq bazarında iştirakı genişlənəcəkdir.

- Cənab nazir, biznesin aqrar sahəyə həvəsləndirilməsi baxımından hansı mexanizm və dəstək tədbirləri tətbiq olunur?

Hazırda Azərbaycanda dövlət tərəfindən aqrar sahəyə kifayət

“ 2020-ci ildə real ÜDM-i birbaşa 575 milyon manat, dolay şəkildə isə 660 milyon manat olmaqla, ümumilikdə 1235 milyon manat artıracağı proqnozlaşdırılır ”

qədər geniş dəstək göstərilir. Məsələn, kənd təsərrüfatı sahəsi çox kiçik həcmə malik olan torpaq vergisi istisna olmaqla bütün vergilərdən azaddır, üstəlik, minimum 400 min manat, bəzi regionlarda isə minimum 200 min manat, investisiya qoyuluşu həyata keçirərsə əlavə olaraq vergi və gömrük güzəştləri tətbiq olunur.

Kənd təsərrüfatı məhsulları becərilən hər hektar əkin sahəsinə görə 50 manat subsidiya verilir və bu məbləğ eyni sahədə aparılan ikinci əkinə də şamil olunur. Əlavə olaraq hər hektar buğda və çəltik əkininə görə 40 manat büdcə vəsaiti ödənilir. İstehsal olunmuş pambıq, tütün və şəkər çuğunduru

məhsulunun həcminə, başqa sözlə son məhsula görə istehsalçılara subsidiyalar verilir. İstehsalçılara satılan mineral gübrələrin, habelə təbii mənşəli gübrələrin (biohumus) və pestisidlərin dəyərinin 70 faizi qədər güzəşt tətbiq olunur. Bunlarla bərabər, istehsalçılara «Aqrolizinq» ASC tərəfindən lizinqə verilən və lizinq yolu ilə satılan kənd təsərrüfatı texnikalarının və müasir suvarma sistemlərinin dəyərinin 40 faizi dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına qarşılır. Həmçinin suvarma suyu da istehsalçılara güzəştli qiymətə satılır.

Kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalçılarının keyfiyyətli toxum və tinglərlə təmin etmək üçün müasir toxumçuluq müəssisələri də qurulur.

Bu tədbirlərin nəticələri özünü qısa zamanda göstərib. Belə ki, artıq 2016-cı ildə gübrə və pestisidlərdən istifadə 2013-cü ilə müqayisədə təqribən 2 dəfə artıb. Həmçinin «Aqrolizinq» ASC-nin fəaliyyət göstərdiyi 12 illik dövr ərzində alınan kənd təsərrüfatı texnikasının 40 faizi 2014-2016-cı illərin payına düşüb. Bununla da qısa müddət ərzində fermerlərin kənd təsərrüfatı texnikası ilə təminatı məsələsi köklü şəkildə həll olunub və texnika çatışmazlığı problemi aradan qalxıb.

Heyvandarlığa dəstək tədbirləri çərçivəsində yüksək məhsuldarlıqlı cins malların dəyərinin 50%-i büdcədən ödənilməklə, uzunmüddətli lizinq yolu ilə isteh-

salçılara satılır. Həmçinin süni mayalanma yolu ilə alınan hər baş buzova görə 100 manat subsidiya verilir.

- Kənd təsərrüfatının maliyyələşdirilməsi və burada sığorta sisteminin yaradılması üçün hansı işlər görülür?

- Kənd təsərrüfatı sahəsi üzrə maliyyələşmə və sığorta mexanizmlərinin təkmilləşdirilməsi üçün geniş tədbirlər nəzərdə tutulub. Belə ki, hazırda kənd təsərrüfatı kreditləri üçün «Kredit Zəmanəti Fondu»nun yaradılması, kənd təsərrüfatında innovativ və girovsuz kreditlərin tətbiqi mexanizmlərinin hazırlanması, kreditlər üçün girov bazasının genişləndirilməsi imkanları araşdırılır. Eyni zamanda fermerlərin maliyyə savadlılığının artırılması da gündəmdə olan əsas məsələlərdəndir. Aqrar sığorta sisteminin inkişafı üçün isə kənd təsərrüfatı sahəsi üzrə risklərin idarəedilməsi mexanizmi təkmilləşdiriləcək, sığorta fondunun yaradılması imkanları araşdırılacaq, sığorta hadisələri reyestri hazırlanacaq və digər tədbirlər icra

“**Biznes Forumu çərçivəsində aqrar sahədə əməkdaşlıq məsələləri ətraflı müzakirə olundu və əməkdaşlığın effektivliyinin artırılması üçün Fəaliyyət Planı hazırlandı**”

olunacaq. Cənab Prezidentin 11 aprel 2017-ci il tarixli Sərəncamı ilə verdiyi tapşırıq əsasən bu istiqamətlərdə islahatlar cari il ərzində başa çatdırılmalıdır.

- Azərbaycanın kənd təsərrüfatı sahəsində sərfəli investisiya qoyuluşu baxımından investorlar üçün ma-

raqlı ola biləcək hansı sahələri qeyd edə bilərsiniz?

- Hazırda kənd təsərrüfatında bir sıra istiqamətlər üzrə investisiya qoyuluşu kifayət qədər sərfəlidir. Məsələn, müasir bazar infrastrukturunun inkişafı üzrə aqrar sahədə müasir standartlara uyğun topdan və pərakəndə satış məntəqələrinin qurulmasını, regionlarda meyvə-tərəvəz məhsulları üzrə logistika, o cümlədən qablaşdırma xidmətlərinin təşkili, müvafiq sanitariya normalarına və texnoloji standartlara uyğun ət kəsimi məntəqələrinin qurulması, kiçik və orta tutumlu taxıl anbarları şəbəkəsinin yaradılmasını qeyd etmək olar.

Eyni zamanda ixracyönümlü və idxaləvəzətməsini təmin edən sahələrdə də investisiya qoyuluşları üçün ciddi potensial mövcuddur. Məsələn, Azərbaycanda intensiv üsulla meyvə bağlarının və üzüm plantasiyalarının salınması, faraş kartof istehsalının artırılması, istixanalarda faraş tərəvəz istehsalının artırılması, regionlarda kiçik və ortaölçülü meyvə-tərəvəz emalı müəssisələri şəbəkəsinin

genişləndirilməsi, o cümlədən qurudulmuş və dondurulmuş meyvə-tərəvəz məhsulları istehsalının artırılmasına investisiya qoyuluşu baxımından kifayət qədər cəlbədicili istiqamətlər kimi qəbul edilə bilər.

Bundan başqa intensiv ferma modelinə uyğun iri heyvandarlıq komplekslərinin yaradılması, heyvandarlıq məhsullarının emalı sənayesi və sənaye üsulu ilə yem istehsalı sahələrinin inkişafı baxımından böyük potensiala malik sahədir.

Pambıq, tütün, ipək, gön-dəri və yun klasterlərinin inkişafı isə həm daxili, həm də xarici bazar tələbatı baxımından perspektivlidir.

- Türkiyə ilə aqrar sahənin hansı istiqamətlərində əməkdaşlıq etmək niyyətindəsiniz? Bir qədər əvvəl Bakıda Azərbaycan-Türkiyə Biznes Forumu keçirilib. Bu sahədə Türkiyə ilə əməkdaşlıqdan hansı faydalar gözləyirsiniz?

- Bu yaxınlarda Bakıda keçirilən Azərbaycan-Türkiyə Biznes Forumu zamanı həm də Azərbaycan-Türkiyə Kənd Təsərrüfatı İcra Komitəsinin 8-ci iclası da keçirildi. Həmin iclas və Biznes Forumu çərçivəsində aqrar sahədə əməkdaşlıq məsələləri ətraflı müzakirə olundu və əməkdaşlığın effektivliyinin artırılması üçün Fəaliyyət

Planı hazırlandı. Fəaliyyət Planına əsasən elm və təhsil, baytarlıq və fitosanitar xidmətləri, toxumluq və damazlıq sahələrində, habelə statistika, dövlət dəstəyi və informasiya texnologiyalarının tətbiqi ilə bağlı təcrübə mübadiləsi istiqamətində hər iki ölkənin müvafiq Nazirlikləri arasında əməkdaşlığın genişləndirilməsi üçün ümumilikdə 70-ə yaxın məsələ müəyyən olunub.

Önemli olan digər bir məqam hər iki ölkənin sahibkarları arasında əməkdaşlığın gücləndirilməsidir. Bu məsələ həm İcra Komitəsinin iclasında, həm də Biznes Forumda sahibkarlar tərəfindən də geniş müzakirə olundu. Müzakirə olunan məsələlərdən biri də ondan ibarətdir ki, hər iki ölkənin sahibkarları üçüncü ölkə bazarlarına daxil olmaqda birgə əməkdaşlıq edə bilərlər. Məsələn, Azərbaycan məhsullarının Avropa və Yaxın Şərq ölkələri bazarlarına, oxşar olaraq da Türkiyə məhsullarının post-sovet ölkələrinin bazarlarına çıxarılmasında birgə əməkdaşlıq mühüm əhəmiyyətə malikdir. Hər iki ölkənin sahibkarları tərəfindən birgə müəssisələrin yaradılması, investisiya qoyuluşlarının həyata keçirilməsi, idxal-ixrac əməliyyatlarının genişləndirilməsi, aqrar sahə üzrə təchizatda əməkdaşlıq imkanlarından yararlanması

kimi məsələlərdə mühüm faydalar var. Məsələn, Türkiyəli iş adamlarının Azərbaycanın aqrobiznes sektoruna uğurlu sərmayə qoyuluşları, həmçinin onların Azərbaycanda aqrobiznes sektorunun texnoloji modernləşdirilməsi layihələrində təchizatçı kimi iştirakları üçün geniş potensial imkanlar mövcuddur.

Bir məsələni də qeyd etmək istərdim, hazırda Azərbaycanla Türkiyə arasında kənd təsərrüfatı və ərzaq məhsulları ticarətində qarşılıqlı gömrük güzəştlərinin tətbiq olunması ilə bağlı konkret təkliflər ətrafında müzakirələr aparılır. Şübhəsiz ki, bu təkliflər razılaşdırılaraq təsdiq olunduqdan sonra iki ölkə arasında ticari əməkdaşlıq daha da genişlənəcəkdir.

- Bu baxımdan Azərbaycanda Türkiyə və Azərbaycan İş Adamları və Sənayeçilər İctimai Birliyinin (TUIB) yaradılmasını necə qiymətləndirirsiniz və TUIB-in fəaliyyətindən hansı faydaları gözləyirsiniz?

- Əminliklə demək olar ki, Azərbaycan və Türkiyə arasında iqtisadi və ticari əlaqələrin genişləndirilməsi üçün mövcud olan əməkdaşlıq mühiti dünyanın heç bir ölkəsində yoxdur. Bunun nəticəsidir ki, Türkiyəli iş adamlarının Azərbaycan iqtisadiyyatında, o cümlədən aqrobiznes sektorunda fəal iştirakı üçün bütün imkanlar yaradılmışdır. Bu sözləri daha da artırmaq, onları düzgün istiqamətləndirmək və bizneslə dövlət qurumlarının işini əlaqələndirmək baxımından yeni yaradılmış təşkilatın - TUIB-in əhəmiyyəti böyükdür. TUIB türk və azərbaycanlı iş adamlarının əlaqələndirilməsi, türk biznesinin Azərbaycandakı biznes mühiti və buradakı imkanlarla tanışlığı baxımından mühüm platforma rolunu oynaya bilər və bu baxımdan yeni təşkilatdan gözləntilərimiz böyükdür.

Yaranmasından qısa müddət keçməsinə baxmayaraq TUIB bu proseslərə kifayət qədər fəal şəkildə qoşulub və inanırıq ki, bu aktivlik və məhsuldarlıq TUIB-in fəaliyyətinin ayrılmaz hissəsi olacaqdır. Bu işlərdə TUIB-ə uğurlar arzulayıram.

MÜSAHİBƏ Faruk Çelik

«Türk özəl sektoru Azərbaycan kənd təsərrüfatına dəyər qatmağa hazırdır»

Azərbaycanla Türkiyə arasındakı iqtisadi münasibətlərdə yeni səhifə açılır. İki ölkə aqrar sahədə iş birliyini artırmağı və birgə üçüncü bazarlara çıxmağı hədəfləyirlər. Azərbaycanla Türkiyə arasında aqrar sahədə əməkdaşlıq, bu istiqamətdəki imkanlar və planlar barədə «İş dünyamız»ın suallarına **Türkiyə Cümhuriyyətinin Qida, Kənd Təsərrüfatı və Heyvandarlıq naziri Faruk Çelik** cavab verir.

- Cənab Nazir, fevral ayında gerçəkləşdirdiyiniz Azərbaycan səfəriniz, «Azərbaycan-Türkiyə Kənd Təsərrüfatı İş Forumu»nda iştirakınız və bu sahədə əməkdaşlıq xüsusunda verdiyiniz mesajlar iki ölkə arasında əməkdaşlığın inkişafına mühüm bir dəstəkdir və bu sektorda çalışan iş adamları üçün də müsbət bir çağırış oldu. «İş Dünyamız» jurnalının oxuyucuları adına Sizə bu dəstəklərinizdən ötrü təşəkkürlərimizi bildiririk. Türkiyə Azərbaycan üçün qardaş ölkədir və ölkələrimiz arasında bütün sahələrdə sıx işbirliyi mövcuddur. Türkiyə-Azərbaycan işbirliyi kənd təsərrüfatı sektoru baxımından hansı imkanlara sahibdir?

- Əvvəla, oxuyucularınıza salam və hörmətlərimi çatdırmaq istəyirəm. Bildiyiniz kimi, 23 fevral 2017 tarixində qısa, amma sıx bir proqram çərçivəsində qardaş ölkə Azərbaycanı ziyarət etdim. Daha əvvəl Dövlət naziri və Çalışma naziri olaraq fərqli vəsilələrlə səfərlərim olmuşdu, lakin bu ziyarət həm Kənd Təsərrüfatı naziri olaraq ilk ziyarətim idi,

həm də əhatə baxımından əvvəlkilərdən fərqli idi. Bu fərq isə bizimlə birlikdə Türkiyədən iki yüz civarında iş adamımız ilə gələrək, Kənd Təsərrüfatı İş Forumunu təşkil etməyimizdən də qaynaqlanır. Türkiyə və Azərbaycan arasındakı əlaqələr hər cür dostluq və qardaşlıq əlaqəsinin üzərindədir və keçmişdə olduğu kimi, bu gün də tale birliyi içində yolumuza birlikdə davam edirik. İmkanlar daxilində hər mövzuda bir-birimizə dəstək olur və kənd təsərrüfatı sahəsində də gözəl bir əməkdaşlıq nümunəsi nümayiş etdiririk. Bu əməkdaşlığımız ilə sadəcə kənd təsərrüfatı sektorunu inkişaf etdirməklə qalmır, eyni zamanda kənd təsərrüfatı ticarətimizi və birlikdə üçüncü bazarlara çıxışımızı da artırırıq. Bütün bu irəliləyişlərin nəticəsində, bu münbit torpaqlarda Azərbaycan kənd təsərrüfatının daha irəli nöqtələrə gələcəyini və kənd təsərrüfatı ticarəti ilə kənd təsərrüfatı məşğulluğunda artıma nail olunacağını düşünürəm.

«BU ƏMƏKDƏŞLİĞİMİZ İLƏ SADƏCƏ KƏND TƏSƏRRÜFATI SEKTORUNU İNKİŞAF ETDİRMƏKLƏ QALMIR, EYNI ZAMANDA KƏND TƏSƏRRÜFATI TİCARƏTİMİZİ VƏ BİRLİKDƏ ÜÇÜNCÜ BAZARLARA ÇIXIŞIMIZI DA ARTIRIRIQ.»

«Cənab Əliyev ilə keçirdiyimiz görüşdə kənd təsərrüfatı məhsullarına dair idxalatımızda ehtiyac duyduğumuz məhsulları ilk əvvəl bir-birimizdən təmin etmə xüsusunda razılıq əldə etdik.»

- Azərbaycan Prezidenti cənab İlham Əliyev ilə baş tutan görüşdə Türkiyə Respublikası Qida, Kənd Təsərrüfatı və Heyvandarlıq Nazirliyi ilə Azərbaycan Respublikası Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi arasındakı əlaqələrin perspektivləri müzakirə edildi. Sizcə, bu perspektivlər hansılardır və bunları necə qiymətləndirirsiniz?

- Sizin də qeyd etdiyiniz kimi, heyətimiz cənab Prezident tərəfindən də qəbul edildi və son dərəcə müsbət və səmərəli bir görüşmə gerçəkləşdirdik. Ölkələrimiz arasındakı ikili ticarət həcmi 1,6 milyard dollar səviyyəsindədir və bunun sadəcə 120 milyon dollarlıq qismi kənd təsərrüfatı məhsullarının ticarətindən ibarətdir. Baxmayaraq ki, Azərbay-

canın ümumi kənd təsərrüfatı idxalatı 1,3 milyard dollardır. Türkiyənin isə 11 milyard dollar təşkil edir. Cənab Əliyev ilə keçirdiyimiz görüşdə kənd təsərrüfatı məhsullarına dair idxalatımızda ehtiyac duyduğumuz məhsulları ilk əvvəl bir-birimizdən təmin etmə xüsusunda razılıq əldə etdik. Azərbaycanda pambıq yetişdirilir və Türkiyənin də toxuculuq və hazır geyim sektorlarında pambığa ehtiyac var. O zaman pambıq idxalatımızı əvvəla Azərbaycandan gerçəkləşdirməyimiz aramızdakı qardaşlığa yaraşan bir davranış olacaqdır. Eyni şəkildə, süd və süd məhsullarında Azərbaycanın ehtiyacını başlıca olaraq Türkiyədən qarşılamaq məsələsini də müzakirə etdik. Kənd təsərrüfatı ticarətimizdəki bu müsbət yanaşma ilə yanaşı, iki Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi arasında əməkdaşlığın inkişaf etdirilməsi, kənd təsərrüfatı və heyvandarlıqda ortaq çalışmalar və yatırımların təşviq edilməsi və məhsulların satışı kimi digər sahələrdə də əməkdaşlığımızı gücləndirəcək addımları da birlikdə atacağıq.

- Kənd Təsərrüfatı İş Forumunda qeyd olunduğu kimi, kənd təsərrüfatı sahəsində Azərbaycan-Türkiyə arasında mövcud əməkdaşlığın əsas tərkib hissəsi kənd təsərrüfatı sahəsində çalışacaq kadrların yetişdirilməsi, Azərbaycan məhsullarının ixracına dəstək, eyni zamanda ölkəmizə müasir kənd təsərrüfatı maşınlarına dair alətlər və texnikanın gətirilməsi ola bilər. Bu sahədə əməkdaşlığı necə görürsünüz?

«60 MİLYARD DOLLAR DƏYƏRİNDƏ KƏND TƏSƏRRÜFATI MƏHSUL HASILATI VƏ 17 MİLYARD DOLLARLIQ KƏND TƏSƏRRÜFATI İXRACATI İLƏ TÜRKİYƏ KƏND TƏSƏRRÜFATINDA ÖNƏMLİ BİR GÜCDÜR.»

- Kənd Təsərrüfatı İş Forumuna bu saydığınız sahələrdə fəaliyyət göstərən çox sayda iş adamımız qatıldı. Bir tərəfdə bir dəyərli qardaşım cənab Heydər Əsədov ilə rəsmi görüşlər gerçəkləşdirərək, digər tərəfdə iki ölkədən toplam 500 civarında iş adamı görüşmələr həyata keçirərək, mühüm ticari əlaqələr təsis etdi. Kənd Təsərrüfatı İş Forumunun açılışında da ifadə etdim. Bir Afrika atalar sözü deyir ki: «Sürətli getmək istəyirsənsə, sadəcə yeri; uzağa getmək istəyirsənsə, bərabər yeri.» Bizlər də, iş adamlarımız da birlikdə çox daha böyük işlər görə bilərik. Bunun üçün təcrübələrimizdən istifadə etməli və birlikdə hərəkət etməliyik.

Nazirlik olaraq, Azərbaycana veriləcək təlimlərə dair bir iş planı hazırladıq. Kənd təsərrüfatı baxımından mühüm başlıqlar olan heyvandarlıq, heyvan sağlığı və baytarlıq, toxumçuluq, gübrə, torpaq yaxşılaşdırması, suvarma, ərazi planlaşdırması, orqanik kənd təsərrüfatı, pambıq işi, kənd təsərrüfatı sığortaları və kənd təsərrüfatına dair Araşdırma-İnkişaf kimi fərqli mövzularda Türkiyədə və Azərbaycanda müxtəlif təlimlər veriləcək.

- Hazırda Türkiyədə kənd təsərrüfatı sektoru böyük bir sürətlə inkişafını davam etdirir. Türkiyənin kənd təsərrüfatı sektorunun qarşısında duran hədəflər hansılardır?

- Bir G20 üzvü olaraq, Türkiyə dünyanın ən böyük 20 iqtisadiyyatından biridir. Kənd təsərrüfatı sahəsində isə dünyada ilk onluqdadır, Avropada isə ilk sırada yer tutur. 60 milyard dollar dəyərində kənd təsərrüfatı məhsul hasilatı və 17 milyard dollarlıq kənd təsərrüfatı ixracatı ilə Türkiyə kənd təsərrüfatında önəmli bir gücdür. Müasir dövrdə quraqlıq və aclıqdan insanların həyatını itirdiyini və tədbir alınmazsa, gələcəkdə dünyanı daha böyük təhlükələrin gözlədiyini unutmamağımız lazımdır. Bu çərçivədə qida təhlükəsizliyi hər zamankindən daha artıq əhəmiyyət qazanmış vəziyyətdədir. Biz istehsal etdiklərimizlə sadəcə 80 milyon vətəndaşımızın deyil, ölkəmizdə olan 3 milyondan artıq məcburi köçkünün, ildə 30 milyondan çox turisti və ixracat gerçəkləşdirdiyimiz ölkələrin qidalanma ehtiyacını ödəməyə cəhd göstəririk.

Əlbəttə, kənd təsərrüfatı sektorunun önündə ciddi sınaqlar var və Türkiyə olaraq, biz də gərəqli tədbirləri almağa çalışırıq. Türkiyə Respublikasının quruluşunun 100-üncü ildönümünü qeyd

edəcəyimiz 2023-cü il üçün digər sahələrdə olduğu kimi, kənd təsərrüfatında da çeşidli hədəflər müəyyənləşdirdik. Önümüzdəki prosesdə kənd təsərrüfatı hasilatımızı 150 milyard dollara və kənd təsərrüfatı ixracatımızı da 40 milyard dollara yüksəltməyi hədəfləyirik. Bunları reallaşdırmaq üçün kənd təsərrüfatı mexanizmlərinin və informasiya texnologiyalarının effektiv istifadəsinin əhəmiyyətinin fərqləndiririk. Torpaqlarımızı daha sağlam, şüurlu və məhsuldar istifadə etmək və heyvan ehtiyatımızı sağlam bir şəkildə artırmaq üçün çalışmalarımızı davam etdiririk və bunun üçün də «Milli Kənd Təsərrüfatı Layihəsi» adlı bir kənd təsərrüfatı qalxınma proqramını ərəşəyə gətirdik.

- Bu hədəflərə nail olma yolunda Azərbaycan kənd təsərrüfatı sektoru ilə əməkdaşlıq imkanlarını necə görürsünüz?

- Azərbaycanın yeri bizim üçün hər zaman fərqli olmuşdur. Biz Azərbaycanın inkişafını öz inkişafımızdan ayrı görmürük. Bu səbəbdən, məqsədimiz kənd təsərrüfatında və digər sektorlarda sadəcə mal satmaq, yəni tək tərəfli ticarət etmək deyil, birlikdə ticarət edəcəyimiz bazar imkanlarını tapmaqdır. Azərbaycanı kənd təsərrüfatı və heyvandarlıq sahəsində dəstəkləyərək, işbirliyi imkanlarını inkişaf etdirmək bizim üçün prioritetdir. Birlikdə əməkdaşlıq imkanlarının genişləndirilməsi ilə Azərbaycanda kənd təsərrüfatının inkişaf etdirilməsi, buna bağlı olaraq, kənd təsərrüfatı ticarət həcmının artırılması,

«ÖNÜMÜZDƏKİ PROSESDE KƏND TƏSƏRRÜFATI HASILATIMIZI 150 MİLYARD DOLLARA VƏ KƏND TƏSƏRRÜFATI İXRACATIMIZI DA 40 MİLYARD DOLLARA YÜKSƏLTMƏYİ HƏDƏFLƏYİRİK.»

“Türk və Azərbaycanlı iş adamlarını eyni çətir altında bir araya gətirən TÜİB-in uğurlu işlərə imza atacağına inanıram”

kənd təsərrüfatı məşğulluğunun yüksəldilməsi və ölkə iqtisadiyyatının inkişafına dəstək olmaq başlıca qayəmizdir. Bu çərçivədə, 27-28 aprel 2017 tarixlərində Antalyada təşkil edəcəyimiz «Türkiyə-Afrika Kənd Təsərrüfatı Nazirləri İclası»na Azərbaycanı xüsusi qonaq olaraq dəvət etdiyimizi qeyd etmək istərdim. Bununla bağlı dəvətimizi cənab Əsədova göndərdik və bu mühüm toplantıda Azərbaycanın da yer almasını önəmsəyirik.

- Türkiyə və Azərbaycan məhsullarının üçüncü ölkələrə ixracı və bu ölkələrdə orta müəssisələrin qurulması imkanlarını necə dəyərləndirirsiniz?

- Bir az əvvəl də ifadə etdiyim kimi, Afrikaya dair investisiya strategiyamızda Azərbaycana xüsusi qonaq olaraq yer verməyimiz bu yanaşmanın bir göstəricisidir. Biz iki qardaş olaraq, sadəcə öz aramızdakı ticarəti deyil, eyni zamanda birlikdə üçüncü ölkələrə dair ticarətimizi də artırmaqla bilərik. Hər iki ölkənin potensialının bu yolla daha effektiv istifadə oluna biləcəyinə inanırıq. Türkiyənin Orta Asiyada, Azərbaycanın isə Orta Şərqi və Avropa bazarlarında daha effektiv mövqeyə sahib ola bilməsi üçün bu cür işbirliklərinin vacib olduğunu düşünürük.

- Azərbaycanda kənd təsərrüfatı sektorunun inkişafı və ölkə iqtisadiyyatının mühüm sektorlarından birinə çevrilməsi prosesində Türkiyəli iş adamlarının töhfələrini hansı səviyyədə dəyərləndirmək mümkün olacaqdır?

- Türkiyənin kənd təsərrüfatı və kənd təsərrüfatı ilə əlaqədar sahələrdəki təcrübəsi ortadadır. İstər fermerlərimiz, istərsə də Nazirliyimiz dünyada kənd təsərrüfatı sektorunda yaşanan irəliləyişləri yaxından təqib etməkdədir və sürətlə adaptasiya ola bilərik. Azərbaycan

canda da tez-tez ifadə olunduğu kimi, neftdən sonrakı dövrdə kənd təsərrüfatı istehsalı və qida sənayesinin əhəmiyyətinin daha da önə çıxacağına fərqləndiririk. Bu xüsusda biz Türkiyə olaraq, Azərbaycanlı qardaşlarımızla hər cür məlumat və təcrübə paylaşımına açıyıq. Türk və Azərbaycanlı iş adamlarının qarşılıqlı surətdə həyata keçirəcəyi yatırımlar isə bu paylaşımın praktiki şəkildə ərəşəyə gəlmiş halı olacaqdır. Bu çərçivədə Türk özəl sektoru Azərbaycan kənd təsərrüfatına dəyər qatmağa hər zaman olduğu kimi hazırdır.

- Azərbaycandakı iqtisadi proseslərə dəstək vermək, xarici və yerli iş adamlarının fəaliyyətlərini orta q məxrəcdə bir araya gətirilməsi məqsədilə bir müddət əvvəl Azərbaycanda «Türkiyə və Azərbaycan İş Adamları və Sənayeçilər İctimai Birliyi» (TÜİB) quruldu. Bu birliyin qurulmasını necə dəyərləndirirsiniz və TÜİB-in fəaliyyətindən hansı gözləntiləriniz var?

- Əvvəla, bu təşkilatlanmada əməyi olanları təbrik edirəm. İki qardaş ölkə olaraq hədəflərimiz və çalışmalarımız orta q məxrəcdə sahib olması böyük önəm ərəz edir. Bu baxımdan, Türk və Azərbaycanlı iş adamlarını eyni çətir altında bir araya gətirən TÜİB-in uğurlu işlərə imza atacağına inanıram. Bildiyiniz kimi, Türkiyə 15 iyul 2016 tarixində böyük bir xəyanət ilə qarşı-qarşıya gəldi. Məlum çevriliş cəhdinin ardındakı FETÖ adlı terror təşkilatı illərcə ticarət və təhsil fəaliyyətləri kimi maskaların altında xəyanət və terror fəaliyyətləri ilə məşğul oldu. TÜİB-in öz içində belə bir qruplaşmaya icazə verməyəcəyinə inanıram. Bir az əvvəl cızdığım çərçivə daxilində, TÜİB-in də ölkələrimiz arasındakı kənd təsərrüfatı əməkdaşlığının və ticarətin inkişafına töhfə verəcəyinə inanıram.

«MƏQSƏDİMİZ KƏND TƏSƏRRÜFATINDA VƏ DİGƏR SEKTORLARDA SADƏCƏ MAL SATMAQ, YƏNİ TƏKTƏRƏFLİ TİCARƏT ETMƏK DEYİL, BİRLİKDƏ TİCARƏT EDƏCƏYİMİZ BAZAR İMKANLARINI TAPMAQDIR.»

YENİLİKLƏR

TANAP əlavə qaz almağa imkan verəcək

Trans-Anadolu qaz boru kəməri (TANAP) Türkiyənin qarşısındakı dövrdə əlavə 15 milyard kubmetr Azərbaycan qazını ala biləcəyi ölçüdə inşa olunur. TANAP-ın baş direktoru Saltuk Düzyol bildirib ki, TANAP Bakıdan İtaliyaya qədər uzanan 3 500 kilometrlik «Cənub Qaz Dəhlizi» boru kəməri zəncirinin ortadakı halqasını

təşkil edir. Uzunluğu 1810 kilometr olan kəmər Türkiyə-Gürcüstan sərhədində Cənubi Qafqaz Boru Kəmərinə, Türkiyə-Yunanistan sərhədində isə «Trans-Adriatik» (TAP) qaz boru kəmərinə birləşəcək. Azərbaycanın «Şahdəniz-2» yatağına qoyulacaq sərmayə ilə birgə «Cənub Qaz Dəhlizi»nin ümumi dəyəri 40 milyard dollardır.

Avropa ailələri ərzağa nə qədər pul xərcləyir?

Avropa ölkələrinin ailələrin xərclərində ərzaq məhsullarının payına görə reytingi açıqlanıb. Məlumata görə, reytingdə ilk sıranı ərzaq məhsullarının məcmu xərclərdə ən az paya sahib olan Lüksemburq tutur. Bu ölkə, həmçinin, adambaşına düşən 99 500 ABŞ dolları milli gəlirlə Avropada liderdir. Sonrakı yerləri Hollandiya (10%, 49 600 dollar), B.Britaniya (11%, 41 500 dollar), Danimarka (11,5%, 45 700 dollar),

Avstriya (11,8%, 47 000 dollar) tutur. Axırıncı, 40-cı sırada isə Ukrayna qərarlaşıb. Burada məcmu xərclərin 54%-i ərzaq məhsullarına sərf olunur. Maraqlıdır ki, 37-39-cu yerləri Belarus (39,1%, 17 700 dollar), Moldova (42,1%, 5 000 dollar) və Qazaxıstan (43,8%, 25 900) tutub. Bu siyahıda Türkiyə (20,2%, 20 400 dollar) 21-ci, Estoniya (23%, 28 600 dollar) 25-ci, Rusiya (32%, 26 000 dollar) 32-ci sırada qərarlaşıb.

Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolunun açılış mərasimi iyunun sonunda baş tutacaq

İyun ayının sonunda Türkiyə Prezidentinin iştirakı ilə Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolunun açılışı olacaq. Bu haqda Türkiyənin nəqliyyat, dənizçilik və kommunikasiya naziri Əhməd Arslan deyib. O bildirib ki, bu xəttin açılışı ilə Avropa və Pekin arasında fasiləsiz dəmir yolu əlaqəsi təmin ediləcək. Hazırda yüklər 45-60 gün arasında daşınırsa yeni xəttin istifadəyə verilməsi ilə bu müddət 12-15 günə qədər azalacaq.

Azərbaycanın beynəlxalq reytingi saxlanıldı

«Fitch Ratings» beynəlxalq reyting agentliyi Azərbaycanın yerli və xarici valyutada uzunmüddətli reytingini «BB+» səviyyəsində saxlayıb. Agentliyin məlumatında, neftdən əldə edilən yüksək gəlir sayəsində ölkədə dövlət borcunun aşağı olduğu vurğulanan açıqlamada iqtisadiyyatın karbohidrogen sektorundan asılılığının yüksək, bank sektorunun isə zəif olduğu bildirilir. Açıqlamada neftin qiymətindəki bahalaşma və «Şahdəniz-2» yatağından hasil ediləcək təbii qazın iqtisadi artımla bağlı proqnozlara müsbət təsir göstərəcəyi vurğulanır.

Rusiya 1,5 mlrd dollar itirib

Rusiyanın Türkiyə ilə ticarət əlaqələrindəki böhran səbəbindən üzleşdiyi itkilər 1,3-1,5 milyard dollar təşkil edib. Bu barədə Rusiyanın kənd təsərrüfatı naziri Aleksandr Tkaçev bildirib. Onun sözlərinə görə, Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi Türkiyə ilə münasibətlərin normallaşacağına çox ümid edir, amma Rusiya pomidor bazarını Türkiyə tərəfi üçün açmayacaq. «Əlbəttə, münasibətlərin normallaşmasına çox ümid edirik, bu, böyük bazardır. Türkiyəyə ixracın payı 10% və daha çoxdur. Bu, ciddi zərərdir. Amma Türkiyəsiz də yaşaya bilməyəcəyimizi demirəm. Hökumətin mövqeyi belədir ki, pomidor bazarını onlar üçün açmaq niyyətində deyilik», - o vurğulayıb.

YENİ
GÖRÜNÜŞ,
MİSİLSİZ
TƏRKİB
KƏŞF ET!

ELIDOR
CO-CREATIONS
saçların həyata hazır!

MÜSAHİBƏ Abdolbari Gozal

«Yaranmış şəraitdən necə istifadə etməyi fikirləşirik»

Azərbaycanda biznesə yaradılan şərait, bu sahədə görülən işlər və mövcud olan imkanlar barədə «İş Dünyamız» jurnalının suallarını Azərbaycanın tanınmış iş adamı, «Azərsun Holding»in Müşahidə Şurasının sədri Abdolbari Gozal cavablandırır.

«90-cı İLLƏRDƏ RUS İMPERİYASI ÇÖKDÜ. SİSTEM ÇÖKƏNDƏN SONRA İSƏ İQTİSADI ÇƏTİNLİKLƏR BAŞLANDI, TİCARƏT DAYANDI.»

- **Abdolbari bəy, gəlin, bir tarixi ekskurs edək. Sərhədlər 150 il əvvəlki kimi qalsaydı, yəqin ki, sizi xarici iş adamı adlandırmazdıq. Çünki sizin doğulduğunuz yer - Maku şəhəri Azərbaycanın bir hissəsidir.**
- Əlbəttə, yaşadığımız ərazilər, bu bölgədə keçmişdə müxtəlif hakimiyyətlər olub. Azərbaycan, fars dillilər, digər xalqlar və s. Buradan monqollar, səlcuqlar, yunanlar keçib. Ümumiyyətlə, Orta Anadolu, Azərbaycan, Qafqazlar Qədim İpək yolunun üstündə olduğuna görə, imperiyaların qovşağında olublar. Nəticədə kiçik bölgələr daima bir ölkənin tərkibindən digərinə keçiblər. Çoxlu sərhədlər çəkilib və bu sovet vaxtı da davam etdi. Amma bunlar insanların ürəklərini bir-birindən qoparmadı. Biz elə o vaxt da Şimali Azərbaycana həsrətlə baxardıq, Arazın kənarına gəlib, saatlarla baxardıq ki, bəlkə bu tərəfdə bir insan görək, bu anı həyəcanla gözləyirdik. Amma tarix də dayanmır, dövrən dəyişir. Elə oldu ki, ruslar özləri buraları buraxıb getdilər. Əvəzində bu yerlər ermənilər köçürdülər. Onları öz məqsədləri üçün is-

tifadə edərək bir yara kimi bu torpaqlara yerləşdirdilər. 90-cı illərdə Rus İmperiyası çökdü. Sistem çökəndən sonra isə iqtisadi çətinliklər başladı, ticarət dayandı. Yaxşı ki, azərbaycanlılar alveri, alıb-satmağı bacarırdılar və vəziyyətdən çıxış yolu tapdılar. Bəlkə də başqa xalqlar üçün vəziyyət daha çətin olardı. Ümummilli liderimiz Heydər Əliyev isə Azərbaycanda əmin-amanlıq yaratdı. Ölkəmizdə sabitlik və inkişaf başladı.

- **Siz də elə o vaxtdan bəri, 25 ildən artıqdır ki, Azərbaycandasınız. Ölkəmizdə biznesə başlayan ilk iş adamlarındasınız. Maraqlıdır, siz Azərbaycan vətəndaşı olduğunuzmu?**

- Bəli, mən Azərbaycan vətəndaşyam. Hələ Heydər Əliyevin vaxtından bu ölkənin vətəndaşyam və Ulu Öndərin sözü ilə desək, bununla fəxr edirəm. Mən Azərbaycan xalqını, onun torpağını ürəkdən sevirəm. Bizim xalq qədərbilən, savadlı və yüksək mədəniyyətli xalqdır. Azərbaycanlı olmağın özü mənə görə fəxrdir.

«Bəli, mən Azərbaycan vətəndaşyam. Hələ Heydər Əliyevin vaxtından bu ölkənin vətəndaşyam və Ulu Öndərin sözü ilə desək, bununla fəxr edirəm»

- **Abdolbari bəy, son vaxtlar Azərbaycanda biznes mühit sürətlə dəyişir, hökumət-biznes əlaqələri inkişaf edir. Bu dəyişiklikləri necə qiymətləndirirsiniz və ilk növbədə hansını qeyd edərdiniz?**

- Həqiqətən də dəyişikliklər başlayıb. İlk növbədə qeyd edərdim ki, indiyədək məmurlar dövlətin işinə laqeyd və biganə idilər. Onlar gündəlik işlərində idilər və özlərinin də inamları yox idi ki, bəlkə bu gün vardılar və sabah yox olacaqdılar. Amma rəhmətlik Ulu Öndərimiz bu ölkənin təməlini sağlam qoyub. Cənab prezident İlham Əliyev də bu bünövrənin üzərində möhkəm dövlət qurub. Ən böyük dəyişiklik odur ki, dövlət məmurları ilə xalqın arasındakı məsafə azaldı, onlar bir-birinə çox yaxınlaşdılar. Bu da təbii ki, rəhbərin istəyi ilə olub. Mən kənd təsərrüfatı ilə bağlı prezidentin iştirakı ilə toplantıya baxarkən, hətta hansı kəndlərdə hansı işlərin görülcəyinin və hansı məhsulların ekiləcəyini gördüm. Üstəlik, buraxılacaq məhsulların hansı ölkələrə və necə satılacağına da elə yaxşı izah edirdilər ki, bunu bəlkə də xarici ekspertlər də belə edə bilməzdilər. Bu - dövlətin öz biznesmenini öyrətməsi, ona yol göstərməsidir. İndi dövlət məmurları və başçılar da artıq gedib iş adamlarına iş qurub, yeni iş yeri yaratmalarına görə təşəkkür edirlər. Doğrudur, dünyanın hər yerində iş adamları üçün kiçik maneələr olur, bu təbii. Biz özümüz də şəhərdə avtomobil sürəndə istəyirik başqalarından tez keçək və bəzən bu halda başqalarının haqqını pozuruq. Amma əsas təməl dövlətin siyasəti və xalqın bütünləşməsidir., Azərbaycan bu gün sənaye yoluna daxil olub və burada bizim də əməyimiz var.

- **Sizcə biznesə, xarici və yerli iş adamlarına dəstək üçün hökumətin ilk növbədə həll etmək istədiyi məsələlər hansıdır?**

- Hökumət ilk növbədə bürokratiyanı həll edir. Bu məsələ bütün nazirliklərə tapşırılıb. Bundan başqa, ixracatı dəstəkləyir, artıq bunun ilkin nəticələrini görürük. Doğrudur, hökumətin dəstəyi bu anda tam yetərli deyil. Yeni daha çox dəstək verilə bilər, bəzi ölkələrdə bu dəstək daha çoxdur. Amma bu səviyyədə hərəkətə belə dəstək hələ ki, kifayətdir. Hökumət sahibkarlar üçün satış bazarları axtarır, loqistika mərkəzləri tikir. Bilirsiniz, bəzi ölkələrə tək-tək gedəndə, malın güvənliyi və əminliyinə şübhə yaranır. Amma biləndə ki, arxanda hökumət dayanıb, işləri rahatlaşır. Mən bu mənada xüsusilə şimal qonşularımızı, MDB ölkələrini misal gətirmək istəyirəm. Elə Avropa ölkələrində də dövlətin siyasi münasibətləri çox yaxşıdır və bizim yolumuzu açır. Hesab edirəm ki, hökumət üzərinə düşəni edir və bu davam etməlidir. Çünki cənab prezidentin çıxışında «ixrac siyasəti» ifadəsi vardı. Bunu hər prezident düşünə bilməz. Sadəcə demək olardı ki, «gedin ixrac edin». Amma olmaz, bütün işlər sistemdə ümumi strategiyaya uyğun aparılmalıdır. İxrac siyasəti ilə bağlı hədəflər qoyulandan sonra dövlət özü nəyə ehtiyaclarını olduğunu biləcək.

- **Sizcə bundan sonra dövlət tərəfindən hansı addımların atılması yaxşı olar?**

- Bir məsələni nəzərə alaraq, Azərbaycan və MDB ölkələrindəki sərmayədarlar təcrübəli deyillər. Pullu olublar, necəse pul da qazanıblar, başları da işləyir, amma sənayeçi olmaq, istehsalçı və ixracatçı olmaq bir az zaman, bir az təcrübə istəyir. Məncə hökumət bu məsələdə regionları da nəzərə almalıdır. Yeni regionlarda müəssisələr yaranarkən elə etmək lazımdır ki, onlar bir-birlərinə mane olmasınlar və sərmayələr boşuna zay olmasın. Hökumət sahibkarları yönləndirə, onlara daha sərfəli regionları və ya sahələri məsləhət görə bilər. Məsələn, deyə bilər ki, gəl balıqçılıqla məşğul ol. Əgər sahibkar fərsətlidirsə, o hər şeydən pul qazansın, hətta üzr istəyirəm, zibildən də milyonlarla pul qazanmaq olar - «Azərsun» tullantılardan kağız buraxdığı kimi. Ona görə də yetər ki, hökumət bu məsələlərdə yönləndirici olmalıdır ki, eyni məkəndə eyni zavodlar açılıb bir-birlərinə mane olmasınlar. Yoxsa, ikisi də, işsiz qalacaqlar.

«REGIONLARDA MÜƏSSISƏLƏR YARANARKƏN ELƏ ETMƏK LAZIMDIR Kİ, ONLAR BİR-BİRLƏRİNƏ MANE OLMASINLAR VƏ SƏRMAYƏLƏR BOŞUNA ZAY OLMASIN.»

- Deməli artıq biznesin özü də dəyişməlidir. Sizcə biznesdə hansı dəyişikliklər baş verməlidir?

- Doğru deyirsiniz, indiyədək biznes üçün maneələrlə yanaşı, biznesin özünün də bir naşılığı, təcrübəsizliyi vardı. Yəni hər şey məmurun günahı deyildi. Biznesmenlərin də günahı çox idi - onlar elə asan qazanc axtarırdılar, ödəmələrdən yayınırdılar. Bunlar aradan qalxıb. İndi əsas iş beynəlxalq standartlara uyğun keyfiyyətli mal buraxmaqdır, xammal deyil, keyfiyyətli son məhsul buraxılmalıdır. Keyfiyyət mühüm məsələdir, çünki bizim ətrafımızda zəngin insanları olan ölkələr var. Onlar məhsulun qiymətinə deyil, keyfiyyətinə baxırlar. Qoy onların qidası Azərbaycandan getsin. Çünki kasıb bazar üçün mübarizə aparmaq çətindir. Əvvəla, ucuz məhsul buraxanda gəlir də az olur. İkincisi, həmin bazarlara ucuz qiymətlə daxil olmaq lazımdır, ətrafımızda isə belə ölkələr çoxdur. Hindistan və ya Bolqarıstan bizdən də ucuz məhsul buraxa bilər. Yəni ucuz qiymətin dibi yoxdur. Ən yaxşı yol, yüksək texnologiya ilə keyfiyyətli məhsul buraxmaqdır.

- Ölkənin ən böyük maliyyə-sənaye qrupu olan «Azərsun Holding» bu dəyişiklikləri necə keçirir?

- Mən «Azərsun»u ölkənin ən böyük maliyyə-sənaye qrupu adlandırmazdım. Ölkədə «Azərsun»dan da böyük və varlı firmalar və şəxslər var. «Azərsun» mənəvi cəhətdən ən böyükdür. O ki qaldı işimizə, biz elə indiyədək də beynəlxalq standartlarla çalışırıq. Hətta vaxtilə bizə QOST standartını təklif edəndə mən qəbul etmədim və bildirdim ki, hansı standart daha yüksək və sərtdirsə, biz onu seçməliyik.

Amma siz doğru deyirsiniz, indi yeni situasiya yaranıb. Cənab prezidentin yaratdığı perspektivdə yeni fərsətlər və sahələr «Azərsun» da fikirləşir ki, bu şəraitdən necə istifadə etsin, yeni pozisiyalarımızı gözədən keçiririk.

Hazırda şəkər istehsalını artırırıq, İmişli şəkər zavodunun istehsal gücünü gündə 10 min tona qaldırdıq və bəlkə də gələcəkdə bunu daha da artırmağa bildik. Məhsullarımızın keyfiyyətinə diqqət yetiririk, «Made in Azerbaijan» brendini inkişaf etdiririk.

Elə deyil ki, bir şirkət bütün işləri götürsün. Biz bütün işlərlə də məşğul olmaq istəmirik. «Azərsun»un da müəyyən bir həddi, gücü var. Kontrolsuz güc, artıq güc

deyil. Çox işlər götürə bilərik, amma öhdəsindən gələ bilmirsinizsə, bu düzgün deyil. Ona görə də biz ancaq gücümüz çatan işlərə başlayırıq.

- İndiyədək «Azərsun» bəzi sahələrdə yenilikçi idi. İndi isə elə şərait yaranıb ki, həmin sahələrə artıq başqa bizneslər də daxil olmağa başlayıb və buralarda rəqabət artacaq. «Azərsun» bu rəqabətə hazırdır?

- Əlbəttə, biz hazırıq. Amma mən buna rəqabət deməzdim. Baxın, qarşımızda bir Azərbaycan bazarı, bir də xarici bazar var. Biz Azərbaycanın bütün torpaqlarını da əksək, xaricdə yenə böyük bir «piroqun» kiçik bir hissəsini əldə edə bilərik. Ətrafımızda 1 milyard insan var, ərəblərdən tutmuş Sibirədək. Bütün Azərbaycan torpaqları da əkilsə, bu bazarın bəlkə 5 faizini tuta bilərik. Yəni meydan boşdur və burada hamıya yer çatar. Yetər ki birbirlərinə mane olmasınlar və xarici bazarları nəzərə alsınlar.

- Dediniz ki, «Azərsun» hədsiz genişlənmə bilməz. Amma elə indi də şirkətinizin fəaliyyət sahələri çox genişdir. İndi sizin üçün hansı sahə prioritet sayılır ki, əsas diqqəti ona yönəldirsiniz?

- Doğru deyirsiniz, biz indi ilk növbədə südçülüyü inkişaf etdirmək niyyətindəyik, bu sahə Azərbaycanda hələ ki, çox geridədir. Heyvandarlıq və ət istehsalını, eləcə də şəkər çuğundurunun istehsalını inkişaf etdirmək niyyətindəyik. Ümumiyyətlə fikrimiz budur ki, başladığımız işləri sonna çatdıraq. Bundan başqa, yeni imkanlar var - Sumqayıtda yeni plastik istehsalı müəssisəsi qurulub. Burada hər

«MƏN «AZƏRSUN»U ÖLKƏNİN ƏN BÖYÜK MALİYYƏ-SƏNAYE QRUPU ADLANDIRMAZDIM. ÖLKƏDƏ «AZƏRSUN»DAN DA BÖYÜK VƏ VARLI FİRMALAR VƏ ŞƏXSLƏR VAR.»

çəşiddə plastik buraxılır, sahibkarlar, xüsusilə cavan nəsil bundan yararlanıb, məhsul istehsal edə bilərlər. Kimi qapı-pəncərə düzəldə bilər, kimi də, məsələn, qab-qacaq. Lap birdəfəlik qablar da buraxıb Azərbaycana və ətraf ölkələrə də satmaq olar.

Biz isə «Azərsun» olaraq əsasən qida sektoruna fokuslanmayıq planlaşdırırıq. Qida sektorundan o qədər də uzaqlaşmaq istəmirik.

- «Azərsun»un gətirdiyi yeniliklərdən biri «yerli mal keyfiyyətsiz olar» anlayışının aradan qaldırılması oldu...

- Tamamilə doğru deyirsiniz. Biz burada işə başlayanda əhali yerli mala ümumiyyətlə etibar etmirdi. Çox maraqlı bir hal idi. Təsəvvür edin, biz burada yağ zavodu alıb istehsala hazırlaşırıq, zavodun rəhbəri, mənim işçim mənə bildirir ki, üzərinə Bakı Yağ Zavodu yazsaq, yağ satılmayacaq. Çünki əhali rus malı istəyir. Mən isə dedim ki, üstünə elə də yaz - Bakı Yağ Zavodu. Əhali bir dəfə yeyib dadına baxandan sonra bu yağları alacaq, elə də oldu. Üstəlik, indi adamların çoxu məhz yerli yağa üstünlük verir.

Təsəvvür edin, Rusiyadan zeytun yağı gətirilir, bu ölkədə zeytun ümumiyyətlə bitmir. Araşdırırıq ki, rafinə olunmamış məhsulun içərisinə bəzi qatqılar qatıb, zeytun yağı kimi bizə satırlar. Halbuki zeytun yağından əksəriyyət müalicə və ya sağlamlıq üçün istifadə edirlər, necə belə iş görmək olar?

- Eləcə də «Azərsun»un gördüyü işlər göstərdi ki, «əkinə yararlı olmayan torpaq» anlayışı da yoxdur...

- Mən torpağı çox sevirem. Mənim üçün dünyada ən böyük sevgi torpaqdır. Onu qızıl-gümüşdən çox sevirem. Torpağı yuvam sayıram, ona dostum, anam kimi baxıram, çünki sonda yenə ora qayıdacağıq...

Azərbaycanda isə torpağa bir biganəlik vardı. Torpaqlar başlı-başına qalmışdı və şoranlaşmış xarab olurdu. Vaxtilə Ulu Öndər mənə bu sahədə fəaliyyət göstərməyi təklif etdi, açığı mən bir az şübhə etdim. Doğrudan da, işə başlayanda Biləsuvar da bizə 3 min hektar torpaq ayırmışdılar, şoranlıq bir ərazi idi. Bəzi yerlərdə ot bitirdi, orada da heyvan otarırdılar. Mən bunu görüb, amerikalı partnyorumuza dedim ki, burada əkin bitməz, amma o məni əmin etdi ki, əke biləcəyik. Təsəvvür edin, biz bu torpağı yuduq - yuxarıdan su buraxdıq, aşağıdan isə onu çəkib apardıq.

“Mənim üçün dünyada ən böyük sevgi torpaqdır. Torpağı yuvam sayıram, ona dostum, anam kimi baxıram, çünki sonda yenə ora qayıdacağıq...”

Torpaq oldu tər-təmiz və indi burada əsl ekoloji tələblərə cavab verən bir təsərrüfat yaradılıb. Məhsuldarlıq da yüksək səviyyədədir.

- «Azərsun»un gətirdiyi yeni ideyalardan biri öz gəlirlərini xalqa bölüşmək, yeni səhmlərinin bir hissəsini digər investitorlara satmaq idi. Bunu edə bilərsinizmi?

- Bu barədə fikirləşirik. Bu üsul dünyanın hər yerində istifadə olunur. Amma IPO-ya (səhmlərin birja vasitəsilə ictimai satışa çıxarmaq - «İş dünyamız») çıxmaq üçün 3 il əvvəldən hazırlıq başlamalıdır. Mən bu işə çox məsuliyyətlə yanaşıram. Yəni mən səhmləri satdım, pulu götürdüm, getdim, deyə olmaz. Bəs səhmi alanlar nə edəcəklər? Onların gəlirləri necə olacaq, gəlir götürə biləcəklərimi? Bu məsələlər həll olunmalıdır. Çünki səhm almaq istəyən şəxs yalnız bir şey istəyir: əlinə olan pulu bura yatırıb pul qazansın. Mən hansısa müəssisəni «bəzəyib» birjaya çıxarıram, satım, sonra da müəssisə batsın - bu ola bilməz. Burada adamların pulu var, bu haramdır və məni qəbirdə də rahat buraxmaz. Ona görə də bu işi elə görmək lazımdır ki, insanlar narazı qalmasınlar.

- Sizcə Azərbaycanda Türkiyə və Azərbaycan İş Adamları və Sənayeçilər İctimai Birliyinin (TÜİB) yaradılması ölkəmizdə biznesə dəstək baxımından hansı imkanlar yaradacaq?

- Bu təşkilatda biznesmenlər bir araya gəlir və müştərəklər problemlərini hər iki dövlətə anlamaq bilirlər. Çünki Türkiyə və Azərbaycandan böyük ticarət partnyorlarıdır. Türkiyədən kadrlar və yeni texnologiyalar gəlirlər. Bunun çox böyük faydaları var və biznesin inkişafı üçün çox gözəl vasitədir.

ƏTRAFIMIZDA 1 MİLYARD İNSAN VAR. ƏRƏBLƏRDƏN TUTMUŞ SİBİRƏDƏK. BÜTÜN AZƏRBAYCAN TORPAQLARI DA ƏKİLSƏ, BU BAZARIN BƏLKƏ 5 FAİZİNİ TUTA BİLƏRİK. YƏNİ MEYDAN BOŞDUR VƏ BURADA HAMIYA YER ÇATAR. YETƏR Kİ BİRBİRLƏRİNƏ MANE OLMASINLAR VƏ XARICI BAZARLARI NƏZƏRƏ ALSINLAR.

TÜİB ÜZVLƏRİNDƏN XƏBƏRLƏR

Abdolbari Goozala «Şöhrət» ordeni təqdim edildi | Azərbaycanda yeni eczaçılıq zavodunun təməli qoyulub | Kənd təsərrüfatı nazirliyi «Green Tech» istixana kompleksində | «AXA MBASK» qadın sahibkarlara dəstək verir | «Mr.Fix» şirkəti universitetlə əməkdaşlığa başlayıb

Prezident İlham Əliyev Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik Günü münasibətilə Abdolbari Goozalın «Şöhrət» ordeni ilə təltif edilməsi haqqında Sərəncam imzalayıb. «Xəyal Adası» müasir yaşa-

Abdolbari Goozala «Şöhrət» ordeni təqdim edildi

yış kompleksində «Azərsun Holding»-in Müşahidə Şurasının sədri Abdolbari Goozala «Şöhrət» ordeninin təqdim edilməsi mərasimi keçirilib. Mərasimdə Azərbaycan Prezidentinin ictimai-siyasi məsələlər üzrə köməkçisi Əli Həsənov, Türkiyənin qida, kənd təsərrüfatı və heyvandarlıq naziri Faruk Çelik, Azərbaycanın kənd təsərrüfatı naziri Heydər Əsədov iştirak edib. Tədbir iştirakçıları iş adamının ölkənin biznes sektoru və iqtisadiyyatına böyük fayda gətirən fəaliyyətini və gətirdiyi yenilikləri qeyd edərək bu

yüksək mükafat münasibətilə təbrik edib, ona uğurlar arzulayıblar. Tədbirdə çıxış edən Abdolbari Goozal Azərbaycandakı fəaliyyəti, «Azərsun»-un yaradılması və əldə etdikləri uğurlar barədə danışaraq daim dövlətin dəstəyini hiss etdiyini bildirdi. İş adamı onun fəaliyyətini qiymətləndirdiyinə görə, ölkə başçısına minnətdarlıq edib. Mərasimdə «Azərsun Holding»-in fəaliyyətinə həsr olunan film nümayiş edilib. Daha sonra Əli Həsənov Abdolbari Goozala «Şöhrət» ordenini təqdim edib.

BASF şirkəti Azərbaycanda fəaliyyətini genişləndirir

Dünyanın aparıcı kimya məhsulları istehsalı şirkəti olan BASF, 2017-ci ildən etibarən Azərbaycandakı fəaliyyətini genişləndirməyi qərara alıb. Bu qərarın reallaşdırılması ilə bağlı ilk addım olaraq şirkətin «BASF Kaspian Yapı Kimyasalları» MMC olan adı Azərbaycandakı gələcək strateji məqsədlərə uyğun olaraq «BASF Caspian» MMC olaraq dəyişdirilib. Bundan başqa, BASF, Azərbaycanda istehsal və satışı ilə məşğul olduğu məhsullarının çeşidini də artırmaq niyyətindədir. Belə ki,

«BASF Caspian» MMC Azərbaycan bazarında 10 ildən uzun bir müddətdir ki, tikinti kimyəvilərinin istehsal və satışı ilə məşğul olurdu. İndi isə şirkət həmin məhsullarla yanaşı, BASF-in strukturuna daxil olan kənd təsərrüfatı kimyəviləri, neft məhsulları çıxarılması, katalizator, Poliuretanlar, meşət kimyası və sənaye təmizliyi, boya və örtük sənayesi, qida, hasilat və kağız kimi kimi sənaye üçün kimyəvi məhsullarını da Azərbaycan bazarına tanımaq hədəfindədir. Kənd təsərrüfatı sənayesi ilə etibarlı

əməkdaşlıq quran BASF, Azərbaycanın ölkə strategiyasına da uyğun olaraq, bitki mühafizəsi sahəsində test edilib təsdiqlənən, innovativ; fungusitlər (göbəkə dərmənlər), İnsektisit (böcək dərmənləri) və herbisidilər (xarici ot dərmənləri) təqdim etməyə başlayıb. BASF-in təqdim etdiyi məhsul və xidmətlər, fermerlərin məhsullarının məhsuldarlığını və keyfiyyətini artırır. Bu məqsədlə fevral və mart aylarında BASF-in Ukrayna və Türkiyədəki mütəxəssisləri tərəfindən fermerlərə təlimlər keçilməsinə başlanıb. Kənd təsərrüfatı sənayesinə tarladan istehsal və saxlanma sahələrinə qədər geniş həllər təqdim edən BASF, dünyada 50 ildən çox təcrübəyə sahib, ən möhkəm sənaye döşəmə sistemi olan «UCRETE» adlı məhsulunu Azərbaycanda əkinçilik sənayesi istehsal və saxlama sahələri üçün də təqdim etməyə başlayıb. «UCRETE» məhsulu istifadəçilə üçün, təmizlik və gigiyena, kimyəvi və istilik müqavimət, sürüşməyə qarşı yüksək müqavimət keyfiyyətləri ilə yanaşı, eləcə də sürətli quraşdırma və aşağı xərcləri ilə də sərfəlidir. «UCRETE»-in ən son tətbiqləri Şəmkir və Ağstafa bölgələrindəki «Agroservis»lərdə müvəffəqiyyətlə başa çatıb.

Azərbaycanda yeni eczaçılıq zavodunun təməli qoyulub

Ölkənin iqtisadi inkişafına mühüm töhfələr verən «Azərsun Holding» daha bir ilke imza atıb. Pirallahı Sənaye Parkında eczaçılıq zavodu - «Caspian Pharmed»-in təməli qoyulub.

Tədbirdə Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat naziri Şahin Mustafayev, «Azərsun Holding»-in baş direktoru Savaş Uzan və ölkəmizdə səfərdə olan İranın Kooperasiya, Əmək və Sosial Rifah naziri Əli Rəbii iştirak edib. «Caspian Pharmed» eczaçılıq zavodunun yaradılmasına dair Azərbaycan İnvestisiya Şirkəti, «Azərsun Holding» Şirkətlər Qrupu və İranın «TPICO Holding» Şirkətlər Qrupu arasında Səhmdarlar Sazişi imzalanıb. Sənədə əsasən, Pirallahı Sənaye Parkında eczaçılıq zavodunun tikintisi məqsədilə yaradılmış «Caspian Pharmed» birgə müəssisəsində Azərbaycan İnvestisiya Şirkəti 25%, «Azərsun Holding» 26%, İranın «TPICO Holding» şirkəti isə 49% iştirak payına malikdir. Tədbirdə bildirilib ki, ilkin mərhələdə 20,6 mln. dollar investisiya qoyulacaq «Caspian Pharmed» eczaçılıq zavodunda ağırkəsicə,

ürək-damar xəstəlikləri, qeyri-steroid iltihab əleyhinə vasitə, anti-histamin kateqoriyalı dərman vasitələri, həmçinin vitaminlər və qida əlavələri istehsal ediləcək. Müəssisədə ilkin mərhələdə 54 təsiredici maddə üzrə 84 çeşiddə dərman vasitəsi istehsal olunacaq və zavodun illik istehsal gücü birinci mərhələdə 201 mln. ədəd həb və kapsul təşkil edəcək. Gələcəkdə istehsalın genişləndirilməsi nəzərdə tutulur. Layihənin reallaşdırılmasında Avropanın aparıcı şirkətlərinin mühəndis-layihələndirmə işlərindən, qabaqcıl texnologiya və avadanlıqlardan istifadə olunacaq. Eczaçılıq zavodu yüksək steril mühit, avtomatlaşdırma və öz sinfində ən yaxşı istehsal həllərinə malik yeni nəsil dərman istehsalı üzrə GMP istehsalat praktikası və digər beynəlxalq standartlara cavab verəcək. «Caspian Pharmed» eczaçılıq zavodu Azərbaycanda eczaçılıq sənayesinin inkişafında əhəmiyyətli rol oynamaqla, yerli istehsal hesabına əhalini keyfiyyətli dərman məhsulları ilə təmin edəcək, bu sahədə idxaldan asılılığı azaldacaq və ixrac potensialını artıracaq. Zavodun fəaliyyəti nəticəsində 90 nəfər daimi iş yeri ilə təmin olunacaq.

«Dorçe» şirkəti TANAP-la bağlı sifarişini uğurla icra edib

Türkiyənin «Dorçe Prefabrik Yapı və İnşaat Sənayi Ticarət» şirkəti Cənubi Qafqaz Boru Kəmərinin genişləndirilməsi işləri çərçivəsində tikinti işləri üçün düşərgələrin salınması və onların lazımı səviyyədə təminatını uğurla həyata keçirib. Şirkətdən «İş Dünyamız»-a verilən məlumata görə, bu işlər çərçivəsində «Saipe» və «Azfen» şirkətlərinin sifarişləri ilə Azərbaycanda Kürdəmir rayonunda (660 nəfərlik), Borsunluda (150 nəfərlik), Gürcüstanda isə Polaandktaridə (600 nəfərlik), Qardabanidə (800 nəfərlik) və Tsalkada (850 nəfərlik) olmaqla ümumilikdə 3 060 nəfərlik düşərgələr salınıb, onların mühəndislik, tədarük və inşaat işləri uğurla tamamlanıb. Ayrı-ayrı tenderlər əsasında verilən sifarişlərin yerinə yetirilməsi üçün son tarix 2016-cı il noyabr ayı olub və bu müddətə işlər tam təhvil verilib. Düşərgələrin salınması işləri çərçivəsində bina təmiri, elektrik və mexaniki, nəqliyyat, montaj işləri aparılıb. Düşərgələr generatorlar və yanacaq çənləri, su təmizləmə sistemləri, tullantıların idarə avadanlığı, yanğın həyəcan və söndürmə sistemləri, ildırımdan qorunma və torpaqlama avadanlıqları ilə təmin edilib. Eləcə də burada mebel, mətbəx, camaşırxana, gimnastika və əyləncə avadanlığı, IT sistem, təhlükəsizlik və kamera sistemləri qurulub. Layihədə ümumi bina sahəsi 87 min m² və reallaşan sahə işləri ümumi sahəsi 293 min m²-dir. «Dorçe» bu layihəni uğurla bitirib təslim edib və 10 Milyon adam saat qəzasız iş sertifikatı alıb.

«AXA MBASK» qadın sahibkarlara dəstək verir

AXA MBASK Sığorta Şirkəti Azərbaycanda qadın sahibkarlığına dəstək verilməsi və onun inkişaf etdirilməsi məqsədilə, «Xanım agentlər» adlanan və yalnız qadınlar üçün nəzərdə tutulan yeni layihəyə başlayıb. Şirkətin məlumatına görə, hazırda orta və kiçik müəssisələr, xüsusilə xanım-sahibkarlar, bizneslərinin inkişafı üçün zəruri olan maliyyə resurslarının və konsaltinq yardımının əldə edilməsi ilə bağlı çətinliklərlə qarşılaşırlar.

Şirkət, AXA Qrup kimi böyük maliyyə institutunun təcrübəsinə əsaslanaraq bu məsələnin həlli üçün işlərə başlayıb. Belə ki, yeni layihə çərçivəsində AXA MBASK sığorta fəaliyyəti ilə məşğul olmaq istəyən qadınlara şirkətin brendi altında sığorta agentliyi açaraq öz bizneslərinə eksklüziv şərtlər ilə başlamaq imkanı təklif edir. Şirkət həmin agentləri, eləcə də bu sahəyə maraq göstərənləri bütün zəruri məlumat, məsləhət və yardımlarla təmin edəcək. Hazırda, layihə çərçivəsində xanım-agentlər üçün fiziki və hüquqi şəxslərlə, eləcə də bütün sığorta növləri üzrə maliyyə-kredit müəssisələri ilə işə istiqamətlənmiş 3 ofis (Bakıda iki ofis, Lənkəranda 1

ofis) açılıb. Həmçinin, Şirkət yalnız yenice sahibkarlıq fəaliyyətinə başlayan xanımların ehtiyacları üçün onların sığorta biznesi ilə məşğul ola biləcəyi yeni, tam təchiz edilmiş ofis açıb.

Bundan başqa, «AXA Mbask» xanım-agentlərin lazımı biliklərlə təmin olunması və onlarda özünəgüvən yaratmaq məqsədilə sahibkarlıq məsələləri üzrə uzunmüddətli biznes-kouçinqlər və seminarlar təklif edir. Şirkət əmindir ki, bu layihə həm Bakıda, həm də bölgələrdə daha çox azərbaycanlı qadının öz işini açmaq və inkişaf etdirmək həvəsinə səbəb olacaq. Bu layihə çərçivəsində AXA MBASK şirkəti ilə əməkdaşlıq etmək istəyənlər (012) 950 telefonunu ilə əlaqə saxlaya bilərlər.

«Mr.Fix» şirkəti universitetlə əməkdaşlığa başlayıb

«Mr.Fix» tikinti kimyəviləri şirkəti və ölkənin ən böyük ali təhsil ocaqlarından olan - Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti tələbələrin elmi bilik və bacarıqlarını praktik verdişlərlə möhkəmləndirmək üçün əməkdaşlığa başlayıb. Əməkdaşlığın əsas məqsədi gələcəkdə müxtəlif şirkətlərdə işə başlayacaq, bilik və texniki imkanlar baxımından yaxşı yetişmiş potensial kadrların hazırlanmasıdır. Yüksək ixtisaslı kadrların hazırlanması gələcəkdə Azərbaycan iqtisadiyyatına böyük tövələr verəcək. Layihə çərçivəsində, tələbələrin

praktik biliklərini möhkəmlətmək üçün «Mr.Fix» tikinti kimyəviləri laboratoriyasında şirkətin peşəkar kadrları tərəfindən inşaat materialları, və xüsusilə hazır beton istehsalı, beton komponentləri haqqında geniş məlumat verəcək və standartlara əsasən tətbiq etmə və yoxlanılma qaydaları öyrədiləcək. «Mr.Fix»-in bu layihəsi tələbələrin apardıqları elmi tədqiqatların nəticələrini praktikada asanlıqla əldə edə biləcəyi qabiliyyətlərini inkişaf etdirəcək. Eləcə də, tələbələr şifahi və yazılı izah etmə, analitik düşünmə və öyrənmə, tətbiqetmə kimi bacarıqlarını əldə edəcəklər. Bu əməkdaşlıq tələbələrin təhsil və iş prosesində məşğul olacaqları sektorları daha yaxşı tanımalarına imkan verəcək, ixtisaslarına olan bağlılığı və maraqlarını artıracaq, həm də iş tapmalarını asanlaşdıracaq.

praktik biliklərini möhkəmlətmək üçün «Mr.Fix» tikinti kimyəviləri laboratoriyasında şirkətin peşəkar kadrları tərəfindən inşaat materialları, və xüsusilə hazır beton istehsalı, beton komponentləri haqqında geniş məlumat verəcək və standartlara əsasən tətbiq etmə və yoxlanılma qaydaları öyrədiləcək. «Mr.Fix»-in bu layihəsi tələbələrin apardıqları elmi tədqiqatların nəticələrini praktikada asanlıqla əldə edə biləcəyi qabiliyyətlərini inkişaf etdirəcək. Eləcə də, tələbələr şifahi və yazılı izah etmə, analitik düşünmə və öyrənmə, tətbiqetmə kimi bacarıqlarını əldə edəcəklər. Bu əməkdaşlıq tələbələrin təhsil və iş prosesində məşğul olacaqları sektorları daha yaxşı tanımalarına imkan verəcək, ixtisaslarına olan bağlılığı və maraqlarını artıracaq, həm də iş tapmalarını asanlaşdıracaq.

ÜMUMİ QORUYUCU FORMULASI SAYƏSİNDƏ MR. FIX DƏRZ DOLDURUCULARI İLƏ DAHA UZUN ÖMÜRLÜ, DAHA GİGIYENİK VƏ DAHA RƏNGLİ MƏKANLAR

Aquastop formulası sayəsində Mr. Fix dərz doldurucuları su qovucudur. Bu xüsusiyyəti sayəsində suyun dərz doldurucusuna daha az nüfuz etməsinə təmin edir. Beləliklə dərzlərin çirklənməsinin və köhnəlməsinin qarşısını alır.

Antibakterial formulası sayəsində Mr. Fix dərz doldurucuları, dərz aralıqlarının kiflənməsi və göbələklənməsinin qarşısını alır. Beləliklə daha gigiyenik şəraitin əldə olunmasına kömək edir.

Fast color (solmayan rəng) xüsusiyyəti Mr. Fix dərz doldurucularının canlı rənglərə malik olmasına və bu canlı rənglərin çox uzun müddət solmadan qalmasını təmin edir.

Peşəkarlar üçün, peşəkar məhsullar

MÜSAHİBƏ

Avni Demirci

«Azərbaycanda həmişəlik qalmaq üçün gəlmişik»

Son vaxtlar Azərbaycanda baş verən iqtisadi proseslər, həm real iqtisadiyyat, həm də bank sistemi üçün yeni fərsətlər yaradıb. İqtisadiyyatın qeyri-sabit dönməndə Azərbaycan bazarına daxil olan Türkiyənin «Ziraat Banka»sının ölkəmizlə bağlı böyük planları var. «İş Dünyamız»ın suallarına «Ziraat Bank Azərbaycan» ASC-nin İdarə Heyətinin sədri Avni Demirci cavab verir.

- Avni bəy, Azərbaycan və Türkiyə həm qardaş ölkələr, həm də ən yaxşı ticarət partntorlarıdır. Bu işbirliyində Ziraat Bank-ın rolu nədən ibarətdir?

- Azərbaycanla Türkiyə arasındakı yaxınlıq tək cəmiyyəti deyil, həm də iqtisadi əlaqələrdə hiss olunur. Türkiyə Azərbaycanın ən çox mal idxal etdiyi ölkələrdən biridir. Öz növbəsində, Türkiyə də Azərbaycandan böyük həcmdə enerji daşıyıcıları idxal edir. Bu iş birliyi Ziraat bankı üçün çox önəmlidir. Çünki ticarəti dəstəkləyən ödəmə vasitəçiliyi və bank olmalıdır. Ziraat bankı da hazırda Azərbaycan-Türkiyə ticarət əlaqələrində körpü rolunu oynayır. Biz bunu davam etdirmək və artırmaq niyyətindəyik. Çünki qarşılıqlı ticarət vasitəçiliyi, maliyyələşdirilməsi bizim ən önəmli sahələrimizdən biridir. Digər tərəfdən, bankımız Azərbaycanın tək cəmiyyəti deyil, digər ölkələrlə də iqtisadi əlaqələrinə dəstək vermək istəyir. Sadəcə desək, biz Azərbaycanın xa-

rici ticarətində rol almaq istəyirik. Bu, bizim əsas məqsədlərimizdən biridir.

- Ziraat bankı Türkiyədən başqa Azərbaycanın hansı ölkələrlə əlaqələrinə dəstək verə bilər?

- Dünyanın demək olar ki, bütün ölkələrində dəstək verə bilərik. Hazırda Ziraat Bankının dünyanın 18 ölkəsində bölməsi var. Həmin ölkələrdə birbaşa dəstək verə bilərik, digər ölkələrdə isə çox geniş müxbir banklar şəbəkəmiz vasitəsilə istənilən maliyyə vasitəçiliyi edə bilərik. Bizim əsas üstünlüyümüz beynəlxalq bank şəbəkəsinə malik olmağımızdır. Azərbaycan bu şəbəkədən istifadə etməklə başqa ölkələrə çıxış edə bilər.

- Məsələn, hansı ölkələr üzrə əməliyyatlara dəstək verə bilərsiniz?

- Məsələn, Rusiya, Avropa, Orta Asiya və bu kimi bölgələrdəki ölkələrdə bizim öz bankımız vardır, mən özüm də Ba-

«ZIRAAT BANKI HAZIRDA AZƏRBAYCAN-TÜRKİYƏ TİCARƏT ƏLAQƏLƏRİNDƏ KÖRPÜ ROLUNU OYNAYIR»

«Azərbaycandakı durumu böhran saymıram, sadəcə neftin qiyməti ucuzlaşdığından ölkənin gəlirləri azalıb»

kiyə elə Rusiyadan gəlmişəm. Digər iri dövlətlərdə, məsələn, Çində bankımız olmasa da, müxbir banklarımız vasitəsilə istənilən əməliyyatı apara bilirik. Başqa sözlə, Azərbaycanın iqtisadiyyatına, ticarətinə və istehsalına hansı formada dəstək lazımdırsa verməyə hazırıq.

- Türkiyənin ən dayanıqlı, Avropanın isə 2-ci ən dayanıqlı bankı Azərbaycan bazarına maliyyə böhranı yaşanan bir dövrdə daxil oldu. Maliyyə sektorunda dəyişikliklər indi də davam edir. Bu şəraitdə Ziraat Bankı fəaliyyətini necə qurub?

- Ziraat bankı Türkiyənin həm ən böyük bankı, həm də dövlət bankı, yeni səhmləri 100% dövlətə məxsus olan bankdır. Müxtəlif göstəricilərə görə, Türkiyənin ən böyük bankıyıq. O ki qaldı dayanıqlığa, biz dövlət bankı olsaq da, əslində bankımız beynəlxalq üsullarla, müasir texniki və modern sistemlərlə idarə olunur. Dayanıqlılığımızın əsas səbəbi də, müasir standartlara uyğun işləməyimizdir. Türkiyə dövlətinə məxsus olmağımız isə bizə əlavə bir güc qatır.

Bizim 153 illik tariximiz, bu müddətdə əldə etdiyimiz təcrübə və bizə inam var. Bundan sonra da 153 illər inkişaf etmək niyyətindəyik. Biz bu üstünlükləri Avropada da inkişaf etdiririk. Nəticədə «Banker» dergisinin sıralamasına görə, biz Qərbi Avropanın ən dayanıqlı ikinci bankıyıq.

Bankçılıq inam üzərində qurulub. Sizə pul etibar edən müştərilər sizə inanmırlar. Biz də bu inamı qazanmaq üçün lazım olandan da artığını edirik.

- Bank sektorundakı dəyişiklikləri necə qiymətləndirirsiniz?

- Azərbaycandakı durumu böhran saymıram, sadəcə neftin qiyməti ucuzlaşdığından ölkənin gəlirləri azalıb. Amma Azərbaycan bunun öhdəsindən gəlməyi bacardı. Başda cənab prezident İlham Əliyev olmaqla hökumət tərəfindən bu problemlərin həlli üçün önəmli addımlar atılır.

Xüsusilə bank sisteminin sağlamlaşdırılması üçün yeni sistem quruldu. Yeni təşkilat - Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatası yaradıldı. Bununla da bazarın təşkili və nəzarət funksiyaları bir-birindən ayrıldı. Nəzarət funksiyaları daha da təkmilləşdirildi. Necə deyirlər, «yeməyi bişirənə, onun dadına baxan»ın funksiyaları ayrıldı. Palata isə, öz növbəsində, bankların daha şəffaf və açıq şəkildə fəaliyyət göstərməsinə, bütün göstəricilərin tam və vaxtında açıqlanmasına çalışır, buna da nail olur. Biz bu prosesi tam dəstəkləyirik, çünki bank sektorunda ən vacib amil şəffaflıqdır. Belə olanda insanlar bank sistemine daha da inanırlar.

- Sizin bazara daxil olmağınız iqtisadi aktivliyin aşağı düşməsinə təsadüf etdi. Belə vəziyyətdə nə etdiniz?

- Biz bazara daxil olanda ardıcıl iki devalvasiya baş verdi və bunların bizə də təsiri oldu. Amma bizim bir fərqi var - daha düzgün analiz etməyi bacarıyıq. Biz kredit verəndə firmaların kredit qaytarma qabiliyyətini ölçürük. Sadəcə təminatı və ya gəliri əsas götürmürük. Bu məsələni 3 ayaqla həll edirik - birinci, kreditin məqsədi olmalıdır, ikincisi, kre-

«BİZ AZƏRBAYCANIN XARİCİ TİCARƏTİNDƏ ROL ALMAQ İSTƏYİRİK. BU, BİZİM ƏSAS MƏQSƏDLƏRİMİZDƏN BİRİDİR.»

dit qaytarmaq üçün gəlir olmalıdır, üçüncüsü, kreditin təminatı olmalıdır. Yalnız bu halda kredit veririk. Bundan başqa, biz özümüz bir kredit reytingi sistemi qurmuşuq - şirkətləri kreditə uyğun olub-olmadığına görə A, B və C kimi qruplaşdırırıq. Bu qruplara daxil olan şirkətlərin kredit qabiliyyətləri başqa olduğuna görə, onlara verilən kreditlərin şərtləri də fərqli olur. Yəni, C qrupundakı firmanın krediti A reytingli şirkətin kreditindən daha bahalıdır. Çünki risklər daha yüksəkdir. Biz kredit verəcəyimiz firmayı, onun sahibini, bütün məlumatları dəqiq araşdırırıq. Ola bilər ki, hər şey yerindədir, amma onun sahibi işi bilmirsə, o bizim üçün mənfi siqnaldır. Sadəcə pula sahib olmaq hələ işi bilmək deyil. Bir neçə amil üst-üstə düşməlidir ki, kredit verilməsi mümkün olsun.

- Bu reytingləri digər banklarla bölüşsənizmi?

- Məmnuniyyətlə, kaş bütün banklar belə çalışsınlar ki, «çürük», arxasında heç nə olmayan firmalar, heç bir reytingi və kredit ödəmə qabiliyyəti olmayan firmalar üzə çıxardı. İqtisadiyyatda nağd ödənişlər böyük olduğundan firmalardakı dəqiq vəziyyəti görmək asan deyildi. 2017-ci ilin əvvəlindən isə nağd ödənişlər məhdudlaşmış, bütün ödənişlər banklar vasitəsilə aparılır və indi biz firmaların real dövrələrinə daha dəqiq görə bilirik. İndiyədək banklar firmalar barədə məlumatı yalnız onun sahibindən alırdı. İndi isə bütün dövrüyə bankdan keçdiyinə görə, hər şeyi görə bilirik. Və onların dövlətə verdiyi vergi bəyannaməsi bizim üçün kifayət edəcək.

- Avni bəy, iş başına keçdiyinizdə Azərbaycanda 43 bank vardı. Hazırda 33 bank qalıb. Bu prosesi necə qiymətləndirirsiniz?

- Bankçılıq bir sərmayənin bir işə yatırılmasıdır. İnsanların banklara yatırdığı pullar və bankların verdiyi kreditlər onların aktiv-passiv sistemini formalaşdırır. Bu balans pozulanda bankların sağlamlaşma problemləri yaranır. Devalvasiyadan sonra valyutanın bahalaşmasından ortaya çıxan kapital qıtlığı və kreditlərin qaytarılmasında yaranan problemlər bankları çox çətin duruma saldı. Nəticədə banklar öz kapitallarını xərcləməyə başladılar və onların kapitalı 50 milyon manatlıq tələbdən aşağı düşdü. Belə vəziyyətdə ya banka yeni sərmayəyi cəlb olunmalı idi, ya da

«SADƏCƏ PULA SAHIB OLMAQ HƏLƏ İŞİ BİLMƏK DEYİL. BİR NEÇƏ AMİL ÜST-ÜSTƏ DÜŞMƏLİDİR Kİ, KREDİT VERİLMƏSİ MÜMKÜN OLSUN.»

kənardan pul tapılmalı idi. Bu da baş verməyəndə dövlət tədbir görür - lisenziyanı geri alır. Bunun nəticəsində bank sistemi sağlamlaşır, daha sağlam və etibarlı hala gəlir.

- Son vaxtlar Azərbaycan və Türkiyə arasındakı hesablaşmalarda və ticarət dövriyyəsində dollardan imtina olunması təklif edilir. Bu ideyaya necə baxırsınız?

- Biz artıq bu işə başlamışıq. Yeni manatla türk lirası arasında üçüncü valyutaya ehtiyac olmadan ticarəti maliyyələşdiririk. İnsanlar bizə manatlarını gətirdikləri zaman, onlara TL satarıq və TL gətirdikləri zaman manat satarıq bu işləri aparırıq. Yəni hər şeyi dövlətdən gözləmək lazım deyil. 2016-cı ildə 5 milyon türk lirası həcmində manat-lirə ticarəti etmişik. Bu il daha da artırmaq niyyətindəyik, nə qədər tələbat olarsa etməyə hazırıq. Ziraatın baş ofisi də bu məsələdə bizə dəstəkdir. İndi isə iki ölkənin mərkəzi banklarının da bu prosesə qoşulub «svop» anlaşmaları edərək qarşılıqlı dəyişimlərə başlaması lazımdır.

- Bu üsul sahibkarlar üçün sərfəlidirmi?

- Əlbəttə, baxın, tutaq ki, Azərbaycan dan bir iş adamı Türkiyədən mal almaq istəyir, amma əlində manatı var. İndi proses belədir: mal alınması üçün müqavilə dollar və ya avroda bağlanır, iş adamı burada manatını dollara çevirir və valyuta mübadiləsindən bir qədər

«Azərbaycanın istehsalına dəstək olmağa, inşaat sektorundan başqa, bütün qeyri-neft sektorlarına dəstək verməyə hazırıq.»

itirir, oradan gedir Türkiyəyə və dollarını türk lirasına çevirərək bir dəfə də orada itirir. Yəni bu üsul ilk növbədə vəsait itkisi ilə nəticələnir. Digər problem bu mübadilələrin vaxt itkisinə səbəb olmasıdır. Bizim sistemdə isə üçüncü ölkənin puluna ehtiyac olmadan öz pullarımızı birbaşa dəyişirik.

- Ziraat Bank Azərbaycanda hansı sahələrin inkişafını prioritet sayır və kredit siyasətində əsas götürür?

- Ziraat Bankının siyasəti var, amma biz ölkənin reallıqlarını da nəzərə alırıq. Azərbaycanda dövlət başçısı bəyan edib ki, artıq neft dövrü başa çatır və qeyri-neft, xüsusilə də, kənd təsərrüfatı sahəsinin inkişafı başlayır. Ona görə biz də qeyri-neft sektorunun, o cümlədən aqrar sektorun, ticarətin maliyyələşməsinə diqqəti artırırıq. Xüsusilə də kənd təsərrüfatının emal tərəfinə və sənayeləşmiş kənd təsərrüfatına xüsusi diqqət yetirəcəyik. Azərbaycandan ixracı mümkün olan başqa məhsullar da var. Bu sahələri də maliyyələşdirə bilərik. Yəni Azərbaycanın istehsalına dəstək olmağa, inşaat sektorundan başqa, bütün qeyri-neft sektorlarına dəstək verməyə hazırıq.

- Tarixən Türkiyə çoxlu devalvasiya şokları yaşayıb. Azərbaycanda isə manatın məzənnəsi iki dəfə azalıb. Hazırda hökumət sərt-monetar siyasətə üstünlük verir. Necə düşünürsünüz, hansı siyasət daha uğurlu ola bilər?

- Neftin ucuzlaşması ölkənin gəlirlərini azaldıb. Amma Azərbaycanın böyük bir üstünlüyü var. Bu - illərdən bəri Neft Fondunda toplanan valyuta ehtiyatlarıdır. Həmin pullar bir sıra problemləri həll edə biləcək səviyyədədir. Əslində isə, bu vəziyyəti böhran deyil, fürsət

saymaq lazımdır. Azərbaycanın neftdən başqa da sata biləcəyi çox şeylər var. Bundan başqa, dəyəri azalmış manat həm ölkədən ixracat üçün, həm də turizm üçün əlverişli bir mühit yaradır. Çünki manat ucuzlaşdıqca, sizin satdığınız malın dollarda ifadəsi aşağı düşür. Azərbaycanda bu malın maya dəyəri, əmək haqqı və digər xərclər manatla olduğuna görə dəyişmir, amma dollarla qiyməti azaldığına görə, satış qiymətiniz rəqiblər qarşısında daha üstün olur. Məsələn sizin 80 manata buraxdığınız mal, dollar 2 manat olduqda 40 dollara, dollar 1,5 manat olduqda isə 53 dollara satılır. Buna görə də bu vəziyyəti ixracat üçün bir fürsət kimi görmək lazımdır. Çünki 3-5 sent qiymət fərqinə görə, iri şirkətlər istehsalı bir ölkədən digərinə daşıyırlar.

Eyni zamanda insanların qazandığı qədər xərcləməsi də lazımdır. Çünki, vaxtilə Azərbaycanın gəlirləri böyük olduqda insanlar daha artıq xərcləmələrə öyrəşiblər. Amma indi gəlirlər həmin səviyyədə deyil. Ona görə də insanlar daha artıq qazanıb, daha az xərcləməlidirlər. Bu mənada Azərbaycan hökumətinin apardığı pul siyasəti hazırkı vəziyyətə uyğundur.

- Yaxın vaxtlarda Bakıda Ziraat Bankının yeni baş ofisi işə düşəcək. Bunu bankınızın Azərbaycanda möhkəmlənməsinin simvolu saymaq olarmı?

- Əlbəttə, biz Ziraat Bankı olaraq, Azərbaycanda 30 dekabr 2014 tarixində lisenziya aldığımız, təşkilatı işlərə başladığımız, 2015-ci ilin 1 iyulunda ilk əməliyyatı həyata keçirdik. İşimizi qurmaqla yanaşı, baş ofis üçün yer axtarırdıq. 5 mərtəbəli bir binanı satın aldığımız və onun içərisini Ziraat Bankına və Azərbaycana uyğun səviyyədə təmir etdirib burada işləməyə başladığımız. Azərbaycan bizim üçün çox önəmli, xüsusilə bir ölkədir. Biz 18 ölkədə çalışırıq, amma Azərbaycana verdiyimiz dəyər başqalarından artıqdır. Biz bura bu gün gəlib sabah getmək üçün gəlməmişik. Və ya pul qazanıb, sonra ilk zərəre düşən kimi, ölkədən çıxıb getmək niyyətində deyilik. Bizim bu binanı satın almağımız, sistem yaratmışımız, texnoloji və insan qaynaqlarına pul yatırmağımız Azərbaycana, onun gələcəyinə verdiyimiz önəmin göstəricisidir. Biz öz bankımızı öz vətənimizdə qurmuşuq və Azərbaycana buradan heç çıxılmamaq üçün gəlmişik.

«AZƏRBAYCAN BİZİM ÜÇÜN ÇOX ÖNƏMLİ, XÜSUSİ BİR ÖLKƏDİR. BİZ 18 ÖLKƏDƏ ÇALIŞIRIQ, AMMA AZƏRBAYCANA VERDİYİMİZ DƏYƏR BAŞQALARINDAN ARTIQDIR.»

BİZNES MÜZAKİRƏLƏR

AQRAR SAHƏDƏ
ƏMƏKDAŞLIQ YENİ
MÜSTƏVİYƏ KEÇİRAZƏRBAYCAN VƏ TÜRKİYƏ KƏND TƏSƏRRÜFATI
SAHƏSİNDƏ ƏLAQƏLƏRİNİ TAMAMILƏ YENİ
SƏVİYYƏYƏ ÇIXARMAĞA HAZIRLAŞIRLAR

Azərbaycanla Türkiyə arasında kənd təsərrüfatı sahəsində əlaqələrin daha da gücləndirilməsi fevralın 23-də Bakıda keçirilən Azərbaycan-Türkiyə kənd təsərrüfatı biznes-forumunda diqqət mərkəzində idi.

ilk baxışdan iki ölkə arasında münasibətlər, o cümlədən iqtisadi münasibətlər o qədər yüksək səviyyədədir ki, onların daha da inkişafı mümkünsüz görünür. Amma forumdakı çıxışlar və səslənən təşəbbüslər göstərdi ki, iki ölkə arasında aqrar sahədə inkişaf etdirilməli sahələr və görülməli işlər kifayət qədərdir.

AZƏRBAYCANIN AQRAR
SEKTORUNDA DÖNÜŞ
BAŞLAYIB

Azərbaycanın kənd təsərrüfatı naziri Heydər Əsədov Biznes-forumda çıxışına aqrar sektordakı dəyişikliklərlə başladı. Onun sözlərinə görə, son 3 ildə ölkənin kənd təsərrüfatında ciddi inkişaf başlayıb. Burada əməkdaşlıq üçün bütün lazımi normativ-hüquqi baza və münbit biznes şərait var, üstəlik aqrar sahənin inkişafı üçün dövlətin dəstəklədiyi sahələrin sayı da artmaqdadır. Forumda çıxış edən **Türki-**

... Son 3 ildə ölkənin kənd təsərrüfatında ciddi inkişaf başlayıb. Burada əməkdaşlıq üçün bütün lazımi normativ-hüquqi baza və münbit biznes şərait var, üstəlik aqrar sahənin inkişafı üçün dövlətin dəstəklədiyi sahələrin sayı da artmaqdadır...

yenin qida, kənd təsərrüfatı və heyvandarlıq naziri Faruk Çelik bildirib ki, neft qiymətlərinin azalmasına baxmayaraq, Azərbaycan iqtisadiyyatının səmərəli idarə edildiyini qeyd edib. Nazir bildirib ki, Türkiyə və Azərbaycanın inkişafı qarşısında bir çox maneələr yaranılıb: «Azərbaycan torpaqlarının Ermənistan tərəfindən işğalı və Xocalı qətləmi, eləcə də Türkiyədə terror aktları və hərbi çevriliş cəhdinin məqsədi bizim inkişafımıza mane olmaq idi».

AVROPANIN ƏN BÖYÜK
MƏHSUL İSTEHSALI
MƏRKƏZİ

Azərbaycan və Türkiyədən 200-dək iş adamının iştirak etdiyi biznes forumda tərəflər aqrar sahədəki potensiallarını və planlarını açıqlayıblar. Qeyd edək ki, Azərbaycan və Türkiyədə kənd təsərrüfatı sektorunun səviyyəsi fərqlidir. 24 milyon hektar münbit torpağa malik olan Türkiyə

Avropanın ən böyük kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalı mərkəzi sayılır. Ölkədən xaricə hər il 11 milyard dollarlıq kənd təsərrüfatı məhsulu ixrac edilib. Azərbaycanda isə aqrar sektorun inkişafı bir neçə il başlanıb. Hökumətin bu sahəni prioritet istiqamət elan etməsindən sonra kənd təsərrüfatında dəyişikliklərə start verilib. Bu irəliləyişlər həm infrastruktur, həm fermerlərə göstərilən dəstəklə, elektron kənd təsərrüfatının yaradılması və digər məsələlərlə bağlıdır. Nazirlik bu sahələrdə qabaqcıl ölkələrin təcrübəsini öyrənməkdə maraqlıdır. Biznes-forumun təşkilində əsas məqsədlərdən biri də qardaş ölkənin aqrar sahədə qabaqcıl təcrübəsini öyrənmək, eləcə də, Azərbaycanın kənd təsərrüfatına investisiya qoyuluşu ilə bağlı müzakirələr aparmaq idi.

HƏDƏFLƏR DƏQİQLƏŞDİ -
10 QAT ARTIM GÖZLƏNİLİR

Bu planların nəticəsi olaraq Azərbaycanla Türkiyə arasında ticarət dövriyyəsi daha da artmalıdır. Hazırda iki ölkə arasında qarşılıqlı ticarət 1,6 milyard dollardır. Bunun yalnız 120 mln. dollarlıq hissəsi, yəni 8%-i kənd təsərrüfatı məhsullarının payına düşür. Halbuki potensial bundan qat-qat böyükdür. Müqayisə üçün bildirik ki, Azərbaycan ildə 1,3 milyard dollarlıq ərzaq idxal edir, Türkiyədən isə ərzaq ixracı ildə 11 milyard dollardır. Başqa sözlə, ölkəmizin idxal etdiyi ərzağın yalnız 9%-i Türkiyədən gəlir. Türkiyənin ərzaq ixracında isə Azərbaycanın payı 11% təşkil edir. Nazir Faruk Çelik xatırladı ki, Azərbaycan və Türkiyə dövlət başçılarının tapşırığına görə, 2023-cü ildə iki ölkə arasında dövriyyə 15 mlrd. dollara çatmalıdır, nazir iş adamlarını bu məsələdə

aktiv olmağa çağırıb: «Beləliklə, hər iki ölkənin iş adamlarının üzərinə böyük yük düşür. Azərbaycan və Türkiyə kənd təsərrüfatı məhsullarını bir-birindən ala bilər. Biz bu səviyyəni artırmalı və ixrac məhsullarının çeşidini genişləndirməliyik. Mən iş adamlarımıza səslənərək aktiv olmağa çağırıram. Hər iki ölkənin dövlət qurumları sizin arxanızdadır».

İDXALDAN BİRGƏ İSTEHSALA
KEÇİD - ƏMƏKDAŞLIQ FORMATI DƏYİŞİR

Azərbaycan isə Türkiyə ilə münasibətləri idxal-ixrac müstəvisindən birgə məhsul istehsalına keçirmək niyyətindədir. Biznes Forumda kənd təsərrüfatı naziri Heydər Əsədov Türkiyə şirkətlərini müxtəlif sahələrdə birgə müəssisələrin yaradılmasına dəvət edib: «Artıq münasibətlərin yeni səviyyəsinə keçmək lazımdır. Düşünürəm ki, bu cür görüşlərdən sonra biz idxal deyil, emal və istehsal ilə məşğul olmalıyıq. Türk iş adamlarının azərbaycanlı həmkarları ilə birgə müəssisələrin qurması daha yaxşı olar. Bu cür müəssisələrin yaradılması hər iki ölkə üçün faydalı olardı, onların hesabına biz idxalı azalda, daxili tələbatı ödəyə bilərik. İş adamları razılığa gələrsə, dövlət qurumlarımız sizə ciddi dəstək göstərəcək».

TÜRK BİZNESİ ÜÇÜN BÜTÜN ŞƏRAİT
YARADILACAQ

Nazir bildirdi ki, Türkiyə iş adamlarının Azərbaycanın kənd təsərrüfatına investisiya qoyulması üçün bundan sonra da hər cür şərait yaradılacaq. Aqrar sahədə vergilərin aradan qaldırılması isə Azərbaycan-Türkiyə əməkdaşlığına ciddi dəstək olmalıdır. Toxumçuluq, barmaçılıq və digər sahələrdə Azərbaycan-Türkiyə əməkdaşlığının in-

AZƏRBAYCAN VƏ
TÜRKİYƏDƏN 200-DƏK
İŞ ADAMININ İŞTIRAK ETDİYİ
BİZNES FORUMDA TƏRƏFLƏR
AQRAR SAHƏDƏKİ
POTENSİALLARINI VƏ
PLANLARINI AÇIQLAYIBLAR.

kişaf etdirilməsinin nəzərdə tutulduğunu deyən Heydər Əsədov bundan başqa, türkiyəli iş adamlarına əczaçılıq, heyvandarlıq sahələrində də ciddi dəstək veriləcəyini söyləyib. Nazirin sözlərinə görə, Azərbaycan hazırda əczaçılıq sahəsini aktiv şəkildə inkişaf etdirir və bu sahədə də birgə müəssisələrin yaradılmasında maraqlıdır.

KƏND TƏSƏRRÜFATI PRIORİTETƏ ÇEVİRİLİR

Türkiyə tərəfi də Azərbaycanla münasibətləri daha da dərinləşdirmək və yeni formaya keçirmək istəyir. Faruk Çelik bildirib ki, Türkiyə bugünədək 4 ölkə - Ukrayna, Gürcüstan, İran və Çexiya ilə kənd təsərrüfatı sahəsində qarşılıqlı əməkdaşlıq münasibətləri qurub. Bunlar əsasən mexanizasiya, toxumçuluq, heyvandarlıq, meyvəçilik və digər sahələri əhatə edir: «Belə əməkdaşlıq Azərbaycanda da həyata keçiriləcək». Onun sözlərinə görə, Türkiyə Azərbaycan üçün həm də Avropaya çıxış rolunu oynayır: «Türkiyə və Azərbaycanın coğrafi mövqelərini nəzərə alsaq, əməkdaşlığımızın nəticəsini təsəvvür etmək olar». Bu sahədə atılacaq addımlardan biri Türkiyənin Azərbaycanda kənd təsərrüfatının inkişafı üzrə nümayəndəlik açması olacaq». Azərbaycanın kənd təsərrüfatı naziri Heydər Əsədov bildirib ki, nümayəndəlik Türkiyənin Azərbaycandakı səfirliyi yanında açılacaq: «Səfirlikdə xüsusi nümayəndə - Türkiyənin qida, kənd təsərrüfatı və heyvandarlıq nazirinin müşaviri təyin ediləcək. Onun əsas missiyası müxtəlif layihələrin icrasına nəzarət etməkdən ibarət olacaq və o, iki ölkə arasında kənd təsərrüfatı sahəsində əməkdaşlığın inkişafına məsul olacaq».

QARŞIDAKI İLLƏRDƏ DÜNYADA KƏND TƏSƏRRÜFATI MƏHSULLARINA TƏLƏBATIN ARTMASI GÖZLƏNİLİR VƏ BAKI İLƏ ANKARA BÖYÜYƏN BAZARDA YER TUTMAQ NİYYƏTİNDƏDİRLƏR.

“ Türkiyə və Azərbaycanın coğrafi mövqelərini nəzərə alsaq, əməkdaşlığımızın nəticəsini təsəvvür etmək olar ”

ELM, TƏHSİL VƏ MÜASİR TEXNİKA

Forumda Azərbaycan tərəfi bəyan etdi ki, yenidən dirçəlməyə başlayan aqrar sahənin inkişafı üçün Türkiyənin elmi potensialından da istifadə etmək niyyətindədir. Belə ki, elm, təhsil və təlim, o cümlədən fitosanitar və digər sahələrdə Türkiyədə təhsil almaq, onların təcrübəsindən yararlanmaq Azərbaycan üçün çox önəmlidir. Nazir Azərbaycanın Türkiyədən dəyəri 30-50 milyon dollar olan kənd təsərrüfatı texnikası almaq niyyətini də açıqlayıb.

ÜÇÜNCÜ BAZARLARA BİRGƏ ÇIXIŞ PLANI

Forumda müzakirə olunan əsas məsələlərdən biri Azərbaycan və Türkiyənin üçüncü ölkələrin bazarlarına çıxması imkanları idi. Bu məsələdə hər iki ölkə bir-birinin əlverişli mövqeyindən və imkanlarından istifadə edəcəklər. Azərbaycanın kənd təsərrüfatı nazirinin müavini İlham Quliyevin sözlərinə görə, Azərbaycanın Rusiya və Mərkəzi Asiya bazarlarına, Türkiyənin isə Avropa və Balkan yarımadası ölkələrinə çıxışı var və bu imkanlardan yararlanmaq nəzərdə tutulur.

Türkiyə və Azərbaycanın üçüncü ölkələr barədə düşünməsi səbəbsiz deyil. Nazir Faruk Çelikin sözlərinə görə, bu gün dünyanın 39 ölkəsi ərzaq, 80 ölkə isə su çatışmazlığından əziyyət çəkir: «Araşdırmalara görə, 2050-ci ildə dünya əhalisinin sayı 10 milyarda yaxınlaşacaq ki, onun da 2 milyardı aclıqla üzləşə bilər: «Buna görə də dünyada kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalı 60 faiz artırılmalıdır». Başqa sözlə, qarşıdakı illərdə dünyada kənd təsərrüfatı məhsullarına tələbatın artması gözlənilir və Bakı ilə Ankara böyüyən bazarda yer tutmaq niyyətindədirlər.

İŞ ADAMLARI ƏMƏKDƏŞLİYİN YENİ FORMASINA HAZIRDIRLAR

Forumda iştirak edən təşkilatların nümayəndələri və iş adamları iki ölkə arasında əlaqələrə dəstək verməyə hazır olduqlarını bildiriblər. **Türkiyənin Xarici İqtisadi Əlaqələr Şurasının (DEİK) sədri Ömər Cihad Vardan** bildirib ki, iki ölkənin iş adamları, aqrar sahə üçün kimyəvi məhsullar, əczaçılıq və heyvandarlıq sahəsində əməkdaşlıq edə bilərlər.

Türkiyə Ticarət Palatası və Birjalar İttifaqının nümayəndəsi Faik Yavuz bildirib ki, Bakı-Tiflis-Qars dəmiryolu çəkiləndə Türkiyə Azərbaycanın vasitəsilə Orta Asiya və Çinədək uzanan əraziyə, Azərbaycan isə Türkiyənin vasitəsilə Avropaya çıxış əldə edəcək. Onun sözlərinə görə, Azərbaycan və Türkiyə istehsalçıları güclərini birləşdirsələr «bölgənin tarım hakiminə» çevriləcəklər. Anadolu Heyvandarlıq şirkətinin rəhbəri Nurdan Erbuğ Türkiyədə heyvandarlıq sahəsinin inkişafı və şirkətinin qurulması barədə məlumat verərək, təcrübəsini Azərbaycanla bölüşməyə hazır olduğunu bildirdi.

Azərbaycanın aqrar sektorunun liderlərindən biri olan «Azersun-Holding»-in nümayəndəsi **Savaş Uzan** bildirib ki, «Azersun» Azərbaycanda müxtəlif məhsullar buraxan 32 müəssisəyə və 20 min hektar əkin sahəsinə malikdir. Savaş Uzan «Azersun»-un məhsullarının dünyanın müxtəlif ölkələrinə ixrac edildiyini bildirib. Onun sözlərinə görə, aqrar sahənin inkişaf etdirilməsi ilə bağlı dövlət başçısının çağırışlarından sonra bu sahəyə yatırım etmək istəyənlərin sayı artıb. Nəticədə kənd təsərrüfatı üçün xidmətlərə və yeni texnologiyalara ehtiyac yaranıb. S.Uzan Türkiyə şirkətlərini bu sahələrdə və ümumilikdə aqrar sektorda fəal olmağa çağırıb.

Biznes Forumuna qatılan **türkiyəli iş adamı, Antalyada yerləşən toxumçuluq şirkətinin sahibi Həsən Unal** «İş Dünyamız»-a bildirib ki, sahibi olduğu şirkət Türkiyə bazarı ilə yanaşı, ölkə xaricinə də məhsul ixrac edir və Azərbaycanı da keyfiyyətli toxumlarla təmin etməyə hazırdır.

BİZNES FORUMA TÜİB DƏ DƏSTƏK VERİB

Kənd təsərrüfatı üzrə Azərbaycan-Türkiyə Biznes Forumuna «Türkiyə və Azərbaycan İş Adamları və Sənayeçilər»

İctimai Birliyi (TÜİB) də dəstək verib və forumun işində fəal iştirak edib. **TÜİB-in rəhbəri Ali İhsan Genç** bildirib ki, forum kənd təsərrüfatı sahəsində Azərbaycan və Türkiyə arasında qida təhlükəsizliyi və 3-cü ölkələrə istiqamətlənmiş investisiyaların təşkili sahəsində çox mühüm tədbirdir: «TÜİB olaraq hesab edirik ki, Azərbaycan da bu sahənin inkişafı üçün torpaqlardan, insan qaynaqlarından və biznesin imkanlarından geniş istifadə etməlidir. Xüsusilə, ilk növbədə keyfiyyətli kadrlar tələb olunur. Biz türk mütəxəssislərinin, o cümlədən Türkiyə universitetləri nümayəndələrinin Azərbaycana gələrək təcrübələrini bölüşmələrini və bu prosesə dəstək verməsini gözləyirik». Ali İhsan Genç bildirib ki, TÜİB Azərbaycanın aqrar xəritəsinin yaradılmasını, yəni hansı ərazilərdə hansı məhsulların istehsalının daha sərfəli olunması ilə bağlı araşdırmalar aparmaq niyyətindədir. Onun sözlərinə görə, Azərbaycanda heyvandarlığın inkişafı və orqanik qida istehsalı üçün hər cür şərait var: «Ona görə də mən bu gündə Forumda səslənən fikirləri çox dəstəkləyirəm. Qarşımızda çox uzun bir yol var və burada hər bir iş adamı bura öz tövhəsini verməlidir».

İCRA KOMİTƏSİNİN 8-ci İCLASI KEÇİRİLİB

Qeyd edək ki, Biznes Forumdan əvvəl, fevralın 22-də Bakıda Azərbaycan-Türkiyə Kənd Təsərrüfatı İcra Komitəsinin 8-ci iclası da keçirilib. Forumda isə iclasın protokolu imzalanıb. Protokolu Azərbaycanın kənd təsərrüfatı nazirinin müavini İlham Quliyev və Türkiyənin Qida, Kənd Təsərrüfatı və Heyvandarlıq Nazirliyinin Avropa İttifaqı və xarici əlaqələr idarəsinin rəisi Ali Rəcəb Nazlı imzalayıblar.

QARŞIMIZDA ÇOX UZUN BİR YOL VAR VƏ BURADA HƏR BİR İŞ ADAMI BURA ÖZ TÖVHƏSİNİ VERMƏLİDİR.

Qida təhlükəsizliyi ilə bağlı dövlət proqramı hazırlanır

Azərbaycanda qida təhlükəsizliyi ilə bağlı yeni yanaşmaların tətbiqi gözlənilir. Bu, qida təhlükəsizliyi sisteminin təkmilləşdirilməsi ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında Prezident fərmanında nəzərdə tutulub. Fərmana əsasən, Azərbaycanda qida məhsullarının təhlükəsizliyinə nəzarət məqsədilə Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi yaradılacaq. 2018-ci ilin 1 yanvarından fəaliyyətə başlayacaq Agentlik qida təhlükəsizliyi ilə bağlı normativ tənzimləməni, risklərin təhlilini, gigiyenik sertifikatlaşdırma işini, o cümlədən xaricə ixrac edilən qida məhsullarına keyfiyyət sertifikatının verilməsini, ümumiyyətlə «tarladan süfrüyədək» prinsipi əsasında qida məhsulları istehsalının bütün mərhələlərində dövlət nəzarətini həyata keçirəcək.

İxrac artıb, idxal azalıb

2017-ci ilin 1-ci rübündə Azərbaycanın ticarət dövriyyəsi 15 faiz artıb. İxracın artımı isə 50%-ə yaxındır. İxrac məhsullarının siyahısında qeyri-neft sektorunun artımı 10%-ə çatır. Hesabat dövrünə idxalın həcmində 17% azalma qeyd alınıb. İdxalın azalmasına səbəb son illərdə yerli istehsalı stimullaşdırılması sahəsində tədbirlərin gücləndirilməsi, xüsusilə kənd təsərrüfatı sahəsinə texnikanın alınmasına və digər tədbirlərə dövlət investisiyalarının qoyulması olub. Birinci rübdə ticarət dövriyyəimizin müsbət saldosu 1 milyard dollar səviyyəsinə yaxınlaşıb.

«Standartlaşdırma haqqında» yeni qanun hazırlanacaq

Yaxın aylarda «Standartlaşdırma haqqında» yeni qanun layihəsi hazırlanacaq. Bu, Standartlaşdırma, metrologiya, akkreditasiya və patent hüququ obyektlərinin mühafizəsi sahələrində idarəetmənin təkmilləşdirilməsi ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında prezident İlham Əliyevin Fərmanında nəzərdə tutulub. Qanun layihəsində məhsulların təhlükəsizlik göstəricilərinə, o cümlədən məhsullarla əlaqəli proseslərə, saxlanmaya, qablaşdırma, etiketləməyə və ter-

minologiyaya dair tələblər rəqlamentləşdiriləcək. Texniki rəqlamentlərin icrası sahibkarlar üçün məcburi, məhsulların keyfiyyətinə dair tələbləri ehtiva edən standartların icrası isə könüllü olacaq. Qanun layihəsinə əsasən, məhsulların texniki rəqlamentlərə uyğunluğu onların risk qruplarından asılı olaraq qiymətləndiriləcək. Belə ki, yalnız yüksək risk qrupuna aid məhsulların sertifikatlaşdırılması məcburi olacaq. Fərmanda milli standartlaşdırma sisteminin beynəlxalq tələblərə uyğunlaşdırılması da nəzərdə tutulur.

Şahdağ və Qəbələyə dəmir yolu çəkiləcək

«Azərbaycan Dəmir Yolları» QSC-nin sədri Cavid Qurbanov bildirib. Onun sözlərinə görə, hazırda bu xətlər layihələndirilir. «Dəmir yollarının inkişaf proqramı» çərçivəsində qarşıdakı 3 il müddəti üçün müəyyən edilmiş investisiya portfelinə əsasən, Yalama-

Ölkədə turizmin inkişafı tədbirləri çərçivəsində Heydər Əliyev Beynəlxalq Aeroportuna, Şahdağ və Qəbələ turizm mərkəzlərinə dəmir yolu xətlərinin çəkilməsi planlaşdırılır. Bu haqda

Astara istiqamətində dəmir yolunun əsaslı təmiri, Bakı-Gəncə-Bakı sürət qatarının istifadəyə verilməsi, Yevlaxda Kür çayı üzərində ikinci körpünün tikintisi işlərinin də yerinə yetirilməsi nəzərdə tutulur.

Lisenzia sahəsində sahibkara problem yarananlar cəzalandırılacaq

Lisenzialar haqqında qanunu pozan vəzifəli şəxslər cərimələnəcək. Bu, İnzibati Xətlər Məcəlləsinə edilən dəyişikliklərdə nəzərdə tutulub. Dəyişikliklərə görə, lisenzia və icazə verən orqan «Lisenzialar və icazələr» haqqında qanunda nəzərdə tutulmuş məlumatların müvafiq icra hakimiyyəti orqanına təqdim etməzə, buna görə vəzifəli şəxslər 500-1000 manat cərimələnəcək. Lisenzia və icazə verən orqan sahibkarın müraciəti əsasında onlara yazılı və şifahi izahatlar vermədikdə və ya qarşıya çıxan çətinliklərin aradan qaldırılmasına kömək etmə-

dikdə - vəzifəli şəxslər 500-1000 manat cərimələnəcək. Bundan başqa, lisenzia verən orqan elektron bazadan əldə edilən (məlumat bazaları, məlumat-axtarış sistemləri, reyestrlər və digər informasiya resursları) məlumatları ərizəçidən tələb edirsə - vəzifəli şəxslər 1000-1500 manat cərimələnəcək. Nəhayət lisenzia və icazə verən orqanın müraciəti ilə bağlı aidiyyəti dövlət orqan və müəssisələri mənfi rəy verərsə və ya razılıq verməkdən imtina edərlərsə, həmin hərəkətin əsaslandırılmayacağı təqdirdə - vəzifəli şəxslər 1000 -1500 manat cərimələnəcək.

HİSS ET! HƏZZ AL!

REPORTAJ

Daşqın
Güneyli-Abdullayev«YAXŞI MÜTƏXƏSSİSİNİZ
OLMASA SƏRMAYƏNİZ
BATACAQ»

A

ğcabədi rayonunun Ağabəyli kəndinə çatanda günorta saat 12-ni keçmişdi. Hava əla, ətrafda isə iş qaynayırdı. Bəlkə də çoxları bilmir - Azərbaycanda ən böyük heyvandarlıq kompleksi məhz burada yerləşir. 2012-ci ildən işə düşən nəhəng fermada 3500-ə yaxın mal-qara saxlanılır. Amma ərazidəki səliqə-səhman mal-qara fermasını deyil, daha çox, müasir sənaye obyektini xatırladır.

PREZİDENTİN XEYİR-DUASIYLA İŞƏ
DÜŞƏN KOMPLEKS

«Aqat Aqro» heyvandarlıq kompleksinin yaradılmasına 21 milyon manat xərcənib ki, bunun da 7,5 milyon manatı dövlətin ayırdığı güzəştli kreditdir. Onun açılışında prezident İlham Əliyev iştirak edib. Kompleksdə bütün avadanlıqlar yeni və müasirdir - avtomatik yönləndirmə və yemləmə sistemləri, birdeyəyə 40 baş inəyi sağmağa imkan verən aparat, soyutma sistemləri, hətta mal-qara üçün xəstəxana və s. Bir sözlə, Avropanın ən müasir fermalarından geri qalmayan şərait.

Burada süd də Avropalı inəklərdən alınır. Kompleks işə düşəndə Almaniyadan «Holstein» cinsli 1800 inək gətirilib, sonradan bu rəqəm 3500 başa çatdırılıb. Avropalı inəklər Ağcabədiyə tezliklə alışıblar. Baş direktor Əhməd Batur bildirir ki, fermada hər heyvandan ildə 10 000 litr süd alınır. Bunun necə yüksək göstərici olduğunu təsevür etmək üçün xarici rəqəmləri xatırlamaq kifayətdir. Belə ki, ABŞ-da hər inəkdən ildə 9 000-9500 litr, Avropada 7500 litr süd alınır. Amma bu da son hədd deyil - baş

direktor bildirir ki, bu göstərici 12 000 litrə çatdırılacaq.

«KOÇ HOLDİNG»DƏN
GƏLƏN PEŞƏKAR

«AQAT AQRO»nun baş direktoru Əhməd Batur Azərbaycana iki il yarım əvvəl gəlib. Onu təsadüfən seçməyiblər - Ağcabədiyə gələne qədər Əhməd bəy ortaqları ilə birlikdə Türkiyədə, Bursada bir neçə heyvandarlıq şirkəti qurub və onlar indi də fəaliyyətdədir. Bir neçə il əvvəl isə Əhməd bəy Türkiyənin ən böyük biznes qurumlarından

olan «Koç Holding»in ən böyük aqrar obyektində - 30 milyon dollara başa gəlmiş Avropanın ən böyük fermasında rəhbər vəzifədə çalışıb.

Onun sözlərinə görə, indi kompleksdə gündə 40 ton süd alınır. İlin sonunadək bu göstəricinin 50 tona, yaxın iki ildə isə 100 tona çatdırılması gözlənilir. Burada inəklər insan əli dəymədən sağılır. Süd soyutma çənələrinə toplanır və 1 kilometr məsafədəki «Atena» zavoduna daşınır. «Atena»da isə ondan müxtəlif məhsullar buraxılır.

AVROPALI İNƏKLƏR ÜÇÜN
«XÜSUSİ MENYU»

Amma məhsuldarlığın səbəbkarı tək «Holliseyn» inəkləri deyil, həm də onlara yaradılan şəraitdir. Əhməd Batur bildirir ki, inəklər cins olsa da, yaxşı məhsul verməsi üçün onlara düzgün qulluq etmək lazımdır: «Fərz edin ki, siz ən məhsuldar heyvanı bura gətirmisiniz. Lakin, ona baxa bilmirsinizsə, onlar öz məhsuldarlığını itirərək, adi yerli inəklərin məhsuldarlığı səviyyəsinə - gündə 5-10 litrə enəcəkdir». Fermada heyvanlara qulluq və yemləmə xüsusi proqramlarla həyata keçirilir. Bunun üçün ferma xaricdən yemləmə proqramı alıb və yemi özü istehsal edir. Heyvanlar xüsusi hazırlanmış reseptlərlə, bəy-nəxəlq səviyyədə qəbul olunan TMR üsulu ilə (Total Mixed Ration) yemlənilir. Həmin reseptə uyğun xammal ətraf kəndlərdən toplanır, yeni satın alınır. Sonradan bütün xammal - qaba yemlər, silos, saman və ot həmin reseptə uyğun olaraq xüsusi aparatlarda qarışdırılaraq heyvanlara verilir.

SÜDÜ «PREMIUM» EDƏN
HÜCEYRƏLƏR

Əhməd Batur bildirir ki, kompleksdə sağılan süd tam təbii kənd südüdür: «Onun əsas üstünlüyü təbii yemlərlə bəslənmiş hər bir heyvanda yüksək yağ və yüksək proteinlərlə zəngin olmasıdır». Qeyd edək ki, qida istehsalında Avropa standartının bezi şərtləri

var: «Südü hər millilitrindəki bakteriya sayı 75 000-i keçməməlidir. Bizdə isə bu rəqəm 20 000-dir. Ona görə də bizim süd Avropada «A PREMIUM» səviyyəli sayılır. Südü keyfiyyətini ölçmək üçün digər göstərici onun tərkibindəki SOMATİK hüceyrə sayıdır. Bu, heyvanın sağlamlığının göstəricisidir. Qaydaya görə, heyvanın sağlam sayılması üçün südü 1 litrində hüceyrələrin sayı 250 mini keçmə-

ABŞ-da hər inəkdən ildə 9500 litr, Avropada 7500 litr süd alınırsa, kompleksdə bu rəqəm 10 000 litrdir.

məlidir. «Aqat Aqro»nun südündə isə bu rəqəm 150-200 min arasındadır: «Bu kriteriyalara əsasən deyə bilərəm ki, burada Avropa standartlarından da üstün süd istehsal olunur».

«YAXŞI MÜTƏXƏSSİSİNİZ OLMASA
SƏRMAYƏNİZ BATACAQ»

Bütün bu işləri təcrübəli işçilər olmadan görmək mümkün olmazdı: «İstənilən sahədə təsərrüfat yara-

dıb, istədiyiniz qədər pul xərcəyə bilərsiniz. Amma yaxşı mütəxəssisiniz yoxdursa və heyvandarlıqdan xəbərsizdirsə kompleks zərərə düşəcək və sərmayəniz batacaq». İndi fermada 100 nəfər çalışır ki, onların cəmi 4-i xaricidir - 3-ü Türkiyə, 1-i isə İsrail vətəndaşı. Qalan 96 işçi yerli sakinlərdir. Əhməd bəy deyir ki, ferma üçün işçilər Azərbaycan universitetlərini baytarlıq və zootexnik ixtisası üzrə bitirən gənclər arasından seçilir. Onlar burada həm işləyir, həm də təcrübə qazanıb mütəxəssisə çevrilirlər.

«CƏMI 5 GÜN SONRA BURADA İŞƏ
BAŞLADIM»

Yeri gəlmişkən, kompleksin baş baytarı Nureddin Rəhimli də belə işə götürülüb. Gəncə Aqrar Universitetini bitirmiş Nureddin, hələ 2-ci kursda Almaniyada bir illik təcrübə keçib. Sonuncu kursda olarkən isə

İŞÇİLƏRİN TƏLİMLƏNMƏSİ FASILƏSİZ DAVAM EDİR. İSRİLLİ MÜTƏXƏSSİSLƏR İLDƏ 2-3 DƏFƏ GƏLİB İŞÇİLƏRƏ TƏLİM KEÇİR, ƏN SON YENİLİKLƏRİ ÖRƏDİRLƏR.

universitetdə keçirilən məzun yar-markasına qatılaraq «Atena»da işləmək üçün CV verib. Almaniyada təcrübə keçən tələbə «Aqat Aqro»nun mütəxəssislərini dərhal maraqlandırıb: «Universiteti bitirəndən cəmi 5 gün sonra burada işə başladım. İki il baytar köməkçisi oldum, ötən ilin iyunundan isə baş baytaram». Ailəsi Gəncədə yaşayan Nurəddin Ucardan olan köməkçisi ilə birlikdə kompleksin yataqxanasında qalır və şəraitdən razıdır: «Əslində, mən bura maaşa görə yox, öyrənmək üçün gəlmişdim, bilirdim ki, burada biliyimi artırma biləcəm, elə də oldu». Fermanın yemləmə mütəxəssisi və sürü meneceri də azərbaycanlı gənclərdir: «Bunlar gənc olsalar da, artıq iki ildir bizimlə öz təcrübələrini artırır. Təcrübə yığandan sonra onlara cavabdehlik verilir və məsuliyyətli iş tapşırırlar». İşçilərin təlimlənməsi fasiləsiz davam edir. İsraili mütəxəssislər ildə 2-3 dəfə gəlib işçilərə təlim keçir, ən son yenilikləri öyrədirlər.

«ÇİP»LƏRİ İDARƏ OLUNAN İNƏKLƏR
Doğrudan da, kompleksdə qurulan sistemdən hər adam baş çıxarmaz, çünki bura adi fermalardan çox fərqlənir. Məsələn, heyvanlar haqqında bütün məlumatlar onların boynundan asılmış elektron çiplərdə saxlanılır. Bu məlumatlar fermanın kompüterinə ötürülür və hər gün yoxlanılır. Heyvanların doğulduğu gündən indiyədək bütün məlumatlar kompü-

terdə toplanıb. Onların nə qədər süd verəcəyi, nə vaxt doğacağı, balanın neçəsinin erkək, neçəsinin dişi olduğu, peyvənd vurulduğu vaxt qeydə alınır. Kompleksdə heyvanların müalicəsi ayrıca mövzudur - belə ki, xəstələnen heyvan dərhal xəstəxanaya göndərilir. Burada baytar həkimlər heyvanı müayinə edir, diaqnoz qoyulduqdan sonra müalicə başlayır. Müalicə alan heyvanlar eynilə insan xəstəxanalarında olduğu kimi palatalara yerləşdirilir. Heyvanın müalicəsi zamanı ona antibiotik vurulubsa, onun südü antibiotikdən təmizlənməyə qədər bu süddən istifadə olunmur. Heyvana zərər vurmamasın deyə, süd sağılır, amma məhv edilir.

«SÜD MƏHSULLARI BAZARI 1 MİLYARD DOLLARA ÇATA BİLƏR»

Əhməd Batur deyir ki, Azərbaycanın süd məhsulları bazarının potensial həcmi təqribən 600 milyon dollardır: «Son vaxtlar dövlət başçısı kənd təsərrüfatına böyük dəstək verir. Onun sayəsində bu məbləği illik bir milyard dollara çatdırmaq mümkündür». İş adamının sözlərinə görə, indi əsas məsələ xarici bazarlar tapmaqdır. Çünki yaradılan şirkətlər daxili bazarı tam ödəyə bilər. Bir müddət əvvəl Bakıda keçirilən kənd təsərrüfatına həsr olunmuş Biznes Forum bu sahədə fermerlərə dəstək ola bilər: «Bu forumlar yeni bazarlara çatmaq üçün çox vacibdir. Azərbaycan sahibkarları dövlət dəstəyi ilə Türkiyəyə, Rusiyaya və başqa övlətlərin bazarlarına rahat şəkildə çıxış əldə edə bilərlər. Dünya bazarları o qədər kiçikdir ki, çox sürətli hərəkət etmək lazımdır». Bu sahədə sahibkarlara yeni yaradılmış «Türkiyə və Azərbaycan İş Adamları və Sənayeçilər» İctimai Birliyi (TÜİB) dəstək verə bilər. Əhməd Batur bildirir ki, TÜİB-in ən böyük üstünlüyü təkcə Türkiyəni deyil, həm də Azərbaycanı çox yaxından tanımağıdır. TÜİB Azərbaycanda həm iqtisadi, həm də sosial dairelərdə dəstək olacaq önəmli bir təşkilatdır. TÜİB bütün sahələrdə mütəxəssis olan və Azərbaycanı bilən biznesmen və idarəçilərdən qurulub. Ona görə

də bu birlik iki ölkə sahibkarları arasında bir körpü yaradıb. Hazırda istədiyini informasiyanı istədiyini yerdən ala bilərsən. TÜİB bu cür informasiyaların əldə edilməsində də bir mərkəzdir. Hər bir sahədə insanların faydalana biləcəyi bir birlikdir».

«ATENA»NIN ƏT MƏHSULLARINI GÖZLƏYİN

«Aqat-aqro» heyvandarlıq kompleksində il ərzində 50% dişi, 50 %-i erkək bala əldə edilir. Hər il 600 baş dana kəsime göndərilir. Əhməd Batur bildirir ki, yaxın gələcəkdə müştərilər «Atena»nın ət məhsullarını da mağazalarda görə bilərlər. İndi buna hazırlıq gedir: «Biz ən yaxşı istehsalat başlamağa və bazara ən keyfiyyətli marka ilə çıxmağa hazırıq».

«YOL XƏRCİNİ DƏ, YEMƏK PULUMUZU DA ÖDƏYİRLƏR»

«Aqat-aqro» kompleksinin yerli sakinlər üçün əhəmiyyətini qeyd etmək artıqdır. Kompleksdə 96 nəfər yerli sakin çalışır. Onlardan biri, Ağcabədi sakini Şəmsi Şəmiyev bildirir ki, kompleksdə işçilər üçün əlverişli şərait yaradılıb: «Əvvəla, biz daimi iş yeri ilə təmin olunmuşuq. Üstəlik, burada çalışan işçilərin yol xərci və yeməyini şirkət ödəyir. Nəticədə işçilər aldıkları maaşdan nə yol xərci, nə də qida üçün pul ödəmirlər, bu da bölgə əhalisi üçün çox yaxşıdır».

TÜİB-in ən böyük üstünlüyü təkcə Türkiyəni deyil, həm də Azərbaycanı çox yaxından tanımağıdır

YERLİ FERMERLƏR ÜÇÜN «YAŞIL İŞİQ»

Ətrafda yaşayan fermerlər də kompleksin işindən faydalanırlar. Hazırda onlar kompleksə heyvan yemi verirlər: «Hazırda biz yem ehtiyacı-

mızı ödəmək üçün müqavilələr əsasında kənddəki kəndlərimizdə sahə sahibləriylə danışıqlar aparırıq. Biz lazım olan sahələrdə xammal əkilməsi üçün sifarişlər veririk, əkilən xammala baxış keçiririk, qan edici xammaldısa onlardan satın alırıq». Gələcəkdə isə yerli əhali ferma ilə daha yaxından əməkdaşlıq edə bilərlər. Məsələn, ətrafdakı kəndlərdə müasir tövlələr tikib, inəkləri yerli sakinlərə həvalə etmək olar və onlardan alınan südü fermaya təhvil verilə bilərlər və s. Əhməd Batur bildirir ki, hazırda aqrar sahədə iri şirkətlər üstünlük təşkil etsə də, həm Türkiyə, həm də Avropada bu prosesə yerli əhali də cəlb olunur: «Bizim əsas hədəfimiz də bundan sonra kəndlərin də bizə bağlı inkişafına nail olmaqdır».

Standartlı biznes istəyirsiniz?

TÜRKİYƏ STANDARTLARI İNSTİTUTU

Müasir biznesi xarici bazarlarsız təsəvvür etmək mümkün deyil. Geniş bazar imkanları, çoxsaylı müştərilər, qazanılmış tenderlər hər bir müasir şirkət və ya iş adamının arzusudur. Bütün bunlara yol isə standartlara cavab verən keyfiyyətli məhsul və xidmət göstərməkdən keçir.

MƏHZ BUNA GÖRƏ
DƏ, DÜNYADAKI
BÜTÜN CİDDİ
BİZNES
STRUKTURLARI ÖZ
MƏHSUL VƏ
XİDMƏTLƏRİNİN
KEYFİYYƏTİNİ
TƏSDİQLƏMƏK
ÜÇÜN MÜVAFIQ
STANDART VƏ
SERTİFİKATLAR
ALIRLAR.
HAZIRDA DÜNYADA
SERTİFİKAT VƏ
STANDART VERƏN
ONLARLA TƏŞKİLAT
MÖVCUDDUR.
AZƏRBAYCANDA
FƏALİYYƏT
GÖSTƏRƏN ƏN
NÜFUZLU BELƏ
TƏŞKİLATLARDAN
BİRİ KİMİ
TÜRKİYƏ
STANDARTLARI
İNSTİTUTUNU (TSE)
GÖSTƏRMƏK
OLAR.

TÜRK STANDARTLARI İNSTİTUTU (TSE) NƏDİR?

Türk Standartları İnstitutu (TSE) hər cür maddə və məmulatlar ilə üsul və xidmət standartlarını etmək məqsədiylə 18.11.1960 tarixdə və 132 sayılı qanunla Ankarada yaradılıb. Türk Standartları İnstitutunun başlıca vəzifələri standart hazırlama, sertifikatlaşdırma, müayinə nəzarət, lift nəzarət xidmətləri, kalibrəmə, laboratoriya xidmətləri, halal qida, təhsil və s. kimi sahələrdə CE sertifikatlaşdırma. TSE bu fəaliyyətləri üçün bütün müvafiq qurumlarda akkredite olub. İndiyədək TSE tərəfindən 36 859 standart nəşr edilib. Bunlardan 7 754-ü Avropa Standartı (EN), 2 571-i isə beynəlxalq standartlaşdırma orqanlarının (ISO və IEC) nəşr etdiyi standartların tərcüməsidir.

AZƏRBAYCANDA TÜRK STANDARTLARI

Türk Standartları İnstitutu Azərbaycan Nümayəndəliyi, iki ölkə arasındakı əlaqələri daha yaxşı səviyyəyə çıxarmaq və qurulmağa başlayan digər Türk Respublikaları Təmsilçilikləriylə birlikdə bir çox əhəmiyyətli missiya boynuna götürmək məqsədiylə 1997-ci ildə qurulub. İnstitut bir tərəfdən beynəlxalq (ISO, IEC və s.) və regional (CEN, CENELEC, BASB və s.) standartlaşdırma orqanlarının idarəetmə orqanlarında fəal vəzifələr götürərək Türkiyənin beynəlxalq standartların

hazırlanması prosesində fəaliyyətini artırmaqda, digər tərəfdən də iş dünyasının uyğunluq qiymətləndirmə sahəsində ehtiyac duyduğu bütün sertifikatlaşdırma, müayinə-nəzarət və test xidmətlərini təqdim edir. Azərbaycana mal satan Türk firmalarının TSE markalı məhsullarının, ikinci dəfə testdən keçməsinə ehtiyac yoxdur. TSE sənədi təqdim edilərək onun əvəzinə AZSTAND sertifikatı verilir. Beynəlxalq aləmdə xidmət və məhsul sata bilmək və tenderlərə girə bilmək üçün akkredite olmuş təşkilatların vermiş olduğu sertifikatlara ehtiyac var. Türk Standartları İnstitutu qardaş ölkə Azərbaycanda bu çatışmazlığı aradan qaldırmaq üçün fəaliyyətlərini davam etdirməkdədir.

STANDART VƏ SERTİFİKATLAR NECƏ VERİLİR?

Ən maraqlısı budur ki, Türkiyədə bu standartlar pullu olsa da, Azərbaycanın iş adamları üçün TSE-nin standartları tamamilə pulsuzdur. Məqsəd iş adamlarını dəstəkləməkdir. Sistem sertifikatlaşdırma işləri çərçivəsində, nümayəndəlik vasitəsi ilə Türkiyədən gələn mütəxəssislər, Azərbaycanda fəaliyyət göstərən firmalar üçün təhsil və sertifikatlaşdırma işləri həyata keçirir. Hazırda Azərbaycanda təhsilləri İnstitut mütəxəssisləri tərəfindən verilən bir çox firmaya TS EN ISO 9001, TS EN ISO 10001, TS EN

ISO 14001, TS EN ISO 22001, FSSC 22000, TS EN ISO 27001, TS EN ISO 50001, TS 18001 sistem sertifikatı verilir. Sistem sənədi üç illiyinə verilməkdə və hər il nəzarət edilməkdədir.

AZƏRBAYCANDA İLK SERTİFİKATLARI TSE VERİB

Azərbaycanda sistem sertifikatlaşdırma işləri ilk olaraq Türk Standartları İnstitutu tərəfindən başlanıb. İlk olaraq «Azersun Holding»in çay və yağ fabriklərində 1999-cu ildə təhsil verilərək başlanıb, daha sonra sertifikatlaşdırma çalışması edilib. Bundan sonra «Azersun Holding»lə bağlı bütün firmalarda sertifikatlaşdırma işləri aparılıb. Yenə 1999-cu ildə SOCAR firmalarında da təhsil və sertifikatlaşdırma işləri aparılıb. SOCAR-a aid bir çox müəssisə TSE-dən sistem sənədi alaraq işlərinə davam etməkdədir. Azərbaycanda bir çox firma beynəlxalq etibarlılığı olan TSE sənədlərini götürərək bu sənədləri xaricdə iş qurmaq, mal satmaq və tenderlərə girə bilmək məqsədiylə istifadə edirlər.

SERTİFİKATLARI HANSI ŞİRKƏTLƏR ALIRLAR?

Türk Standartları İnstitutu Azərbaycanda uyğunluq sertifikatı da verməkdədir. Azərbaycanda istehsal edib xaricə mal satmaq istəyən təşkilatlar, TSE-dən beynəlxalq etibarlılığı olan sənəd alaraq mallarını daha asan sata bilirlər. TSE-nin uyğunluq sertifikatına sahib olan şirkətlər arasında «Gəmiqaya Holding», STP, «DET-AL», «Gökür kabel» kimi firmalar var. Hazırda TSE Azərbaycanda 200-ə yaxın şirkətlə əməkdaşlıq edir. Təşkilatın məlumatına görə, Azərbaycan şirkətlərinin eksəriyyəti TSE-dən əsasən ixrac etmək istədikləri məhsullar üçün sertifikat alırlar, bunlar da ən çox kabel və alüminium məhsullarıdır. Eləcə də, qida məhsulları üzrə sistem sertifikatları da alınır.

SERTİFİKAT ALMAĞIN HANSI ÜSTÜNLÜKLƏRİ VAR?

TSE Azərbaycanda fəaliyyət göstərən dövlət qurumları və özəl sektorun standart tələblərini pulsuz qarşılayır. Bu da beynəlxalq məhsul və xidmət şərtlərinin ödənilməsinə kömək edir. Qeyd edək ki, TSE-nin standartları və sertifikatları bütün dünyada tanındığına görə, buradan sertifikat almaq iş adamlarına böyük üstünlüklər verir. Belə ki, məhsullarını dünyanın istənilən ölkəsinə ixrac etmək istəyən azərbaycanlı iş

adamları TSE-dən standart və ya sertifikat almaqla həmin ölkədə öz mallarının keyfiyyətini təsdiqləmiş olurlar.

TSE-dən SERTİFİKAT NECƏ ALINIR?

Türk Standartları İnstitutundan (TSE) sertifikatlar xidmət və məhsullara verilir. Sertifikat almaq istəyən iş adamı təşkilata müraciət edir. Şirkətin çalışdığı sahədən və almaq istədiyi sertifikatdan asılı olaraq işlərə başlanılır. Bəzi sertifikatların verilməsi üçün Türkiyədən ekspertlər gətirilir. Uyğunluq sertifikatı verilən mal laboratoriyada diqqətlə yoxlanılır. Əgər Azərbaycanda lazımi tələblərə cavab verən laboratoriya varsa, burada, əks halda mal Türkiyəyə aparılaraq orada yoxlanılır. Türkiyədə böyük sayda laboratoriyalar olduğu üçün onlar yoxlama üçün kifayət edir. Amma TSE-dən verilən məlumatlara görə, azərbaycanlı iş adamlarının sertifikatlar almaq istədikləri mallar əksər hallarda Azərbaycanda yoxlanılır.

SERTİFİKAT ALMAQ ÖDƏNİŞLİDİRMI?

Əgər sertifikat verilməsi üçün xaricdən ekspertlər gətirilsə və ya mal yoxlanmaq üçün Türkiyəyə göndərilirsə, bu xidmət pulludur. Sifarişçi adətən ekspertlərin səfər xərclərini ödəyirlər. Səfərin müddəti isə sertifikat verilən mal və xidmətdən, eləcə də onun yoxlanılması üçün görülməli işin həcmindən asılıdır.

SERTİFİKATLAR HANSI MÜDDƏTƏ VERİLİR?

TSE tərəfindən sertifikatlar 3 il müddətə verilir. Bu müddət ərzində həmin məhsulların keyfiyyətinə hər il nəzarət olunur. Nəzarəti Türkiyədən gələn ekspertlər həyata keçirir. Onlar həmin məhsulun sistem və sertifikata uyğun olub olmadığını nəzarət edirlər.

Hazırda Azərbaycanda təhsilləri İnstitut mütəxəssisləri verilən bir çox firmaya TS EN ISO 9001, TS EN ISO 10001, TS EN ISO 14001, TS EN ISO 22001, FSSC 22000, TS EN ISO 27001, TS EN ISO 50001, TS 18001 sistem sertifikatlaşdırma fəaliyyətləri aparılır.

TÜİB MEDIADA

Azərbaycanda iş adamlarının yeni təşkilatı yaradılıb

Azərbaycanda fəaliyyət göstərən Türkiyə və Azərbaycan iş adamlarının yeni təşkilatı təsis edilib.

«Türkiyə və Azərbaycan İş Adamları və Sənayeçilər» İctimai Birliyi (TÜİB) adı altında bir araya toplanan iş adamları öz sıralarında yerli və xarici şirkət rəhbərlərini, eləcə də sahibkarları birləşdirir. Təşkilata Azərbaycanda fəaliyyət göstərən çox saylı böyük şirkət və holdinqlər, eləcə də tanınmış iş adamları daxildir. Təşkilatın qarşısında duran əsas hədəflərdən biri Azərbaycan və Türkiyənin mövcud iqtisadi potensialının gücləndirilməsi, iki ölkənin iş adamları arasında ortaq platformalar təsis etmək, birgə əməkdaşlıq və investisiya yatırımlarını təşviq etməkdir. Eləcə də, TÜİB ölkədə məşğulluğun artırılması, insanların rifahını yüksəldə biləcək fəaliyyətlərə üstünlük vermək, biznes qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi sahəsində ehtiyac olarsa müvafiq qurumlarla öz təcrübə və biliklərini paylaşmaq, təkliflər təqdim etmək kimi məqsədləri önə çəkir. TÜİB İdarə Heyətinin sədri olaraq Ali İhsan Genç seçilib. İdarə Heyəti

Sədrinin 1-ci Müavini Hüseyin Büyükfırat, İdarə Heyəti Sədrinin köməkçisi isə Birol Oğuzdur. Qurum bu məqsədlərə nail olmaq üçün Azərbaycanın və Türkiyənin dövlət orqanları, eləcə də biznes təşkilatları ilə geniş əlaqələr yaratmağa başlayıb. Yarandığı ilk gündən biznes tədbirlərdə aktiv surətdə iştirak edən TÜİB İdarə Heyətinin sədri Ali İhsan Genç bildirib ki, yeni təşkilatın yaradılması Azərbaycanda biznes qurumlarının fəaliyyətinin koordinasiya edilməsi, biznes imkanlarının daha yaxşı təbliği və onlardan səmərəli istifadə olunmasına imkan verəcək. «Təşkilatımızın əsas məqsədlərindən biri onun üzvü olub-olmamasından asılı olmayaraq Azərbaycanda çalışan Türkiyəli iş adamlarının yolunu işıqlandıracaq addımları atmaq və onları məlumatlandırmaqdır. Güclü, daha da güclü olacağıq. Öz gücümüzle ölkələrimizə güc qatacağımıza, Azərbaycan güclü olarsa Türkiyə, Türkiyə güclü olarsa Azərbaycanın güclü olacağına inanırıq».

TURİZM

Azərbaycan «turist bumu»na hazırlaşır

Son illər keçirilən beynəlxalq tədbirlər ölkəmizə gələn turistlərin sayında kəskin artıma səbəb olub. Rəsmi statistikaya əsasən, keçən il turistlərin, xarici vətəndaşların ölkəmizə səfərləri 11 faiz artıb. 2016-cı ildə təkcə ərəb ölkələrindən gələn turistlərin sayı 25 minə çatıb. Ölkələr üzrə bölgədə İraqdan gələn turistlər çoxluq təşkil edir. İkinci yerdə isə BƏƏ durur.

AXIN OLACAQ

Turist axınının əsas səbəblərindən biri Azərbaycandakı sabitlik, və son illər ərzində yaradılmış müasir turizm infrastrukturudur. 6 beynəlxalq hava limanı, ən son model təyyarələr, bölgələrə rahat yolların çəkilməsi və böyük otel şəbəkəsi, ən əsası viza rejiminin sadələşdirilməsi Azərbaycanı xarici turistlər üçün daha da cəlbedici edib. Bakıda dünyanı demək olar ki, bütün aparıcı otel şəbəkələrinin otelləri mövcuddur. Şahdağ, Tufandağ xizək komplekslərinin açılması, Naftalan, Qalaaltı kimi müalicəvi kurortların isə bərpası son illərdə turizm axınına təkan verib. Təkcə 2017-ci ilin birinci rübü ərzində Azərbaycana gələn xarici turistlərin sayında 25 faiz artım var. Mayın 12-22-dək keçirilməsi nəzərdə tutulan İslam Həmrəyliyi Oyunları çərçivəsində isə Azərbaycana azı 16-17 min turist gələcəyi proqnozlaşdırılır. Bu rəqəm daha da artı bilər. Çünki təkcə oyunlarda iştirak üçün 50-dən artıq ölkənin 5 mindən çox idmançısı mayın evvəllərində Bakıya gələcək. IV İslam Həmrəyliyi Oyunları zamanı Azərbaycana gələcək qonaqlara təqdim etmək üçün xüsusi mədəni proqramlar da hazırlanıb. İslamiada zamanı bütün teatrlarda, konsert və sərgi salonlarında İslam mədəniyyəti və ənənələrinə həsr

olunan proqramlar təqdim olunacaq və mədəniyyət obyektlərinin iş cədvəlləri dəyişdiriləcək. İslam Oyunları ilə əlaqədar turistlər üçün hotellərdə namaz otaqlarının təşkili və Azərbaycan Turizm Assosiasiyasının nəzdində yaradılan Bakı ekskursiya bürosunda ərəb və fars dillərini öyrənmək üçün ekskursiya bələdçiləri hazırlanır. Gələn turistlər üçün hal hazırda standartların tətbiqi də nəzərdə tutulur ki, bura qapalı hovuzlardan istifadə, restoranlarda spirtli içkilərin və donuz ətinə olan qeyri-halal məhsulların verilməməsi kimi məsələlərin nəzərə alınması daxildir. IV İslam Həmrəyliyi Oyunlarına 50 müsəlman ölkəsindən gələn idmançı və turistlərin ibadətini təşkil, məscidlərdə namaz qılmasının təmin olunması istiqamətdə də işlər görülür. İslamiada ilə bağlı görülən tədbirlər çərçivəsində Azərbaycanda məscidlərin elektron axtarış sistemi hazırlanıb. «GoMap» portalı Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin saytı üçün Azərbaycan məscidlərinin axtarış xəritəsini təqdim edib. Xəritədə ölkədə rəsmi qeydiyyatda olan və hazırda fəaliyyət göstərən məscidlərin dəqiq ünvanları haqqında məlumat verilir. 4 aya hazırlanan elektron xəritəyə ölkədə olan 700-dən artıq məscid qeyd olunub.

BİZNES TARİXİ

Hacı Zeynalabdin Tağıyev

XEYRİYYƏÇİ, MİLYONÇU,
YOXSA BİZNESMEN?

HACI ZEYNALABDİN TAĞIYEVİN BİZNES SİRRI

Onu milyonçu, xeyriyyəçi kimi tanıyırdıq, adı çəkildə ilk ağılımıza gələn məhz bu keyfiyyətləri olur. Amma Hacı Zeynalabdin Tağıyev həm də uğurlu və fərasətli biznesmen olub. Onun milyonlar qazanmasının səbəbi də məhz uğurlu biznes gedişləri və biznes hissiyatı olub.

Hazırda Tarix Muzeyinin yerləşdiyi, vaxtilə isə Tağıyevin yaşadığı evi, onun necə bir düzənli, əsl biznesmenlərə məxsus praktikliyindən xəbər verir. Burada onun çox-xuna məlum olan ömür yolu ilə bir daha tanış olub, çox-şaxəli biznes fəaliyyəti barədə məlumatlar topladıq.

PALÇIQÇILIQDAN
MİLYONÇULUĞA...

Hacı Zeynalabdin Tağıyev 1823-cü ildə Bakıda kasıb başmaqçı ailəsində anadan olub. Uşaqlıqdan tikinti ilə məşğul olan və 12 yaşından bənalıq edən Tağıyev bir müddət sonra tikinti ustası və təşkilatçısı kimi tanınır. Müəyyən vəsait toplayan Tağıyev artıq 20 yaşında ev tikintisi və daşyonma işləri təşkil edir. Özünün sonrakı tikinti işlərinə də şəxsən nəzarət edir.

Sonradan o özünü ticarətdə və yüngül sənayedə sınaırdı. Hər ikisində qabiliyyəti ilə uğur qazanır, dükanlara və manufakturaya sahib olur. Amma onun əsas biznes fəaliyyəti təbii ki, Bakı nefti ilə başlamışdı.

...Həmin vaxt Bakıda neft hasil etmək üçün, sadəcə neftli ərazidə torpaq alıb, səbrlə qazmaq lazım idi.

SƏBİRSİZ ŞƏRIKLƏR VƏ
UĞURLU NEFT QUYUSU...

Həmin vaxt Bakı əsl neft seltənətinə çevrilmişdi. Bakı ətrafındakı kəndlərdə torpaqlar Rusiyadan və xaricdən gəlmiş sərmayədarlar tərəfindən alınıb, onlarda neft buruqları ucaldılırdı. Neft hasil etmək indiki kimi yüksək texnologiyalar tələb etmirdi. Sadəcə neftli ərazidə torpaq alıb, səbrlə qazmaq lazım idi.

Hacı Zeynalabdin Tağıyev belə də edir. 1872-ci ildə neftli torpaqlar hərraca qoyulduqda Tağıyev də iki nəfərlə şərik olub Bibiheybətə torpaq payı icarəyə götürür. Avadanlıq alır, usta və fəhlə tutur, buruq qurdurub quyu qazdırmağa başlayırlar. Amma uzun müddət keçməsinə baxmayaraq neft görünür. Rəqibləri Hacinin müflis olacağını bildirir, şərikləri isə ümidlərini itirirlər. Onların öz paylarını satmağa müştəri axtardığını gören Hacı axırda özü onların pulunu verib buruğa və yerə yiyələnir. Neftin ləngiməsinə baxmayaraq Hacı darıxmır, dözü, fəhlələrin pulunu heç vaxt gecikdirmir. Nəhayət quyu

gözlənmədən fontan vurur. Bununla da başmaqçı Tağının oğlu palçıqçı Zeynalabdin Bakının ən varlı adamlarından birinə, gələcəkdə isə Azərbaycanın ən yaxşı biznesmeninə çevrilir.

NEFTƏ QOYULAN SƏRMAYƏ

Tağıyev, neftin distillə üsulu ilə çıxarılması ilə məşğul olan ilk azərbaycanlılardan biri idi. Onun artıq iki qazanxanadan ibarət kerosin zavodu var idi. Kerosin zavodu ilə yanaşı o sonradan böyük nüfuza malik «Q.Z.A.Tağıyev» şirkətini də yaradır. Həmin zamanlarda kerosinə böyük tələbat var idi. İki il sonra o, neft hasilatına yenə sərmayə qoyur və buruq üsulu ilə ilk neft quyusunu qazdırır. Zeynalabdin Tağıyev mədəninə ustalarla yüksək maaş verir, ən yeni avadanlıq quraşdırır. Nəticədə onun gəlirləri sürətlə artmağa başlayır. 1882-ci ildə Tağıyev 1-ci gildiyə tacir rütbəsinə layiq görülür. Bundan 4 il sonra - 1886-cı ildə o, şərikləri ilə birlikdə neft hasilatı və emalı firmasının əsasını qoyur və neft zavodları alır.

1896-cı ildə isə öz şirkətini yaradır. Həmin il onun neft şirkəti hasilatda ən yüksək göstəriciyə nail olur - 32 milyon pud (512 milyon litr) neft hasil edir.

QAFQAZIN İLK NEFT KƏMƏRİ

Neft hasilatının artması neftin Avropaya sürətli və rahat çatdırılmasını tələb edirdi. Bunun üçün ilk dəfə olaraq neft kəməri çəkilməsi qərara alınır. Tağıyev də daxil olmaqla yerli varlılardan Çolaq Ağabala Quliyevin başçılığı ilə «Bakı-Batım» neft kəməri Səhmdar Cəmiyyəti yaradılır. O zaman üçün nəhəng inşaat hesab edilən bu neft kəməri Bakıdan başlayaraq Kür düzənliyindən keçib, Qafqaz dağlarının eteyini və Suram qalasının yamancını aşıb, Reon düzənliyindən ötərək 800 kilometr məsafədə uzanıb Xəzər sahilini Qara dəniz sahiliylə birləşdirməli idi. Bu kəmərin Bakı neftini okeanlara və beynəlxalq bazarlara çıxarırdı. Kəmərin tikintisi 1897-ci ildə başlandı və 10 il sonra, 1907-ci ildə tamamlandı.

YÜZİLLİK KOMBİNATIN SİRRI

1897-ci ildə neft mədənlərini Britaniya şirkətlərindən birinə satan Tağıyev qeyri-neft sektoruna sərmayə qoyur. Onun inşa etdirdiyi Bakı toxuculuq fabriki Azərbaycanda yeni istehsal sahəsində başlanğıc olur. Bununla o, həm də Rusiya imperiyasında parça istehsal edən ən böyük zavodu inşa etdirir və «Xəzər Manufaktura Cəmiyyətini» təsis edir.

Toxuculuq fabrikinə xammalla təmin etmək məqsədi ilə Tağıyev Yevlax rayonunda pambıq ekini üçün torpaq sahəsi alır və 1909-cu ildə Cavadda pambıqçemə zavodu tikdirir.

BAKİ KOMMERSİYA BANKI

Ticarət əməliyyatlarının daha səmərəli həyata keçirilməsi üçün o, digər yerli iş adamları ilə birlikdə 1914-cü ildə Bakı kommersiya bankını yaradır və bu bankın idarə heyətinin sədri seçilir. Bu bank Tağıyevin demək olar ki, bütün biznes əməliyyatlarının maliyyələşdirilməsi ilə məşğul idi.

ƏTƏK-ƏTƏK PUL, QORXAQ RƏQİB,
QAFQAZDA İLK

Toxuculuq fabrikinə işə salmaq o qədər də asan başa gəlmir. Təkcə fabrikin tikintisinə icazə almaq üçün ətək-ətək pul xərclənmişdi. Rus toxuculuq sənayesinin kralı hesab edilən Morozov başda olmaqla nəhəng fabrikantlar bu işə mane olmağa çalışırdılar. Onlar pambıq tarlalarının Bakıya daha yaxın olmasını nəzərə alıb məhsulun ucuz olmasından, İran, Türkiyə, Türkünstan bazarının əldən çıxmasından qorxur, rəqabətdən narahat idilər.

Bu fabrik Rusiyada dövrünün ən müasir texnikası ilə təchiz edilmiş müəssisələrdən biri idi. Avropadan 2 500 maşın və dəzgah gətirilən fabrik ildə otuz milyon arşın bez buraxacaqdı. O vaxtkı pulla bu - 1,7 milyon manata bərabər idi. Fabrikin inşasına 1,6 milyon manat xərc qoyulmuşdu. Tağıyevin fabriki təkcə Bakıda yox, ümumiyyətlə Qafqazda yeganə və ilk parça toxuculuq fabriki idi. Təəssüf ki, bu fabrikə yalnız bez buraxmağa icazə verilmişdi. Mərkəzi Rusiyadakı toxuculuq fabrikinin sahibləri imkan vermədilər ki,

ŞƏRIKLƏRİN ÖZ PAYLARINI SATMAĞA MÜŞTƏRİ AXTARDIĞINI GÖRƏN HACI AXIRDA ÖZÜ ONLARIN PULUNU VERİB BURUĞA VƏ YERƏ YİYƏLƏNİR.

burada çit və digər parçalar da istehsal olunsun.

BALIQÇILIQ VƏ 30 MİLYONLUQ SƏRVƏT

Tağiyevin üz tutduğu növbəti sahə balıq sənayesi olur. 1890-cı ildə balıq sənayesinə böyük sərmayə qoyan Tağiyev iri balıqçılıq vətəgələrinə sahib olur. Həmin vaxt Hacı Xəzərin Azərbaycan sahillərindən tutmuş Dağıstanın sahillərinə, Dərbənd, Port-Petrovsk daxil olmaqla uzunluğu 300 kilometr olan torpaq sahəsi alıb vətəgə salmış, Kür qırağındakı vətəgələri dövlətdən icarəyə götürmüşdü. O, balıq məhsullarının saxlanması təmin etmək üçün Mahaçqala şəhərində soyuducu zavodu, buz istehsalı zavodu, çəllək zavodu inşa etdirir.

1916-cı ildə isə «Tağiyevin balıq sənayesi səhmdar cəmiyyəti»nin əsasını qoyur. Balıqçılıq qayıqları və gəmilərini alır, Azərbaycan və Dağıstanda balıq sənayesinin inkişafı üçün soyuducular, balığın saxlanması üçün emal zavodları tikdirir. 1917-ci ilin sonunda onu sərvətinin miqdarı 30 milyon rubla çatır.

BAKININ İLK NƏQLİYYAT SAHİBKARI

Paytaxt Bakıda ilk marşrut xətti də Hacı Zeynalabdin Tağiyevin adı ilə bağlıdır. Yazıçı Manaf Süleymanlı «Eşitdiklərim, oxuduqlarım, gördüklərim» kitabında yazır ki, Tağiyev beş nəfər sərmayədarla 1887-ci ildə şirkət yaradır və şəhərdə konka yolu çəkməyə başlayırlar. 1892-ci ildə iş düşən konka Bakı üçün böyük yenilik olur. Konkaya iki at, yoxuş olan küçələrdə isə

Tağiyev, müsadirə olunmuş mülkləri arasından, yaşamaq üçün Mərdəkandakı bağ evini seçir.

üçüncü atı da qoşurdular. Konkanın şəhər içindəki marşrutu Seyid Mirbabayev (Azneft) meydanından başlayıb Bakının bütün mərkəzini əhatə edirdi.

QIZLAR MƏKTƏBİ NECƏ AÇILDI?

Tağiyev İmperator III Aleksandrın Bakıda müsəlman qızları üçün məktəb açmağa icazə istəsə də, Aleksandr bu xahişi rədd edir. Ondan sonra taxta çıxan II Nikolayın tacgüzarlıq mərasimində Hacı bir senatorun vasitəçiliyi ilə Nikolayın arvadı Aleksandra Fyodorovnaya çox bahalı hədiyyə çatdıraraq Bakıda qız məktəbi açmaq barədə təkrar xahişnamə göndərir. Hacı bildirir ki, rus-müsəlman qız məktəbinə Tsaritsa Aleksandra Fyodorovnanın adı verilecək. Bununla da Hacı istəyi reallaşır və icazə alınır. Hacı qızlar məktəbinin xərcini maraqlı üsulla ödəyir - o, banka illik 5% olmaqla 150 000 manat yatırır. Bu da ildə 7 500 manat gəlir gətirərək məktəb xərcini ödəyir. İki ildən sonra 1896-cı ildə qızlar məktəbi açmağa icazə verilir. Tikintisi 1898-ci ildə başlanan məktəb 1900-cü ildə hazır olur və 184 000 manata başa gəlir.

SOVET HAKİMİYYƏTİ VƏ BİZNESİN SONU...

1920-ci ildə Sovet Rusiyası Azərbaycana işğal etdikdən sonra vəziyyət dəyişir. Bütün varlıqlar kimi, Hacı'nın da var-dövləti və mülkləri əlindən alınır. Amma yerli əhəlinin xahişi və yeni hakimiyyətin rəhbərlərindən biri olan Nəriman Nərimanovun göstərişi ilə Tağiyevə mülk seçmək imkanı verilir. O, yaşamaq üçün Mərdəkandakı bağ evini seçir. Hacı Zeynalabdin Tağiyev 1924-cü il sentyabrın 1-də, 101 yaşında vəfat edib. Onun dəfninə çox böyük izdiham toplanmış, qəzetlərdə bu münasibətlə nekroloqlar yazılmışdı. Neftxuda, dəyirman sahibi, fabrikant, böyük balıq sənayeçisi, ticarət və yük gəmilərinin sahibi, başqa şəhərlərdə sarayları, malikanələri olan Hacı Zeynalabdin Tağiyev... Və o tarixdə həm də bütün bunların uğurlu idarəedicisi - dövrünün peşəkar biznesmeni kimi qalıb.

PAYTAXT BAKIDA İLK MARŞRUT XƏTTİ DƏ HACI ZEYNALABDIN TAĞİYEVİN ADI İLƏ BAĞLIDIR.

Büyükfırat Restaurant

- Ünvan 1: Xeqani Ticarət Merkezi 012-498-81-81
- Ünvan 2: 28 may Metro su 012-493-14-93
- Ünvan 3: Elimler Metro su 012-539-70-80
- Ünvan 4: Metro Park Ticarət Merkezi 012-514-08-20
- Ünvan 5: Nerimanov Metro su çıxışı 012-465-82-43
- Ünvan 6: Azadlıq 012-440-00-43

İŞ HƏYATI

XIRDALIQLAR ÇOX ŞEYİ HƏLL EDİR

Biznes haqqında ən maraqlı FAKTLAR

- Çərşənbə axşamı iş həftəsinin ən məhsuldar günüdür.
- Hər gün dünyada təqribən 33 yeni məhsul yaradılır ki, onların da 13-ü oyuncuqadır.
- Hər gün təqribən 65 insan milyonçuya çevrilir.
- Qəhvə dünya üzrə benzindən sonra ən çox satılan ikinci məhsuldur.
- Dünyada mövcud olan oyuncaqların təqribən 80%-i Çində istehsal edilib.
- «McDonalds» şirkətinin əsas gəlirini hansı ölkədə yerləşməsindən asılı olmayaraq içkilər gətirir.
- Mağazalarda uşaqlara aid əşyalar uşaqların onları daha rahat görməsi üçün aşağı rəflərdə yerləşdirilir.
- Milyonçuların 20%-i heç vaxt universitet təhsili almayan şəxslərdir.
- «American Airlines» şirkəti biznes klassda sənişinlərə verilən salatdan cəmi 1 zeytunu çıxarmaqla təqribən 40 min dollar qənaət etmişdi.
- Mağazalardan gələn xoş ətir süni qoxulardır və onlardan istifadə edilməsində əsas məqsəd alıcını alış-veriş etməyə təşviq etməkdir. Bu xüsusi olaraq da ac olan alıcılara daha çox təsir edir.
- «Fast-food» restoranlarında daim dinamik musiqini eşitmək mümkündür. Bu musiqinin sədaları altında insanlar yeməyini daha tez yeyir və tutduqları masanı daha tez boşaldırlar.
- Reklam xidmətləri bazarında illik dövriyyə yarım trilyon dollar təşkil edir. Müqayisə üçün qeyd edək ki, dünyada tütün dövriyyəsi təqribən 400 milyard dollar təşkil edir.

Mükəmməl komanda yaratmağın 5 qızıl qaydası

Biznes və ya idman dünyasında olmasından asılı olmayaraq, ümumi məqsədlərə istiqamətlənmiş və birlikdə effektiv şəkildə işləməyi bacaran böyük komandaya malik olmaq çox əhəmiyyətlidir.

Komanda yaratmaq vaxt tələb edir. Biznesiniz üçün uğurlu komanda yaratmaq istəyirsinizsə, aşağıdakı 5 «qızıl qayda» sizə kömək ola bilər.

1. Aydın gözləntilər: Əmin olun ki, gözləntilərinizi aydın ifadə etməyi bacarmısınız və hər kəs öz rolunu, komandanın ümumi məqsədlərini başa düşüb. Komanda öz işini sizin şəxsi biznesinizin məqsəd, dəyər və baxışlarına necə uyğunlaşdırmalı olduğunu anlayıbmı?

2. Rollar və öhdəliklər: Biznesdə sizin rolunuzun nə olduğu barədə şəffaf olun. Əgər biznesinizin müvəffəqiyyət qazanması üçün vacib olan müəyyən məsələlərə dair bacarığınız yoxdursa, onda onları daha tez və effektiv həyata keçirmək üçün bu işi təcrübəsi olan insanlara tapşırın. Bu, sizə daha çox vaxt qazandıracaq, biznesdə gəlirinizi artıracaq və həmçinin məqsədlərinizə daha tez çatmağa kömək olacaq.

3. Alətlər və resurslar: Tapşırıqlarını daha yaxşı yerinə yetirə bilmələri üçün komanda üzvlərinə lazımlı resurslar verin. Onlar hər hansı layihəni həyata keçirməyə başlamazdan əvvəl pul və resurslar barədə məhdudiyətlər varsa, bilməlidirlər. Öz tapşırıqlarını effektiv şəkildə yerinə yetirə bilmələri üçün üzvlərə sərbəstlik verin və öhdəliklərini anlamalarına imkan yaradın.

4. Liderlik və əməkdaşlıq: Əmin olun ki, komandaya yaxşı liderlik edirsiniz və komanda üzvləri onlardan nələrin gözlənildiyini başa düşüblər. Əgər üzvlər hər hansı bir layihə üzərində birlikdə işləyirlərsə, hamının əməkdaşlıqda yaxşı iştirak etməsini, bir-birlərinin rol və öhdəliklərini anlamalarını təmin edin.

5. Şəffaf ünsiyyət: Tələblərinizdə ciddi olun. Komanda sizin onlardan konkret nə istədiyinizdən, tapşırıqların son tarixə qədər yerinə yetirilməli olduğundan və məqsədlərinizin nə olduğundan xəbərdar olmalıdır. Onlarla daima ünsiyyətdə olun və beləliklə, onların hər zaman nə baş verdiyindən, biznes zamanı hansı yeniliklərin olduğundan xəbəri olacaq, özlərini təcrid olunmuş hiss etməyəcəklər və sizin onlara etinasız yanaşdığınızı düşünməyəcəklər.